

DE STAND VAN ZAKEN
JANUARI 2025

NEDERLAND OPLEIDINGSLAND

ONS VOETBAL KLEURT DE WERELD ORANJE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

P3

HOOFDSTUK 01. COMPETITIES

P9

HOOFDSTUK 02. CLUBS

P36

HOOFDSTUK 03. SPELERS

P54

CONCLUSIE EN REFLECTIE

P70

INLEIDING

Als land met een rijke voetbalgeschiedenis stellen we ambitieuze doelstellingen: we willen wereldkampioen worden en structureel in de top-6 (m) en top-7 (v) van de Europese coëfficiëntenranglijst staan. Maar een plek bij de beste voetballanden ter wereld is geen vanzelfsprekendheid. We bereiken de doelstellingen alleen wanneer we zelf talentvolle voetballers opleiden. En dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het hele Nederlandse voetbal!

Inmiddels is de zesde plek op de UEFA-ranglijst bij de mannen bereikt. In figuur 1 is de stijging van Nederland op de coëfficiëntenranglijst weergegeven sinds 2018, het jaar waarin ook de eerste voorstellen uit de zogenaamde veranderagenda zijn toegepast.

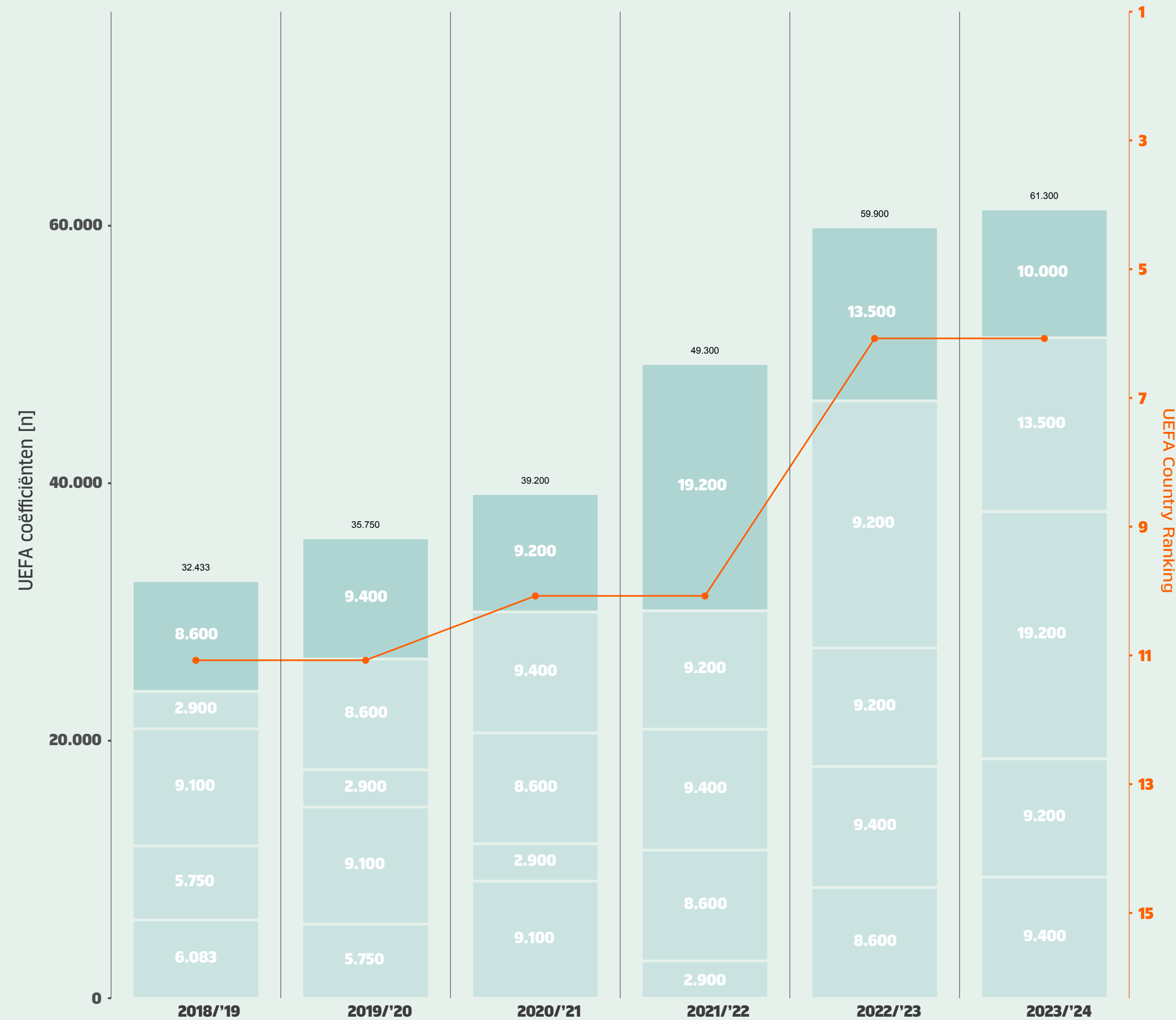
Gelukkig werken we in ons land met een uniek ecosysteem waarin amateurverenigingen en betaald voetbal organisaties (BVO's) samenwerken. Een systeem waarin we alle jeugdspelers de kans bieden om hun volledige potentieel te bereiken. Een systeem ook, waar Europa en de rest van de wereld met veel bewondering naar kijken.

En het heeft nog steeds succes. Nederlandse jeugdteams presteerden de afgelopen jaren goed op internationaal podium. Zo won AZ Onder 19 in 2023 de UEFA Youth League en behaalde PSV Onder 23 twee jaar op rij een finaleplaats in de Premier League International Cup. Ook bij de vrouwen was er succes. Zo behaalde Oranje onder 19 dit jaar de finale van het EK, waarna deze ploeg als Onder 20 vierde werd op het WK.

“In the Netherlands, there is a well-established and very successful academy system, which has an almost unmatched record of developing world-class talents. The Dutch football community is aware of the value and success of this system and there is a national culture that almost expects there to be a constant supply of young players arriving at the top level.”
(FIFA Ecosystems analysis 2021, pg. 7)

Figuur 1 - Nederland op UEFA-coëfficiëntenranglijst

Nederland is de afgelopen 5 jaar gestegen op de UEFA-coëfficiëntenranglijst.

Noot: Het puntentotaal is de optelsom van het huidige seizoen en de vier voorgaande seizoenen.

Bron: UEFA.com.

Ook nationaal blijkt dat het ontwikkelen van talent en presteren hand in hand kunnen gaan. Het International Centre for Sports Studies (CIES) concludeerde dat de kampioen van de Eredivisie (m) het hoogste percentage zelfopgeleide spelers had van alle Europese kampioensteams tussen 2009 en 2017. (CIES, 2018).

De relatie tussen presteren en opleiden beperkt zich niet alleen tot de kampioen. Een meer recente analyse over de afgelopen vijf seizoenen, weergegeven in figuur 2, laat zien dat er in de Eredivisie (m) een positieve relatie is tussen het aantal punten en het percentage speelminuten voor zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar.

In de Vrouwen Eredivisie is dit tegenovergesteld. Clubs met een hoog percentage speelminuten voor zelfopgeleide speelsters halen gemiddeld juist minder punten. Een mogelijke verklaring is dat zelfopgeleide speelsters al op jonge leeftijd debuteren, vaak in een relatief jong elftal. De jeugdigheid en de daarmee gepaard gaande instabiliteit in consistent presteren en niveau kunnen verklaren waarom deze relatie anders is.

De focus op het opleiden van spelers is meer dan sentiment of een verlangen naar het verleden. Het loont ook steeds meer. Figuur 3 laat zien dat in de transferzomer van 2023 iets meer dan 50 procent van de transferuitgaven is besteed aan spelers van 23 jaar of jonger.

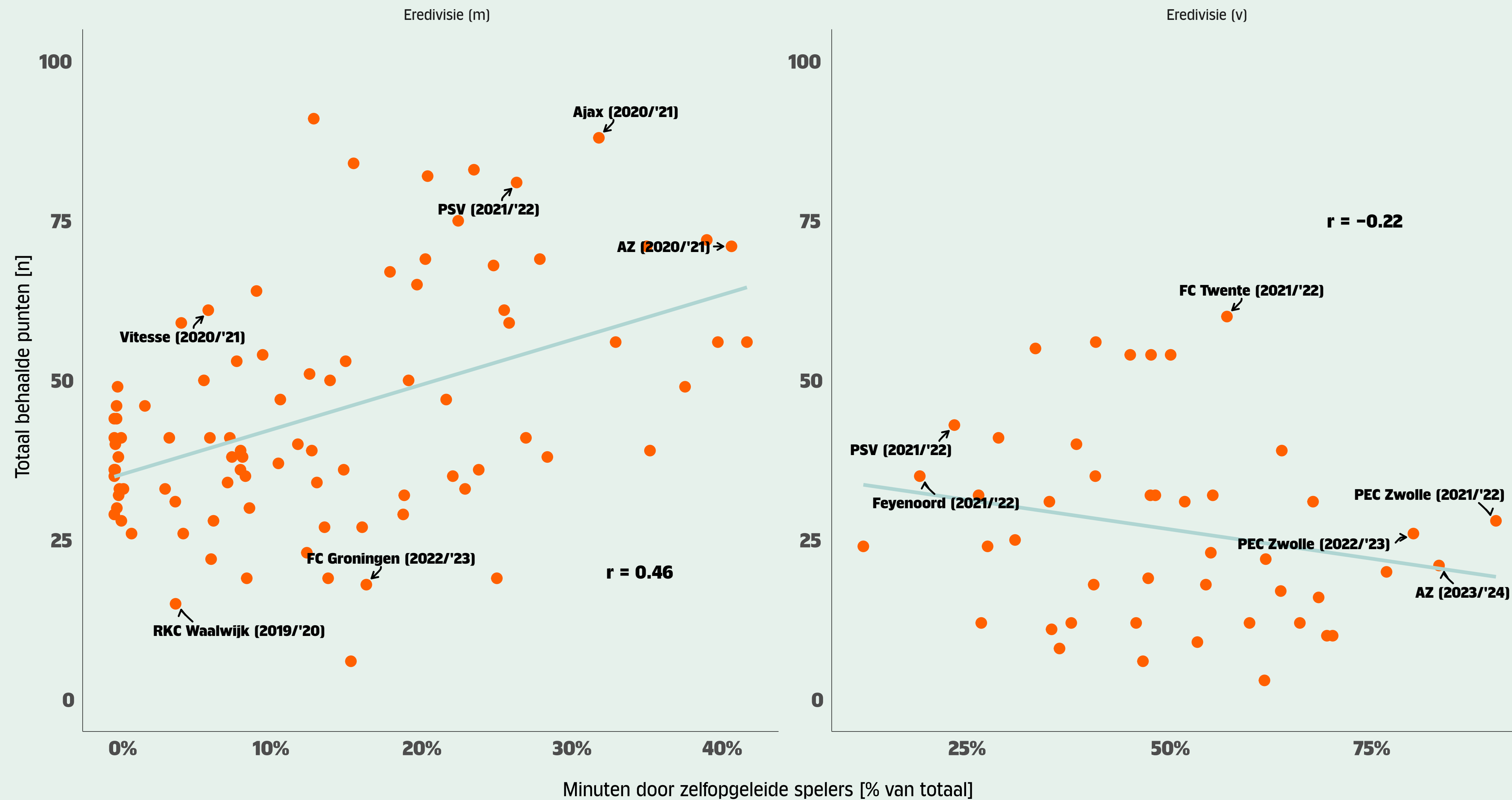
Het Nederlands voetbal bevindt zich in de gelukkige positie waarin het opleidingslandschap een kweekvijver is van nationale en internationale topvoetballers. Maar zoals aangegeven is het bereiken van onze doelstellingen en de zorg voor kwalitatief sterke competities in het betaald voetbal geen vanzelfsprekendheid. Er schuilt een risico in het hanteren van een kortetermijnvisie waarin presteren in het hier en nu leidend is in de keuzes die moeten worden gemaakt.

Figuur 2 - Het aandeel zelfopgeleide spelers en behaalde punten

In de Eredivisie (m) halen clubs met meer speelminuten voor zelfopgeleide spelers gemiddeld meer punten. In de Vrouwen Eredivisie is dit juist tegenovergesteld.

Noot: Alleen zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar zijn meegenomen.

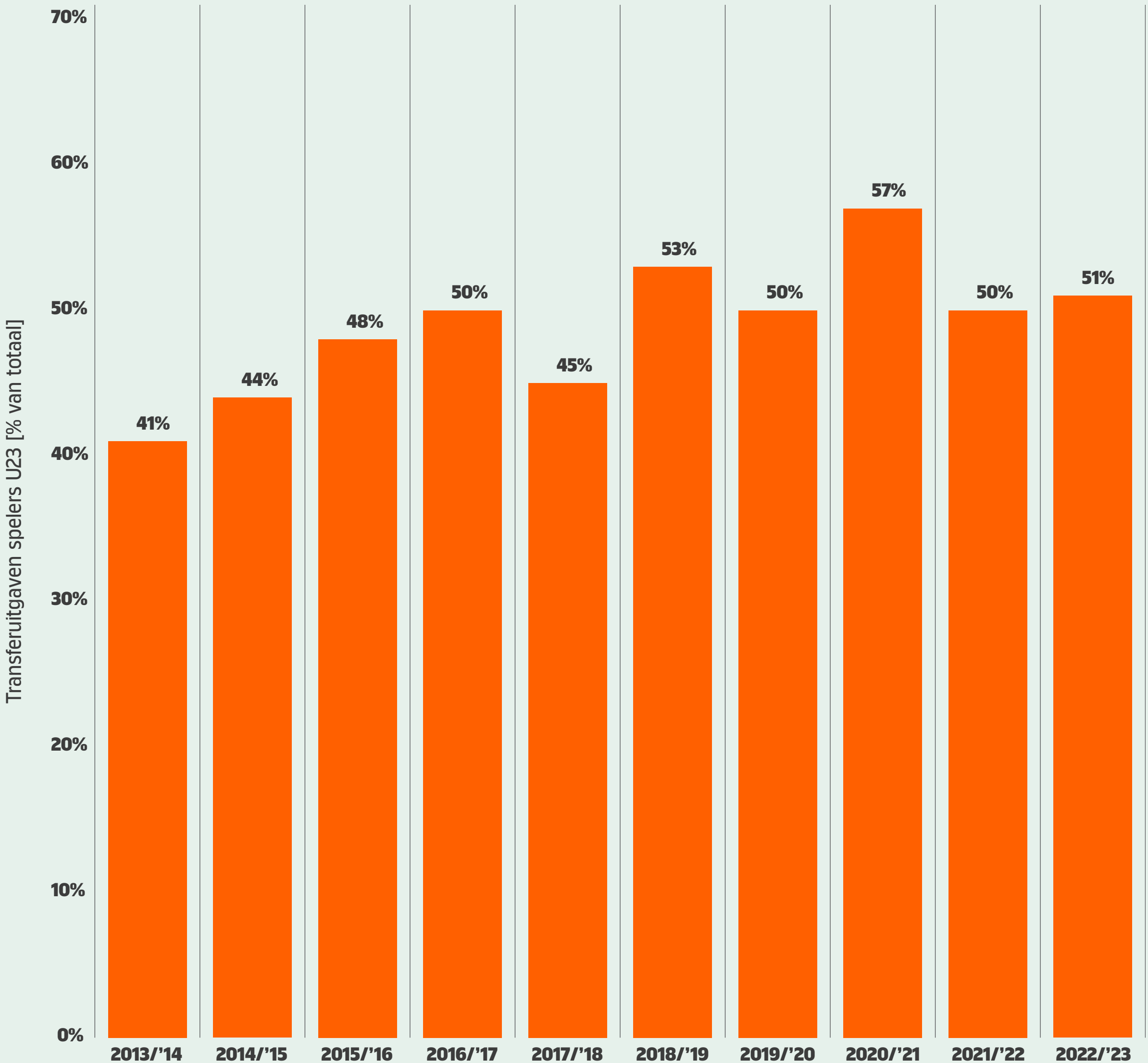
Zo hebben de landen die hoog staan op de coëfficiëntenranglijst gemiddeld het laagste percentage zelfopgeleide spelers (CIES, 2018). Daarnaast geven clubs die uitkomen in de groepsfase van een Europees toernooi gemiddeld maar 3.3 zelfopgeleide spelers op (waar het UEFA-regelement een minimum van vier voorschrijft) (UEFA, 2023).

De vraag is dus hoe we kwalitatief sterke competities in het betaald voetbal creëren waarbij we genoeg aandacht houden voor zelfopgeleid talent. Het antwoord hierop vereist een gezamenlijk, maar vooral geïnformeerd besluitvormingsproces. Daarom presenteren we, drie jaar na het verschijnen van de eerste editie in november 2021, nu opnieuw ‘Nederland Opleidingsland’. Dit rapport is een samenvatting van de belangrijkste data-analyses over het (top)jeugdvoetbal, uitgevoerd door onderzoekers van de KNVB. En waar de vorige editie van ‘Nederland Opleidingsland’ alleen nog ging over jongens/mannen, besteden we in deze nieuwe versie ook aandacht aan meiden/vrouwen.

Door het in kaart brengen van trends en Nederland te vergelijken met andere Europese toptlanden schetsen we een beeld waar het opleidingslandschap zich naartoe beweegt. Sommige conclusies dienen als waarschuwing voor de kansen die zelfopgeleide talenten krijgen, andere conclusies bevestigen juist dat een visie op eigen jeugd effectief kan zijn. Maar het rapport is vooral een basis om samen de juiste beleidskeuzes te maken en daarmee te zorgen voor een steeds sterker, veerkrachtiger en succesvoller Nederland Opleidingsland!

Figuur 3 - Europese transferuitgaven voor spelers van 23 jaar en jonger

De Europese transferzomer van 2023 kende opnieuw een toename in transferuitgaven voor spelers van 23 jaar en jonger.

Bron: The European Club Talent and Competition Landscape (UEFA, 2023).

EEN ELFTAL AAN CONCLUSIES

4.2

Het gemiddeld aantal wissels in de Eredivisie (m) en Eerste divisie (m) is sinds seizoen 2019/'20 toegenomen van 2.7 naar 4.2.

01

868

Er hebben 868 spelers (m) hun profdebuut gemaakt in de Nederlandselcompetities van het betaald voetbal sinds 2019/'20.

02

+1

De gemiddelde leeftijd in de Vrouwen Eredivisie is de afgelopen vijf seizoenen 1 jaar ouder geworden.

03

53,5%

De Eredivisie (m) en Eerste divisie (m) zijn Europees koploper in minuten gespeeld door spelers tot en met 23 jaar.

04

Het aantal buitenlandse spelers in de Eredivisie (m) en Eerste divisie (m) neemt toe.

05

64%

Van alle zelfopgeleide spelers debuteert ongeveer 2/3e deel in het eigen eerste elftal.

06

200

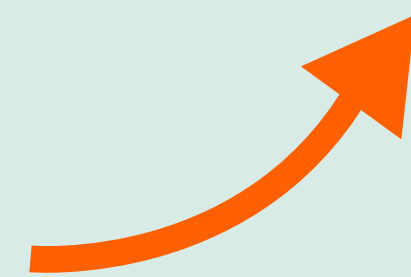
Zo'n 200 amateurverenigingen leverden in de afgelopen vijf seizoenen zo'n 70% van alle jeugdspelers (m) die instroomden bij een BVO.

07

2x

Het aantal speelsters in een BVO-opleiding is verdubbeld ten opzichte van vijf seizoenen geleden.

08

Het verloop in voetbaltechnische managementfuncties is onverminderd hoog en blijft stijgen.

09

75%

Van alle Eredivisiespeelsters kwam 75% op hun vijftiende uit in het gemengd voetbal.

10

4^e

Nederland is het vierde Europese land met de meeste inkomende transfers voor spelers van 18 jaar en jonger.

11

Dit rapport is opgebouwd uit drie hoofdstukken. Elk hoofdstuk bevat specifieke analyses over het opleidingslandschap binnen zowel het mannen- als het vrouwenvoetbal, waarbij de data zijn weergegeven in verschillende grafieken en figuren. Alle analyses zijn bijgewerkt tot en met het seizoen 2023/'24. Afhankelijk van de analyse worden er gegevens gebruikt van de afgelopen vijf (sinds 2019/'20) of tien (sinds 2014/'15) seizoenen.

In hoofdstuk 1 beschrijven we alle analyses op competitieniveau. We vergelijken de data uit de Ere- en Eerste divisie over meerdere seizoenen en met internationale competities. Voor jongens- en mannenvoetbal zijn dit het eerste- en tweede competitieniveau van de top-5 Europese landen (Engeland, Frankrijk, Duitsland, Spanje, Italië) en het eerste competitieniveau van de overige landen (Turkije, Schotland, Portugal, België) uit de top-10 van de UEFA-coëfficiëntenranglijst in 2024¹. Data uit het meiden- en vrouwenvoetbal vergelijken wij in dit hoofdstuk, naast de top-5 Europese competities, met Noorwegen, Denemarken, Zweden, Oostenrijk, België en de VS. Ook maken we analyses van internationale (club)competities zoals het wereldkampioenschap, het Europees kampioenschap, de Olympische Spelen en de UEFA Champions League.

In hoofdstuk 2 komen de analyses op clubniveau aan bod. Het voornaamste doel van opleiden is dat talenten zich uiteindelijk ontwikkelen tot speler van het eerste elftal. Dit hoofdstuk vergelijkt het rendement tussen de opleidingen in het betaald voetbal en hoe zich dat de afgelopen seizoenen heeft ontwikkeld.

Als laatste analyseren wij in hoofdstuk 3 specifiek de jeugdspelers. We kijken naar de instroom van jeugdspelers in BVO-opleidingen en hoe dit afhangt van onder andere het aantal voetballers in een regio of de geboortedag. Daarnaast bevat hoofdstuk 3 analyses van de ontwikkelpaden die talentvolle jeugdspelers afleggen. Hoewel er nu voor zowel jongens als meiden specifieke opleidingsteams binnen BVO's zijn, is de weg die zij afleggen naar de top verschillend. Dit belichten we in dit hoofdstuk.

In het rapport lees je soms “(jeugd)spelers” of “voetballers”, maar dan bedoelen we natuurlijk zowel jongens/meiden als mannen/vrouwen. Wanneer het niet duidelijk is dat het in de analyse over vrouwen- of mannenvoetbal gaat, is het woord ‘vrouwen (v)’ of ‘mannen (m)’ toegevoegd.

¹ Schotland en Tsjechië hebben evenveel punten in seizoen 2023/'24, maar Schotland had meer clubs in Europese competities.

HOOFDSTUK 01 COMPETITIES

Goede competities en wedstrijden onder de juiste weerstand zijn essentieel voor de ontwikkeling van jeugdspelers. Ze vormen het platform voor spelers om zowel op nationaal als internationaal niveau vooruitgang te boeken. Het is een mooie mijlpaal dat de opleidingspiramide in het mannen- en vrouwenvoetbal, met de introductie van de Eerste divisie vrouwen in het seizoen 2023/'24, nagenoeg hetzelfde is. Daarmee is gewaarborgd dat alle talentvolle jeugdspelers spelen onder de juiste weerstand en ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Dit hoofdstuk beschrijft op welke wijze de opleidingspiramide talent aflevert aan het betaald voetbal en hoe zich dit heeft ontwikkeld in de afgelopen seizoenen. Het bevat analyses over de gemiddelde leeftijd van onze competities in het betaald voetbal, het aantal debutanten en de minuten voor zelfopgeleide spelers.

MANNEN

AANTAL SPELERS

Met 34 eerste elftallen en vier bijbehorende Jong-teams is het aantal teams in de Ere- en Eerste divisie al meer dan 10 jaar stabiel. Toch hebben clubs de afgelopen seizoenen meer spelers ingezet. In figuur 4 is te zien dat sinds het ‘coronaseizoen’ (2020/’21) het aantal betaaldvoetballers is toegenomen. Mede door het definitief toestaan van vijf wissels in de reguliere speeltijd en de extra wisselmogelijkheid bij hoofdblessures kunnen clubs meer spelers minuten laten maken.

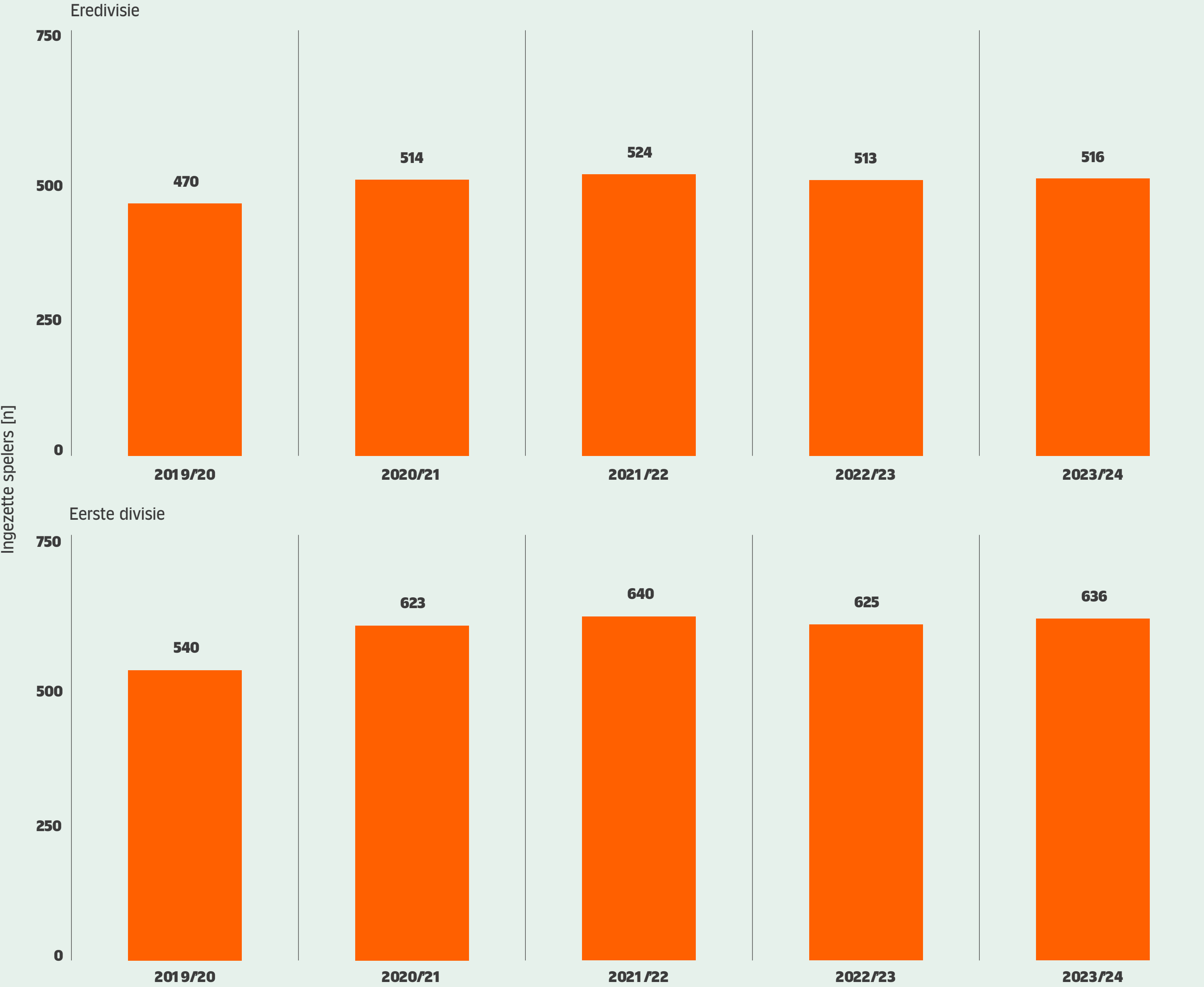
De toename van het aantal spelers is dan ook voornamelijk terug te zien in de extra wisselers. Een analyse van de ingezette spelers in de Ere- en Eerste divisie toont aan dat sinds 2019/’20 het aantal wissels per team is toegenomen van 2.7 naar 4.2. In de Eredivisie wisselden clubs in het seizoen 2023/’24 gemiddeld 4,3 keer per wedstrijd, een record tot nu toe. In de Eerste divisie kwamen de clubs dat seizoen gemiddeld tot 4,2 wissels per wedstrijd.

Opvallend is dat het gemiddelde tijdstip van wissels nauwelijks is veranderd. De afgelopen vijf jaar schommelt dat moment in de Eredivisie rond minuut 70 en in de Eerste divisie rond minuut 71. Ondanks het relatief stabiele moment van wisselen, maken de wisselers meer minuten. Het CIES berekende dat in de Spaanse, Engelse, Italiaanse en Duitse hoogste divisie, vergeleken met het laatste jaar van de 3-wissels-per-wedstrijd, wisselers nu gemiddeld 51 procent meer minuten maken (CIES, 2024). Dit geldt ook voor wisselers in de Nederlandse competities. In het seizoen 2023/’24 kwamen wisselers ten opzichte van het seizoen 2019/’20 tot gemiddeld 56% (Eerste divisie) en 61% (Eredivisie) meer wedstrijdminuten. De extra wisselmogelijkheden bieden daarmee een welkome uitkomst voor het steeds drukker schema. Uit onderzoek onder 40 topcompetities stijgt het gemiddeld aantal wedstrijden van 24.09 naar 24.45 per seizoen (+ 1,4%), maar blijft het aantal gespeelde minuten per speler achter. De inzet van wisselers en de omvang van selecties zijn daar mede de oorzaken van.

Figuur 4 - Ingezette spelers in het betaald voetbal

Door het toestaan van vijf wissels per wedstrijd, zijn er meer betaaldvoetballers ingezet in de Ere-en Eerste divisie.

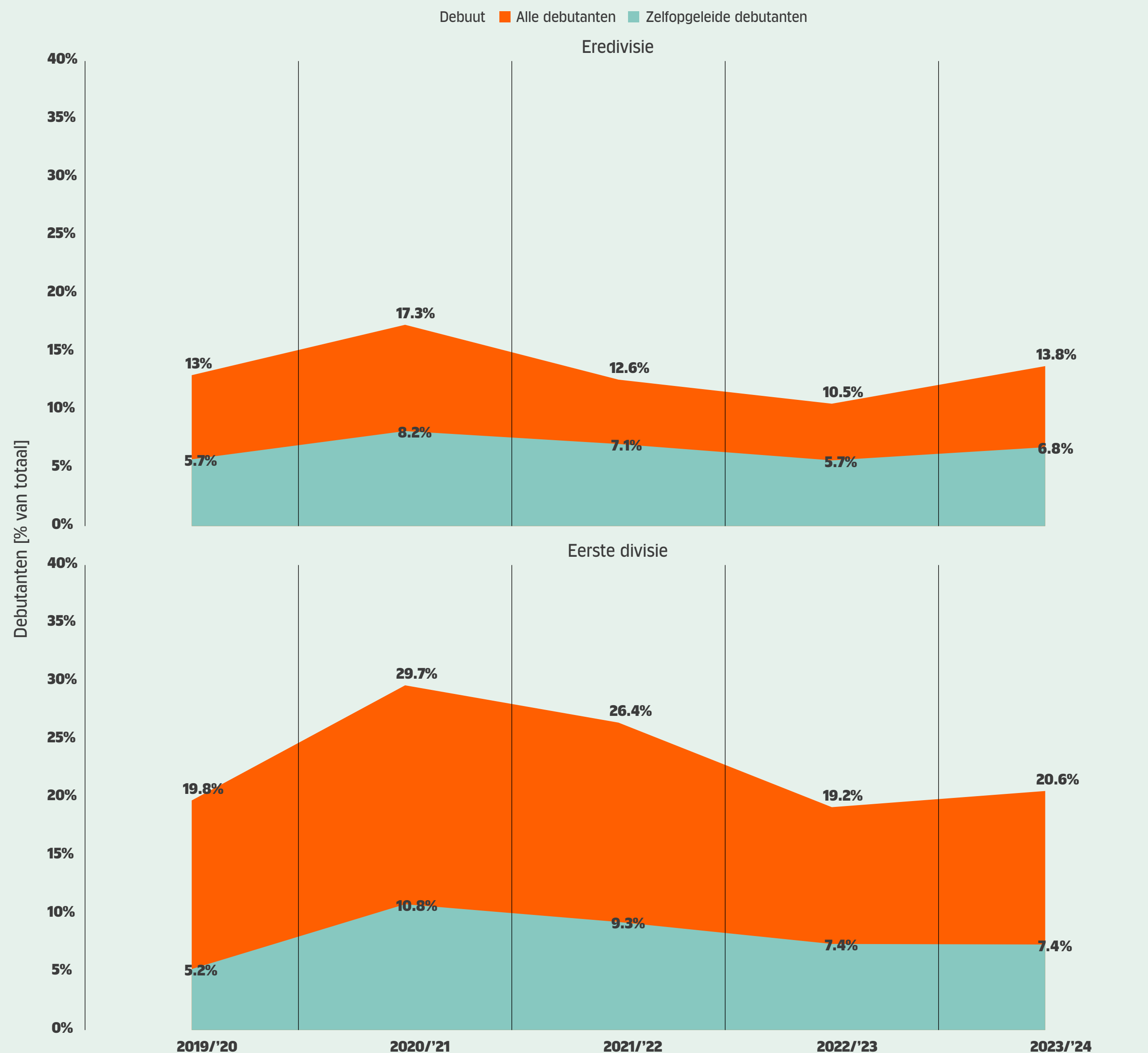
Noot: Spelers ingezet in Jong-teams zijn niet meegenomen in de analyse.

Figuur 5 - Profdebutanten in betaald voetbal

Het aantal profdebutanten en zelfopgeleide debutanten neemt licht toe.

DEBUTANTEN EN ZELFOPGELEIDE SPELERS

Een logische vervolgvraag op basis van de toename van het aantal spelers is: wie zijn dit? Of, met andere woorden, krijgen jeugdspelers nu sneller, gemakkelijker of eerder de kans om te debuten? In totaal hebben 868 spelers hun profdebuut gemaakt in het Nederlandse betaald voetbal sinds het seizoen 2019/'20. In figuur 5 zijn deze debutanten te zien ten opzichte van het aantal ingezette spelers.

Afgezien van een sterke stijging in het seizoen 2020/'21 waarin veel onzekerheid was over het uitspelen van de competitie, is het percentage profdebutanten de afgelopen vijf seizoenen ongeveer gelijk gebleven voor zowel de Ere- als Eerste divisie. In de Eredivisie ligt het percentage debutanten rond de 12.5%, terwijl dit voor de Eerste divisie ongeveer 21.6% is. Beide competities scoren flink beter dan de Europese topcompetities waar dit percentage ligt tussen de 8 en 9%. Figuur 5 laat daarnaast zien dat – in zowel de Ere- als Eerste divisie – het percentage zelfopgeleide debutanten de afgelopen vijf jaar licht is toegenomen. Dit betekent dus dat spelers die hun profdebuut maken, dit vaker doen in het eerste elftal van de BVO waar ze zijn opgeleid.

De extra inzet van met name wisselers heeft dus een positief effect op het aantal profdebutanten. Dit is met name terug te zien in de wijze waarop het debuut wordt gemaakt. In het seizoen 2019/'20 was ongeveer 65% van alle profdebuten via een wissel. De overige 35% kwam tot stand via een 'basisdebuut', waarbij de speler vanaf de aftrap zijn eerste minuten in het betaald voetbal maakt. In 2023/'24 is dit laatste percentage teruggelopen naar iets meer dan 1 op de 10 (12.7%). In de Eerste divisie startte in datzelfde jaar één op de vijf debutanten in de basis. In het seizoen 2019/'20 was dit nog één op de drie.

LEEFTIJDEN

Ondanks de toename van het aantal spelers is de gemiddelde leeftijd in de Eredivisie de afgelopen jaren behoorlijk stabiel gebleven. Zoals weergegeven in figuur 6 varieert de gemiddelde leeftijd² de afgelopen vijf seizoenen rond de 24.5 jaar. Daarmee bevindt de Eredivisie zich vrijwel in het midden van andere internationale competities. Ook in andere landen is de gemiddelde leeftijd de afgelopen seizoenen redelijk constant gebleven. Alleen de Engelse Premier League, Franse Ligue 1 en Italiaanse Serie A zijn jonger geworden. De gemiddelde leeftijd ligt inmiddels zelfs lager dan in de Eredivisie.

De Eerste divisie blijft met een gemiddelde leeftijd van 22.7 jaar daarentegen veruit de jongste Europese competities op het tweede niveau. Logischerwijs wordt dit beïnvloed door de deelname van Jong-teams, die een deel van de wedstrijden in de Eerste divisie te maken hebben met een leeftijdsgrens van 23 jaar (voor veldspelers – red). Tellen we de selecties van Jong-teams niet mee, dan stijgt de gemiddelde leeftijd over vijf jaar in de Eerste divisie naar 23.7 jaar. Gemiddeld zijn de spelers dus ieder seizoen zo’n 1 jaar ouder. Dit gemiddelde ligt echter nog steeds flink lager dan de meeste andere Europese competities van het tweede niveau.

² In ‘Nederland Opleidingsland’ (2021) is de gemiddelde leeftijd berekend op basis van de leeftijd op de wedstrijddatum en deze is gemiddeld over alle wedstrijden. Nu is de leeftijd per seizoen berekend aan de hand van peildatum 1 januari van het respectievelijke seizoen. Waardes kunnen daarom verschillen.

Figuur 6 - Gemiddelde leeftijden in Nederlandse en Europese competities 1/3

De gemiddelde leeftijd van de Ere- en Eerste divisie is stabiel.

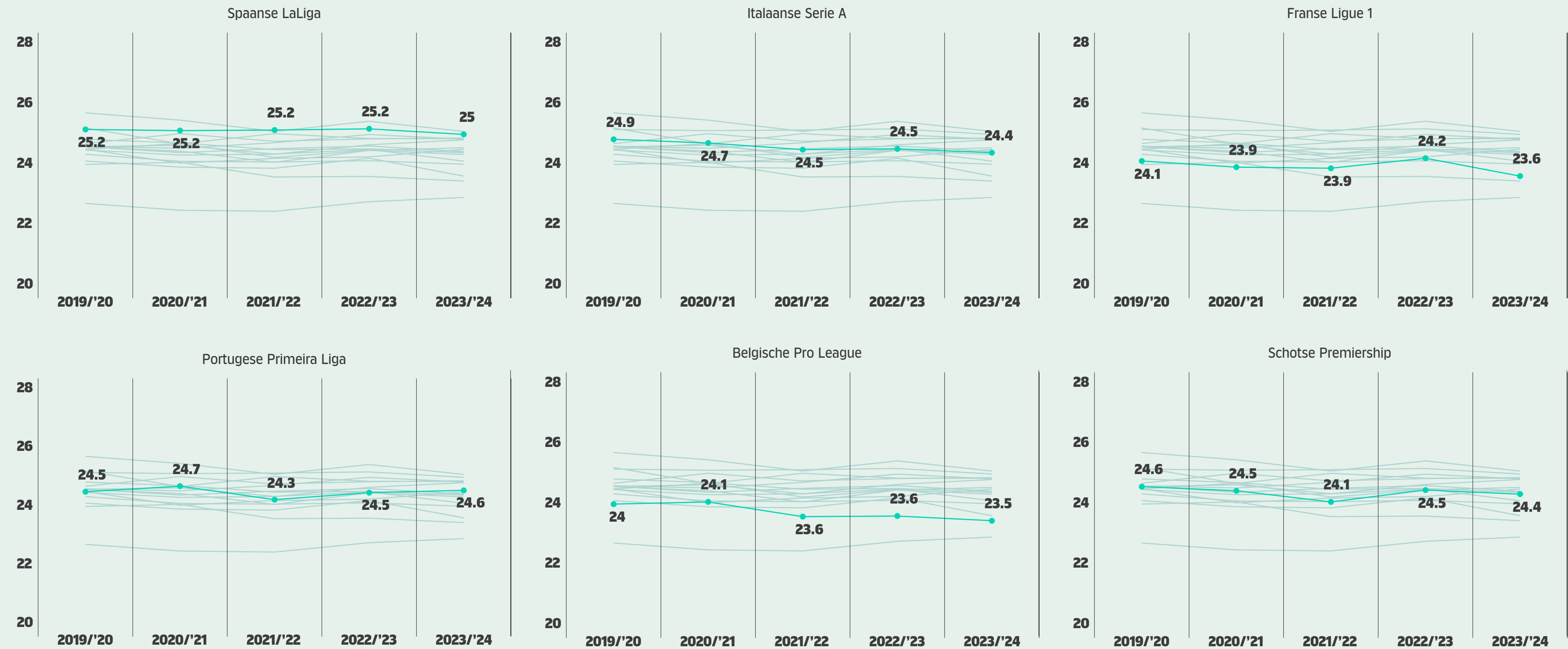
Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van Transfermarkt.com.

Figuur 6 - Gemiddelde leeftijden in Nederlandse en Europese competities 2/3

De gemiddelde leeftijd van de Ere- en Eerste divisie is stabiel.

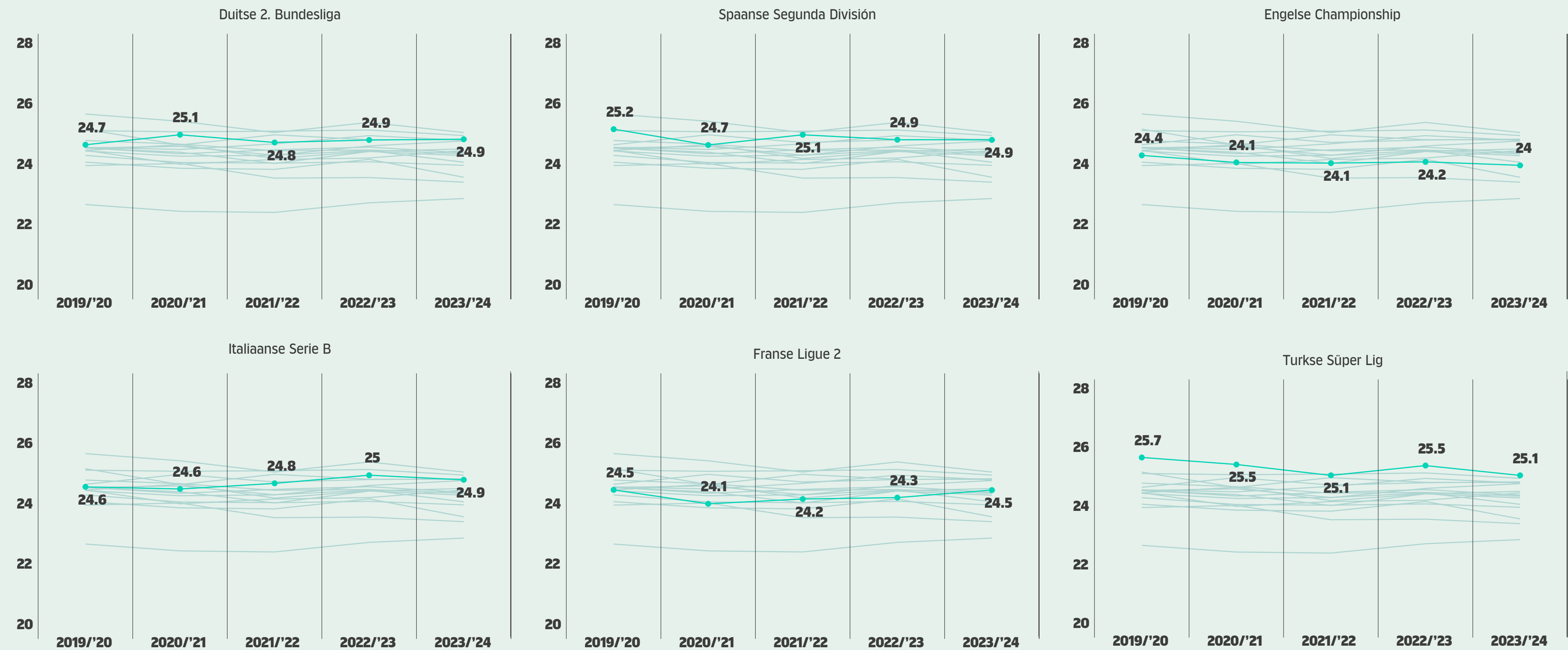
Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van Transfermarkt.com.

Figuur 6 - Gemiddelde leeftijden in Nederlandse en Europese competities 3/3

De gemiddelde leeftijd van de Ere- en Eerste divisie is stabiel.

Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van Transfermarkt.com.

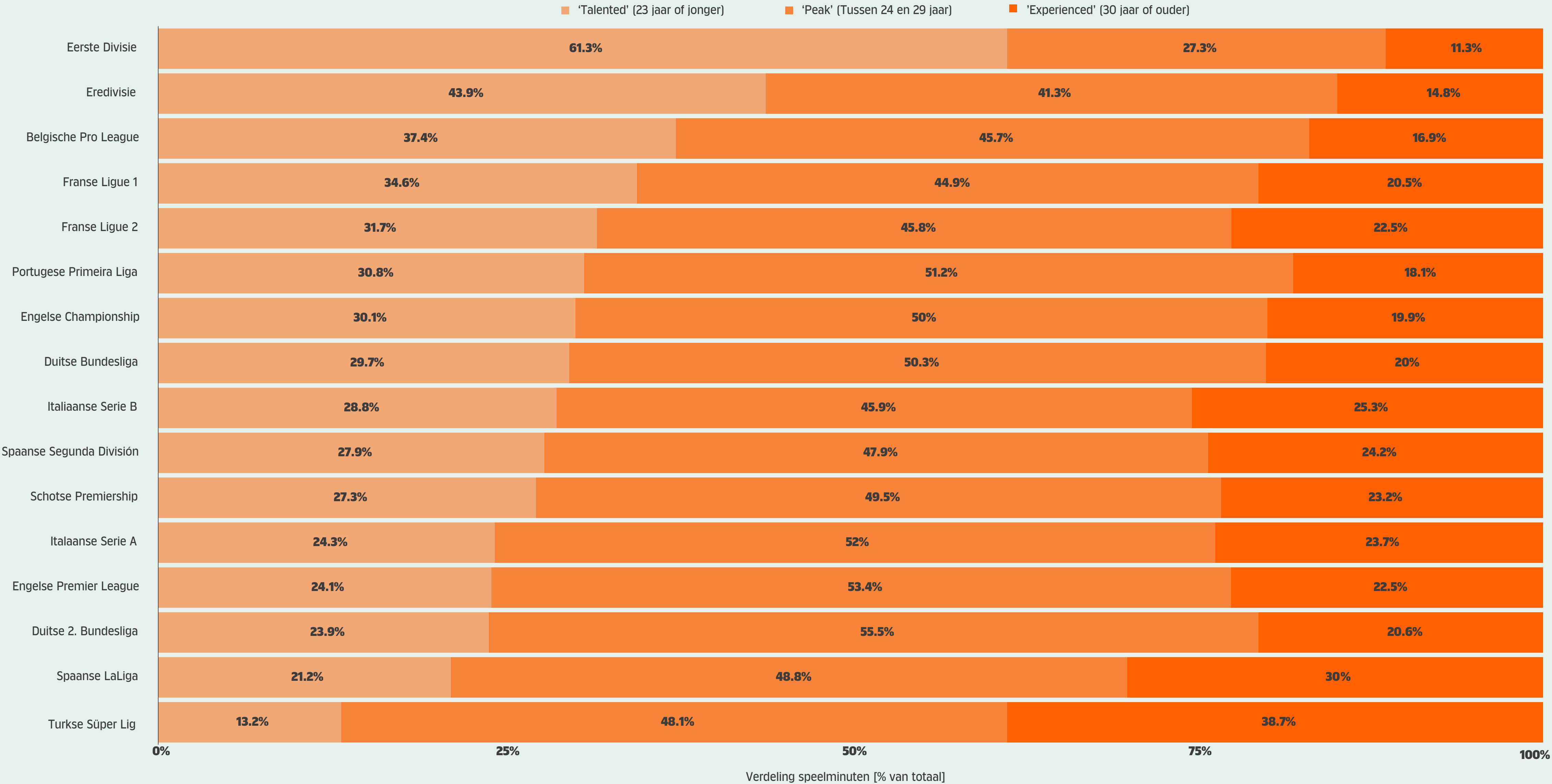
Hoewel de Eredivisie dus niet meer de competitie is met de jongste gemiddelde leeftijd, laat figuur 7 een ander beeld zien. Hier is de relatie weergegeven tussen speelminuten en leeftijd. Zowel de Ere- als Eerste divisie is koploper in het percentage gespeelde minuten door spelers van 23 jaar of jonger. In de Eredivisie kwam deze leeftijdsgroep tot 44% van alle wedstrijdminuten over de afgelopen vijf seizoenen. Ter vergelijking: in andere Europese topcompetities lag dit percentage ongeveer tussen de 22% en 34%. Ook het percentage speelminuten van spelers ouder dan 30 jaar ligt in Nederland (14.8%) lager dan in de Europese topcompetities. Ook hier geldt dat er voor Jong-teams in de Eerste divisie een leeftijdsgrens van toepassing is. Wanneer we deze teams niet meenemen in de analyse blijkt dat nog steeds meer dan de helft (51.3%) van alle speelminuten wordt gemaakt door spelers van 23 jaar of jonger.

In figuur 8 is te zien dat zowel de speelminuten voor spelers tot en met 23 jaar als de speelminuten van zelfopgeleide spelers in de laatste tien seizoenen met respectievelijk 4.5 tot 5.5 % is afgenomen in de Eredivisie. Deze afname is redelijk sterk, maar niet uniek voor Nederland (CIES, 2022). Hoewel de Eredivisie in 2023/'24 met 15.6% van de speelminuten door zelfopgeleide spelers nog boven de Ligue 1 (14.9%), Bundesliga (8.6%), Premier League (8%) en Serie A (5.5%)³ staat, nemen volgens analyses van het CIES de speelminuten voor zelfopgeleide spelers in bijna alle grote Europese competities af (CIES 2024). Alleen La Liga had met 19.6% een hoger percentage dan de Eredivisie (CIES, 2024).

³ Het CIES beschouwt alle spelers in een team als zelfopgeleid. In onze analyses gaat het om zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar. Daarom wijken de percentages iets van elkaar af.

Figuur 7 - Aandeel wedstrijdminuten per leeftijdscategorie

De Ere- en Eerste divisie zijn koploper in speelminuten voor jonge spelers.

Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van Transfermarkt.com.

Figuur 8 - Minuten door (zelfopgeleide) spelers tot en met 23 jaar

Het aantal minuten gespeeld door jonge, zelfopgeleide, spelers neemt af in de Eredivisie.

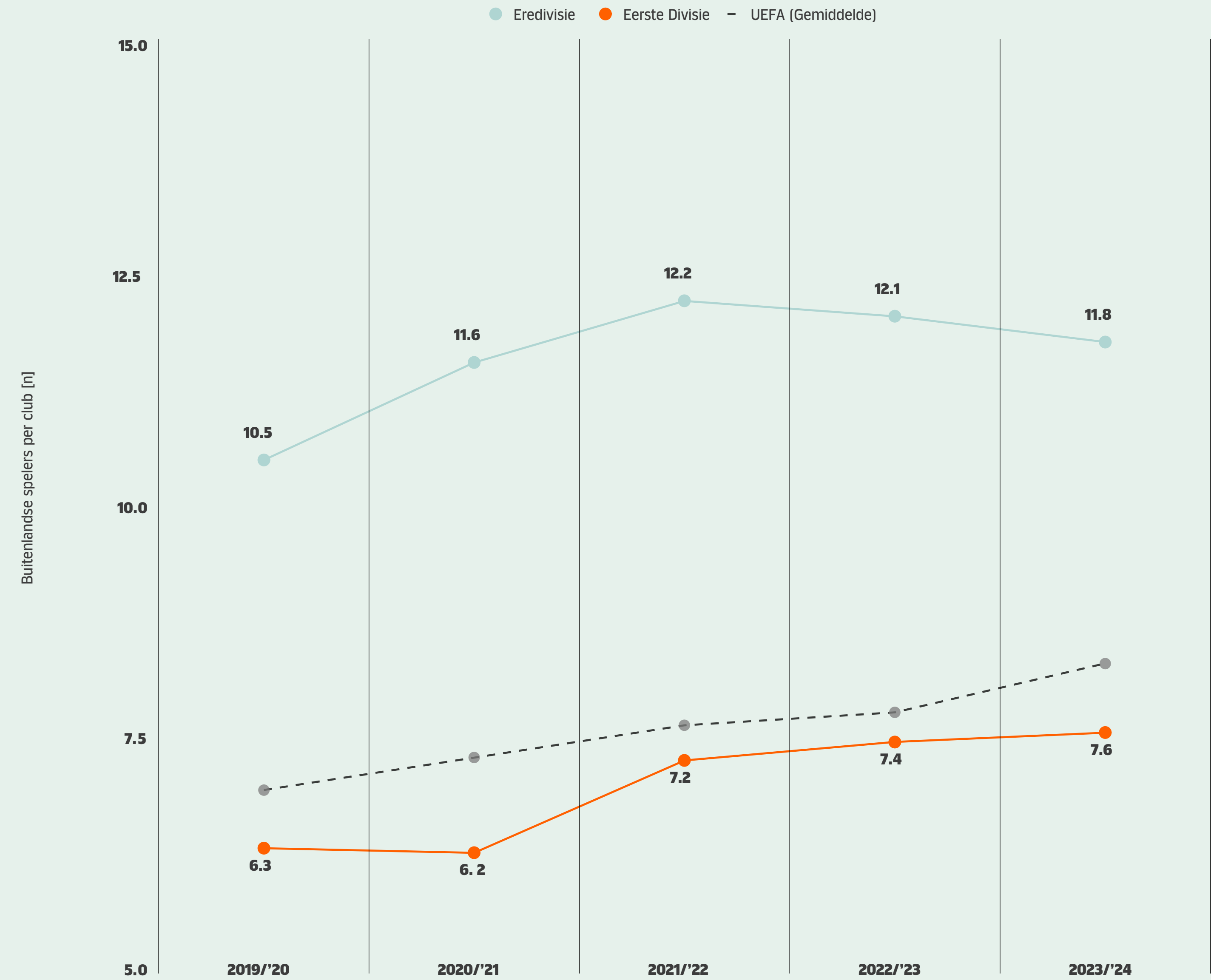
Noot: Jong-teams zijn niet meegenomen in dit figuur.

BUITENLANDSE SPELERS

Zoals figuur 8 laat zien, maken (zelfopgeleide) spelers van 23 jaar of jonger steeds minder minuten. Een mogelijke oorzaak is de toename van het aantal buitenlandse spelers bij Nederlandse clubs in het betaald voetbal. In figuur 9 is het gemiddeld aantal buitenlanders in selecties weergegeven over de afgelopen vijf seizoenen. Het blijkt dat in de Eredivisie dit percentage een stuk hoger ligt dan in andere UEFA-competities. De data van de UEFA zijn echter een gemiddelde van 83 competities en kunnen enigszins vertekenen. Een specifiekere analyse naar het aantal buitenlandse spelers per competitie is helaas alleen beschikbaar uit 2022. Daarin meldt het CIES dat van alle spelers in de Italiaanse Serie A, Turkse Süper Lig, Portugese Primeira Liga, Schotse Premiership, Engelse Premier League en Belgische Pro League meer dan de helft afkomstig was uit het buitenland. De Nederlandse Eredivisie had, volgens die analyse, een aandeel van 41%.

Figuur 9 - Buitenlandse spelers in competities

Het aantal buitenlandse spelers in selecties van Eredivisieclubs neemt toe.

Noot: Europese data afkomstig van CIES (2023).

Wat in ieder geval duidelijk wordt, is dat het aantal buitenlandse spelers toeneemt. Hetzelfde CIES analyseerde namelijk dat sinds 2010 het percentage buitenlandse spelers in Europese competities gestegen is van 36.1% naar 42.3% in 2022. De toename kan een logisch gevolg zijn van de mondialisering van het voetbal en de globalisering van de transfermarkt (Poli, 2010). De intensivering van de internationale mobiliteit van spelers wordt ook geïllustreerd door de daling van de leeftijd bij een eerste buitenlandse transfer (zie ook hoofdstuk 3 – pagina 54). Dit Europees gemiddelde daalde van 21.9 jaar tussen 2010 en 2013 naar 21.5 jaar in 2022 (CIES, 2022).

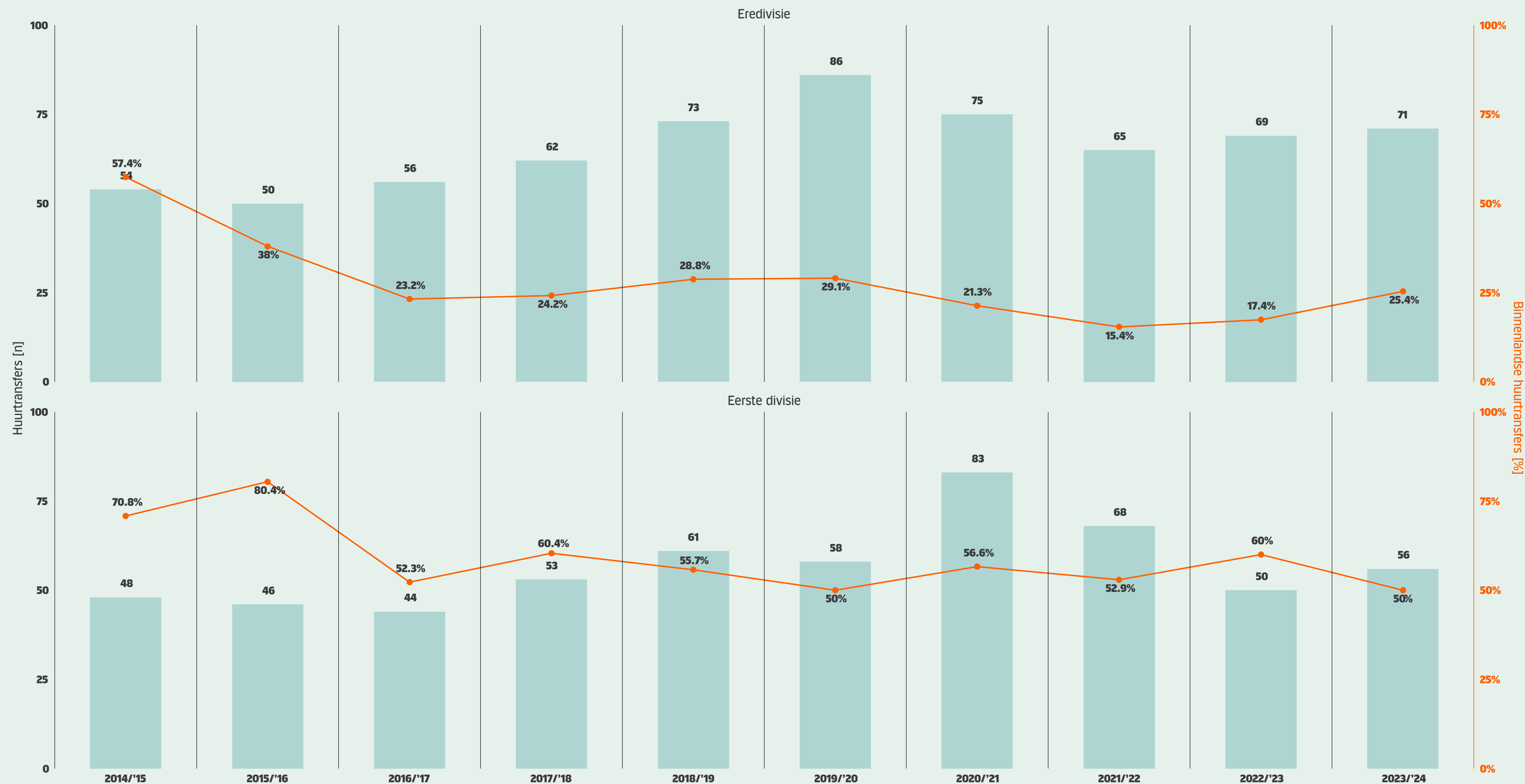
Dat de transfermarkt aan het mondialiseren is, wordt ook duidelijk uit een analyse van huurtransfers. Figuur 10 laat zien dat het aantal huurtransfers in Nederland de afgelopen vijf jaar duidelijk is toegenomen, maar het aandeel binnenlandse huurtransfers juist sterk is gedaald. Met name Eredivisieclubs blijken steeds minder spelers te huren van andere Nederlandse clubs en huren daarentegen spelers uit het buitenland. De toename van het aantal huurdeals, dat in de transferzomer van 2023 in totaal 12.3% van alle transfers besloeg, is ook niet onopgemerkt gebleven voor de FIFA. Om met name een grens te stellen aan het opkopen en vervolgens verhuren van spelers stellen zij sinds het seizoen 2022/'23, onder bepaalde voorwaarden, een limiet van in totaal acht verhuurde spelers per club. Met ingang van dit seizoen (2024/'25 – red) is deze regelgeving zelfs verscherpt naar zes.

Figuur 10 - De ontwikkeling van het aantal binnen- en buitenlandse huurtransfers

De afgelopen tien jaar neemt het aantal huurtransfers van Nederlandse clubs toe, maar het percentage binnenlandse huurtransfers neemt af.

Noot: Een huurtransfer is gedefinieerd als 'binnenlands' wanneer de speler afkomstig is van een andere Nederlandse club in het betaald voetbal.

Bron: Data afkomstig van Transfermarkt.com.

DE STAP VAN JEUGD NAAR EERSTE ELFTAL

Het opleiden van jeugdspelers moet uiteindelijk leiden tot de stap naar het eerste elftal. Deze transitie van jeugd- naar seniorenvoetballer is echter vaak complexer dan eerdere transities. Dit beslaat het proces waarin er steeds meer ervaring moet worden opgedaan met professioneel voetbal, zo blijkt uit verschillende academische modellen (zie bijvoorbeeld Stambulova et al., 2021). Om dit te faciliteren zijn huurtransfers een bekend middel. Het CIES onderzocht dat 12.7% van alle verhuurde spelers 21 jaar of jonger was in 2023. Niet gek dus dat er steeds meer aandacht voor verhuur is bij het opleiden van talent. Zo zijn er al clubs die werken met een toegewezen “loan manager”, een functie die als belangrijkste taak heeft het volgen en ondersteunen van spelers die zijn verhuurd (Bate, 2020). Een andere ontwikkeling is bijvoorbeeld de rol van de transitiecoach, die spelers moet helpen en begeleiden in de transitiefase van jeugd naar eerste elftal (CBV, 2024).

En ander middel is het creëren van een wedstrijdprogramma dat zo dicht mogelijk aansluit bij het profvoetbal. In Nederland zijn hier inmiddels twee mogelijkheden voor gecreëerd. Zo is er in het seizoen 2020/'21 een nieuwe Onder 21-competitie gestart. Dit heeft als doel om de opleiding van spelers te verlengen en de mogelijkheid te bieden om zich langer te ontwikkelen. Met de opzet van acht tot veertien teams en een dubbele promotie/degradatie per seizoen is er een intensief trainings- en wedstrijdprogramma ontstaan, dat goed is voor de ontwikkeling van talent. Zo blijkt ook uit een evaluatie onder teams die uitkomen in deze competitie. Meer dan 80% van de deelnemers aan de Onder 21-competitie geeft aan dit een prima toevoeging te vinden als tussenstap naar het eerste elftal. Hetzelfde geldt voor de competitie-opzet met een voor- en najaarsreeks. Meer dan 75% van de deelnemende clubs is hier positief over (KNVB, 2023).

De tweede mogelijkheid zijn de wedstrijden van Jong-teams die uitkomen in de voetbalpiramide. De conclusie, zo bleek uit de eerste editie van ‘Nederland Opleidingsland’, is dat de betreffende clubs zeer positief zijn over de invloed hiervan op de ontwikkeling van hun spelers. Meer dan de helft van de debutanten in een Jong-team speelden later voor een eerste elftal in het betaald voetbal, zo bleek. Inmiddels is de Nederlandse voetbalpiramide allang geen uitzondering meer in Europa. Onder andere Spanje, Duitsland, Italië, Portugal, Frankrijk, Schotland, België en Oostenrijk hebben één of meerdere belofte- of reserveteams die meedoen op respectievelijk het tweede of derde competitieniveau.

Het belang van seniorenwedstrijden in de laatste fase als stap naar het eerste elftal wordt breed gedragen. Een recent onderzoek van de European Club Association (ECA), een organisatie die clubs in Europa vertegenwoordigt, laat zien dat 86% van de respondenten deze optie heel waardevol vindt voor jeugdspelers. In datzelfde rapport is geanalyseerd wat de leeftijd is waarop spelers succesvol (meer dan 450 minuten in een eerste elftal) de overstap maken. Sinds het seizoen 2018/'19 ligt dit aantal op 1200 van de 1600. Gemiddeld bereikten deze spelers dat op 19,83-jarige leeftijd en duurde het vanaf hun debuut 364 dagen om deze mijlpaal te bereiken (ECA, 2024).

KEY TAKE-AWAYS

01

Er is een lichte stijging van het aantal profdebutanten en meer spelers debuteren in het eerste elftal van de BVO waar ze zijn opgeleid.

02

Europese topcompetities worden jonger, maar de Ere- en Eerste divisie blijven stabiel.

03

Nederland blijft koploper met speelminuten voor jonge spelers, maar dit aantal daalde in de afgelopen seizoenen.

04

In de Eredivisie krijgen zelfopgeleide spelers het een-na-hoogste percentage speelminuten vergeleken met Europese topcompetities.

05

Er is een toename van het aantal buitenlandse spelers in het Nederlands betaald voetbal.

06

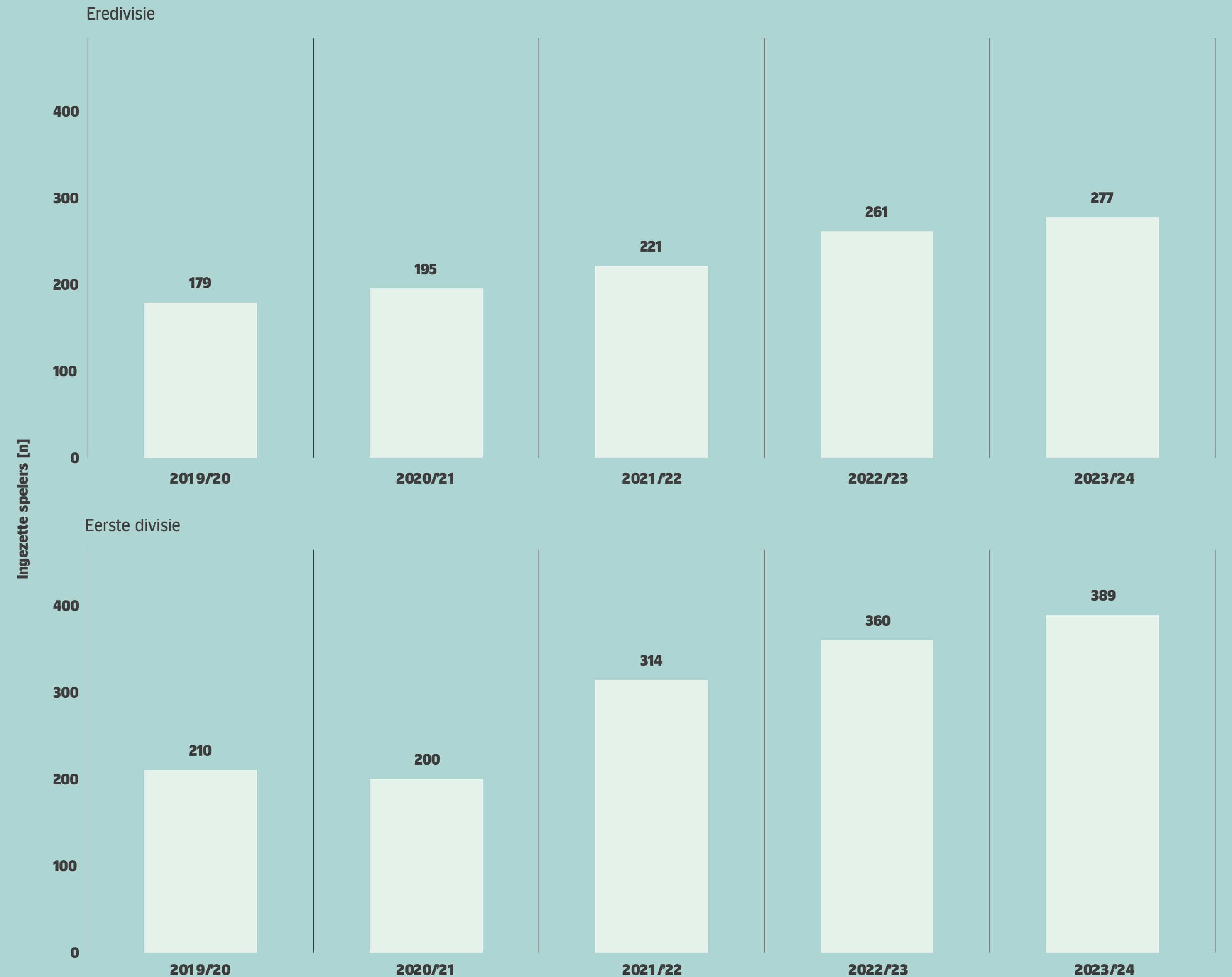
Steeds meer Europese competities kiezen voor een belofte- of reserveteam op een lager competitieniveau om de stap naar het eerste elftal te verkleinen.

AANTAL SPEELSTERS

Door de uitbreiding van de Eredivisie en de verandering van de beloftencompetitie naar Eerste divisie zijn er de afgelopen jaren steeds meer speelsters ingezet. In het seizoen 2018/'19 bestond de Eredivisie nog uit negen teams, maar met ingang van dit seizoen (2024/'25 - red) is dat verhoogd naar twaalf. Hetzelfde geldt voor de Eerste divisie die, na oprichting in 2018/'19 als beloftencompetitie, begon met zeven teams, maar dit seizoen bestaat uit vijftien clubs. Het effect van deze extra teams op het aantal ingezette speelsters is duidelijk te zien in figuur 11. De afgelopen vijf seizoenen is het aantal speelsters in de Ere- en Eerste divisie met respectievelijk ruim 54% en 85% gestegen.

Figuur 11 - Ingezette speelsters in het betaald voetbal

Omdat steeds meer teams aan de Ere- en Eerste divisie deelnemen is het aantal ingezette speelsters toegenomen.

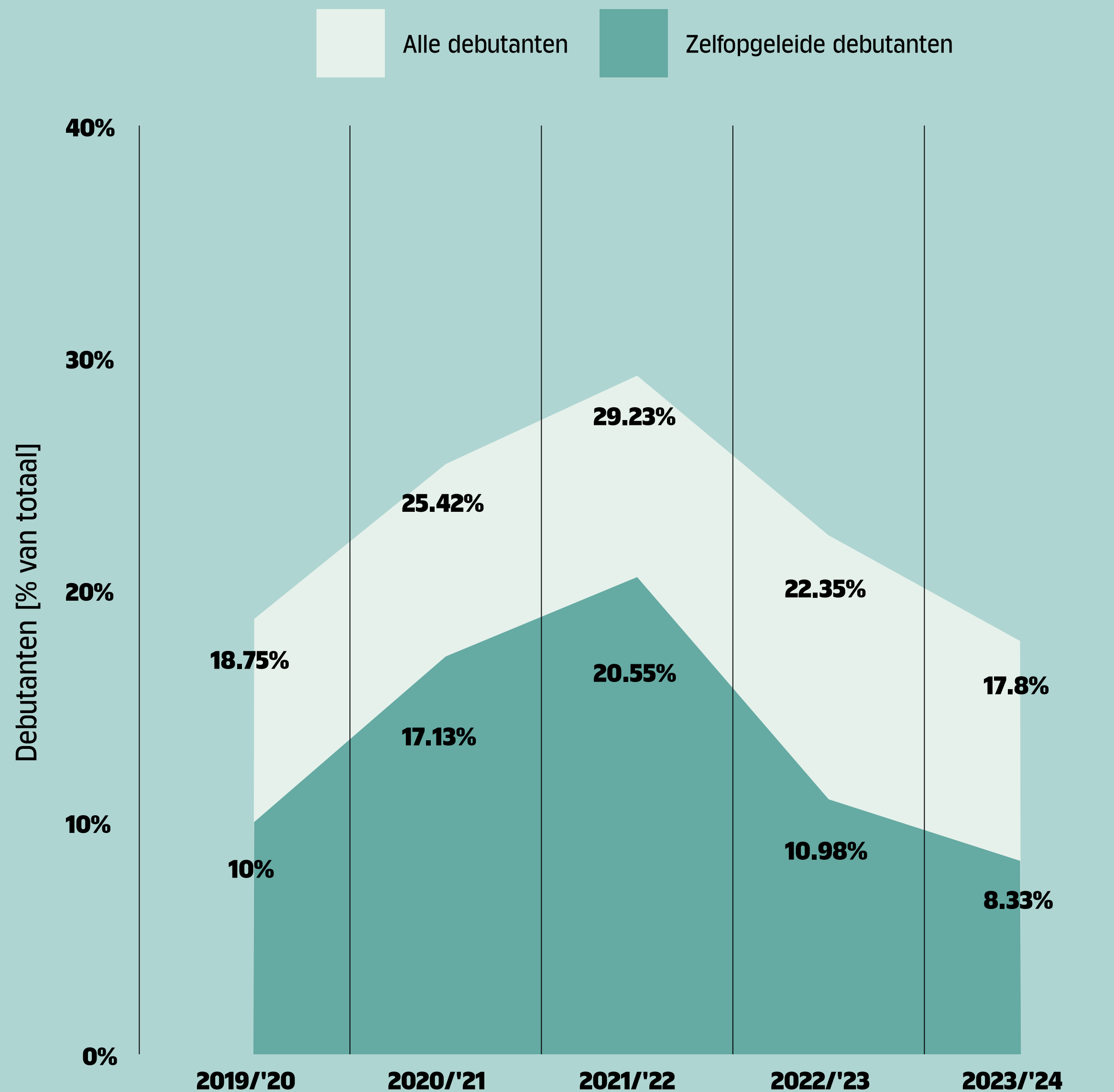

Noot: Speelsters ingezet in de Eredivisie Cup zijn niet meegenomen in de analyse.

Figuur 12 - Profdebutanten in Eredivisie

Het aantal (zelfopgeleide) profdebutanten in de Eredivisie schommelt sterk, maar is de laatste drie seizoenen afgenomen.

DEBUTANTEN EN ZELFOPGELEIDE SPELERS

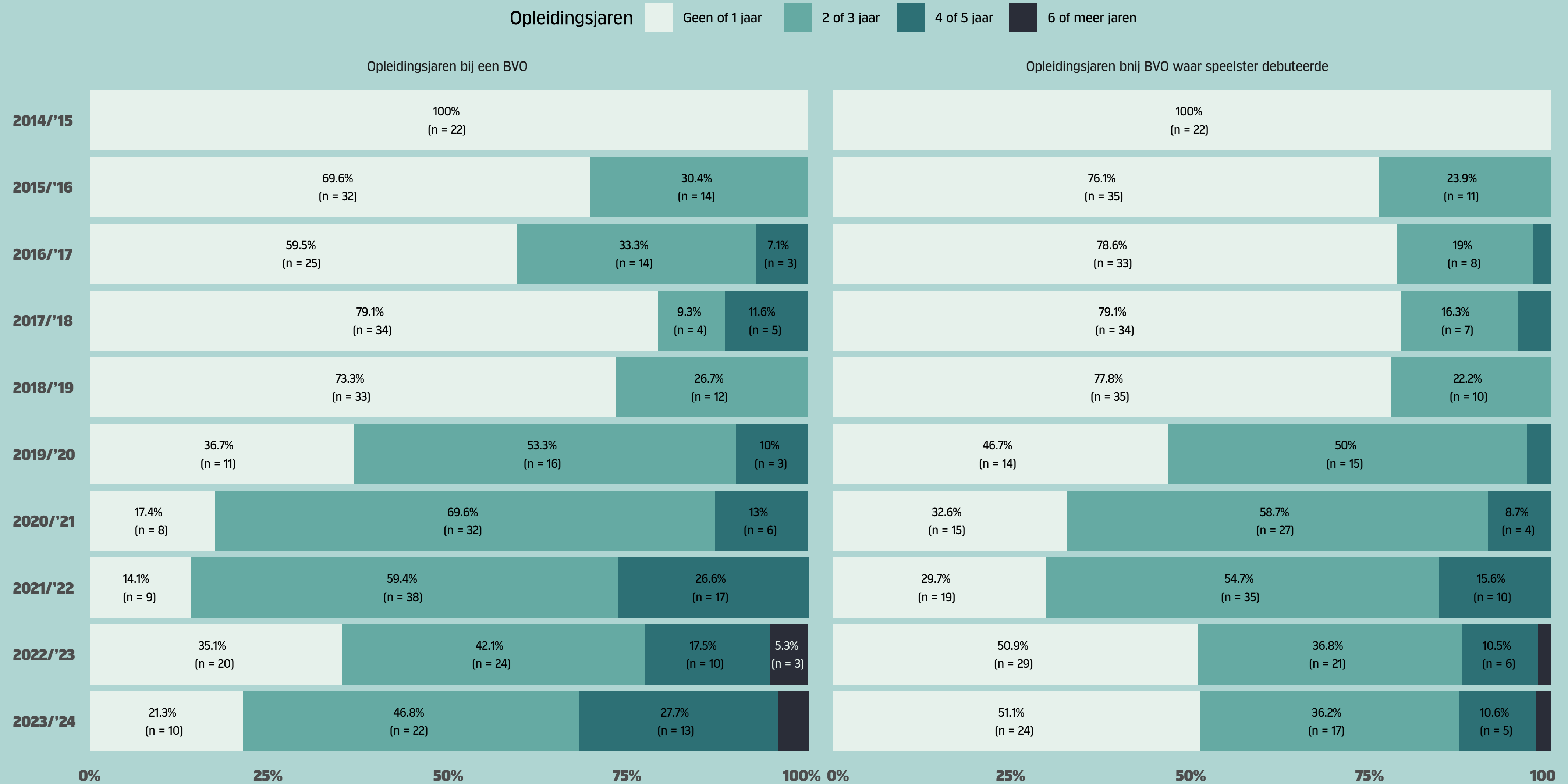
Waar het aantal ingezette speelsters sterk is toegenomen, schommelt het aantal (zelfopgeleide) debutanten de afgelopen vijf seizoenen tussen een behoorlijke toe- en afname. In figuur 12 is weergegeven welk percentage van alle ingezette speelsters debuteerde in de Eredivisie. Tot het seizoen 2020/'21, waarin bijna een derde van de ingezette speelsters hun debuut maakte, steeg het aantal debutanten. De laatste twee seizoenen daalde het percentage debutanten in het betaald voetbal echter tot ongeveer 18% van alle speelsters. Het percentage zelfopgeleide debutanten loopt ongeveer parallel met deze trend.

Opvallend is dus dat ondanks de uitbreiding met nieuwe teams er relatief minder nieuwe speelsters in de Eredivisie actief zijn. Dit kan onder andere verklaard worden doordat dezelfde speelsters langer in de Eredivisie blijven voetballen. Van alle ingezette speelsters in 2023/'24 kwam namelijk 72% ook al een seizoen eerder namens een eerste elftal uit in de Eredivisie. Ter vergelijking: tussen de seizoenen 2019/'20 en 2018/'19 was deze stabiliteit 60%⁴. Hierdoor zijn er jaarlijks simpelweg minder plekken beschikbaar voor nieuwe speelsters. Hoewel figuur 12 en deze cijfers dus suggereren dat jonge, talentvolle meiden minder kansen krijgen om hun debuut te maken, is de toegenomen stabiliteit – waarbij dezelfde speelsters langer in de competitie spelen - tekenend voor de verdere professionalisering van de Eredivisie.

⁴ In deze analyse is gecontroleerd voor de uitbreiding van de Eredivisie met FC Utrecht in het seizoen 2023/'24.

Figuur 13 - Opleidingsjaren voor debuut Eredivisie

Speelsters die debuteren, spelen steeds langer in de opleiding van een club in het betaald voetbal.

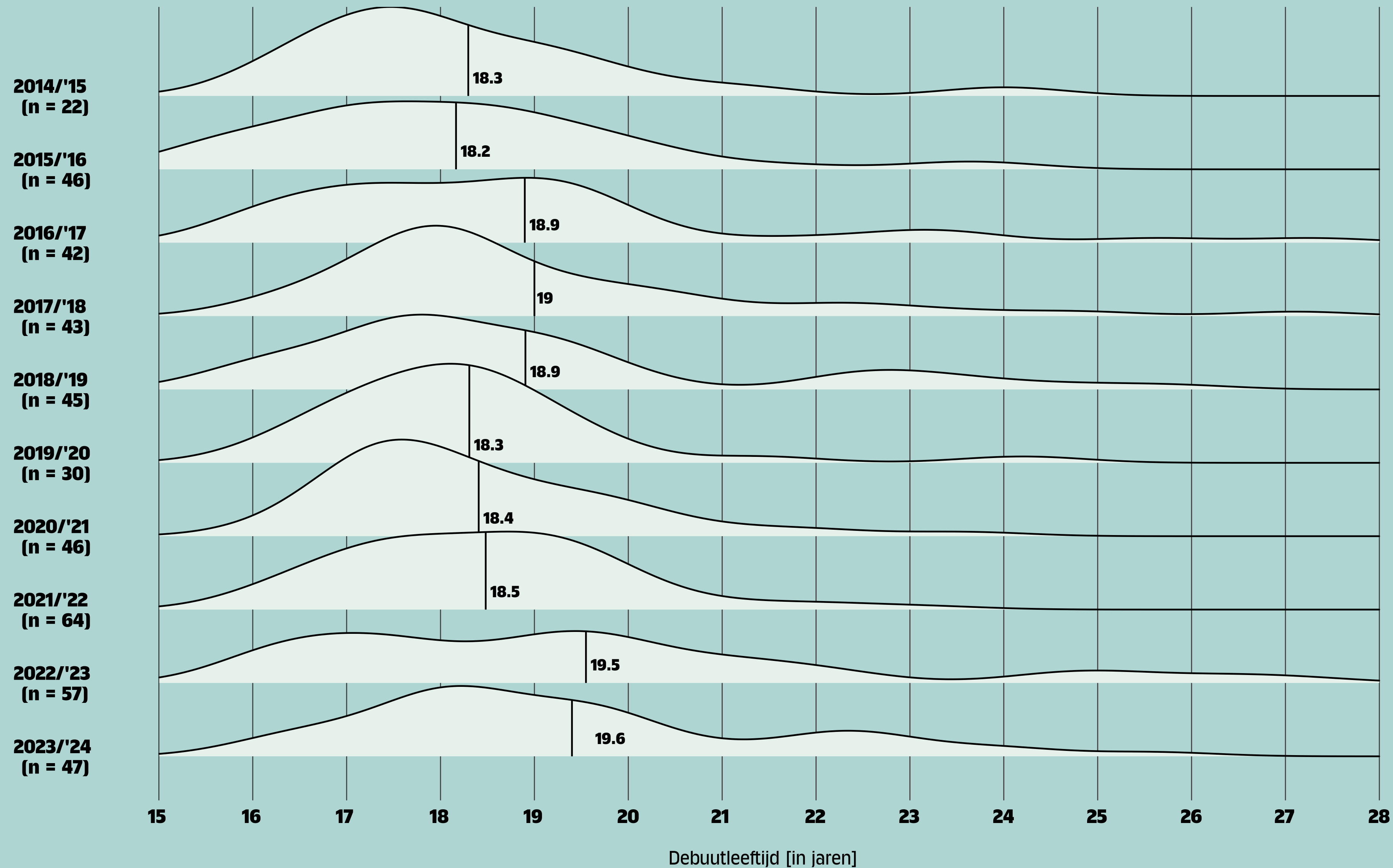
Noot: Speelsters die in hun eerste jaar bij een club in het betaald voetbal debuteren, vallen in de categorie 'geen of 1 opleidingsjaar'. Percentages kleiner dan 5% zijn niet weergegeven op het staafdiagram.

Ondanks het dalende aantal zelfopgeleide debutanten zijn speelsters wel steeds langer onderdeel van een opleidingstraject van een betaaldvoetbalclub. Figuur 13 laat zien dat het aantal opleidingsjaren van speelsters vóór het debuut in de Eredivisie toeneemt. Dit betekent dat speelsters steeds langer actief zijn bij (de opleiding van) een BVO en ook bij (de opleiding van) de BVO waar ze debuteren. Met name de categorie van vier of meer opleidingsjaren in een BVO-opleiding is toegenomen. In de seizoenen 2022/'23 en 2023/'24 debuteerde er zelfs een aantal speelsters met zes of meer opleidingsjaren. Dat speelsters een langer opleidingstraject voor hun debuut doormaken, komt ook door de stijging van de debuutleeftijd. Figuur 14 laat zien dat de afgelopen tien jaar de gemiddelde debuutleeftijd met ruim een jaar is toegenomen in de Eredivisie.

Figuur 14 - Debuutleeftijd speelsters in Eredivisie
De debuutleeftijd is de afgelopen tien jaar toegenomen.

Noot: Cijfers onder seizoenen (n) geven het aantal debutanten in dat seizoen weer. Cijfers naast de verticale lijnen refereren naar de gemiddelde debuutleeftijd van dat seizoen.

LEEFTIJDEN

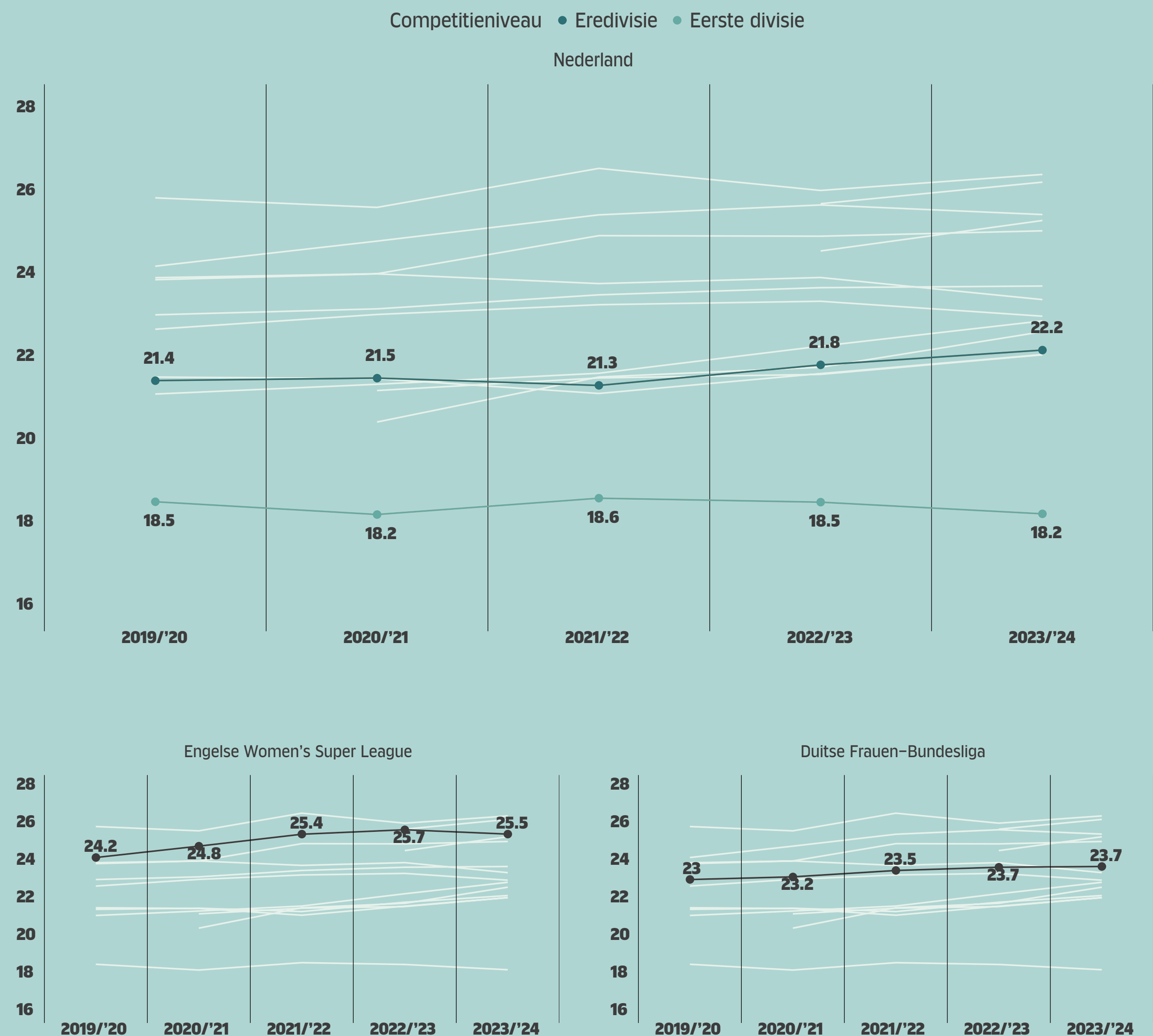
Het is geen verrassing dat met twaalf beloftenteams de gemiddelde leeftijd van de Eerste divisie steevast onder de 19 jaar ligt. De beloftenteams zijn volgens de reglementen eigenlijk Onder 19-teams, met de mogelijkheid tot dispensatie voor spelers vanuit het eerste elftal. Figuur 15 laat zien dat, ondanks deze dispensatie, de gemiddelde leeftijd licht is afgenomen in de afgelopen vijf jaar. De gemiddelde leeftijd in de Eredivisie is de afgelopen seizoenen juist met ongeveer een jaar gestegen en daarmee is het verschil in 2023/'24 ongeveer vier jaar met de beloftencompetitie.

De jonge leeftijd van de Eredivisie komt ook tot uiting in de verdeling van speelminuten. Figuur 16 laat zien dat in de Ere- en Eerste divisie jonge spelers veel speelminuten maken. In beide competities is meer dan 80% van de speelminuten gemaakt door spelers van 25 jaar of jonger. Dit is veel meer dan het aandeel in andere Europese topcompetities. Een voorbeeld hiervan uit 2023/'24 is de selectie van Ajax in de kwartfinales van de UEFA Champions League. Dit team was veruit het jongste van alle kwartfinalisten, met een gemiddelde leeftijd van 21.4 jaar. De gemiddelde leeftijd van de andere teams (o.a., Chelsea, Paris Saint Germain, FC Barcelona, en SK Brann) lag tussen de 23.9 en 27.1 jaar.

Hoewel de gemiddelde leeftijd in de Eredivisie nog zo'n één tot drie jaar lager is dan in andere topcompetities is er sprake van een stijging. Hetzelfde geldt voor veel andere Europese vrouwencompetities. De toenemende aandacht en vollere tribunes stuwden de professionaliteit van het vrouwenvoetbal. Onder andere CAO's en voltijdscontracten zorgen ervoor dat spelers langer door kunnen voetballen. Dit leidt tot toenemende stabiliteit bij clubs en een hogere gemiddelde leeftijd. Ook zien we dezelfde toename van wereldwijde transferbewegingen als in het mannenvoetbal. Clubs uit financieel sterkere competities zetten vaker ervaren, buitenlandse, spelers in (CIES, 2024).

Figuur 15 - Gemiddelde leeftijden in Nederlandse en Europese competities 1/2

De Eredivisie is de afgelopen vijf seizoenen bijna één jaar ouder geworden.

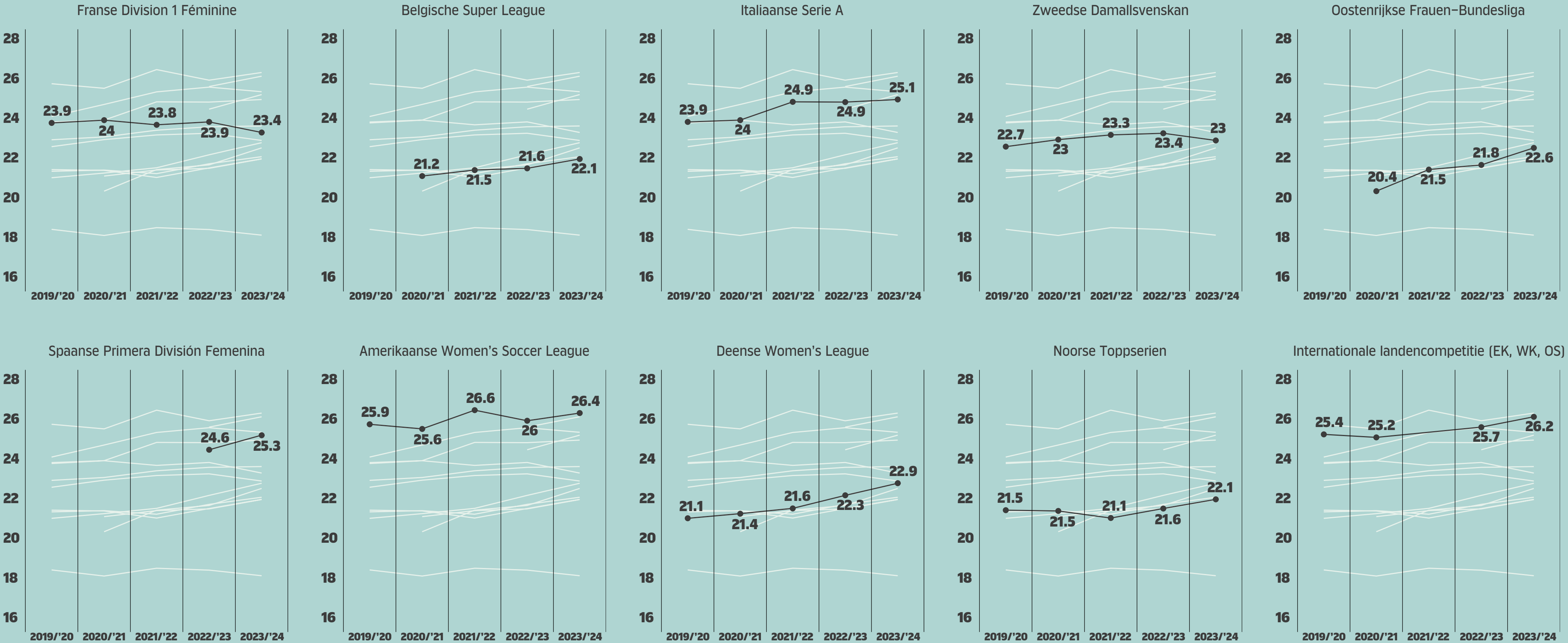

Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van FBref.com.

Figuur 15 - Gemiddelde leeftijden in Nederlandse en Europese competities 2/2

De Eredivisie is de afgelopen vijf seizoenen bijna één jaar ouder geworden.

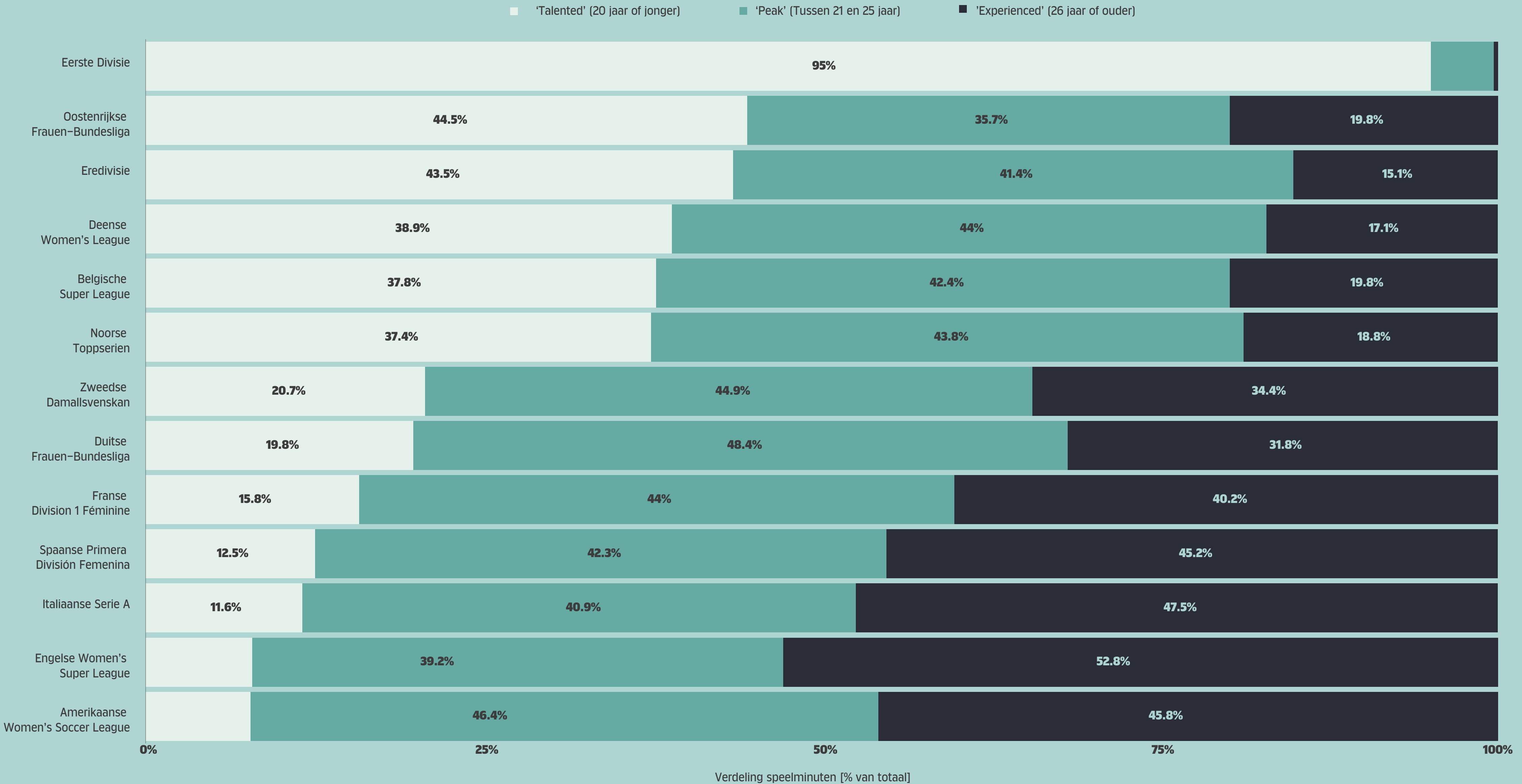
Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van FBref.com.

Figuur 16 - Aandeel wedstrijdminuten per leeftijdscategorie

De Ere- en Eerste divisie zijn koploper in speelminuten voor jonge spelers.

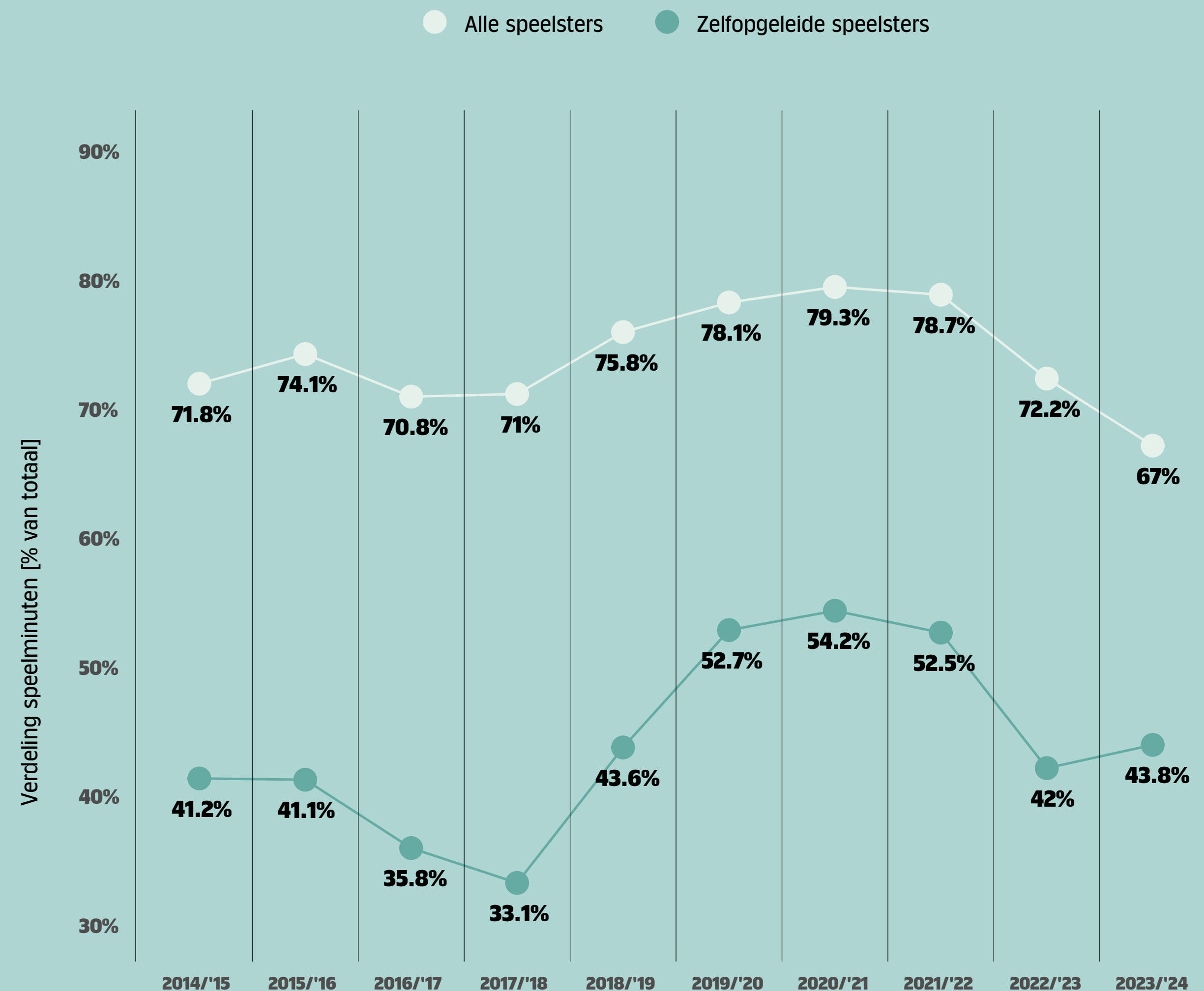
Noot: Leeftijd is gebaseerd op peildatum 1 januari.

Bron: Europese data afkomstig van FBref.com.

Figuur 17 - Minuten door (zelfopgeleide) spelers tot en met 23 jaar in de Eredivisie

Het aantal speelminuten van jonge spelers neemt af, maar het aandeel gespeelde minuten door zelfopgeleide spelers neemt licht toe.

Figuur 17 laat deze trend nog beter zien. We zien dat het aantal minuten voor spelers tot 23 jaar in de Eredivisie is gedaald – inclusief een sterke daling van meer dan 12% over de afgelopen vier seizoenen. In 2023/'24 bereikte dit het laagste punt (67%) van de afgelopen 10 jaar. Zoals hierboven beschreven liggen ontwikkelingen in het vrouwenvoetbal hier mogelijk aan ten grondslag. De toename aan stabiliteit, waarbij spelers langer doorvoetballen en dus ook ouder worden in de competitie, betekent niet per definitie dat er minder kansen zijn voor jonge spelers. Daarnaast laat figuur 17 zien dat het percentage minuten voor zelfopgeleide spelers is gedaald sinds 2020/'21, maar ook weer toeneemt sinds 2023/'24.

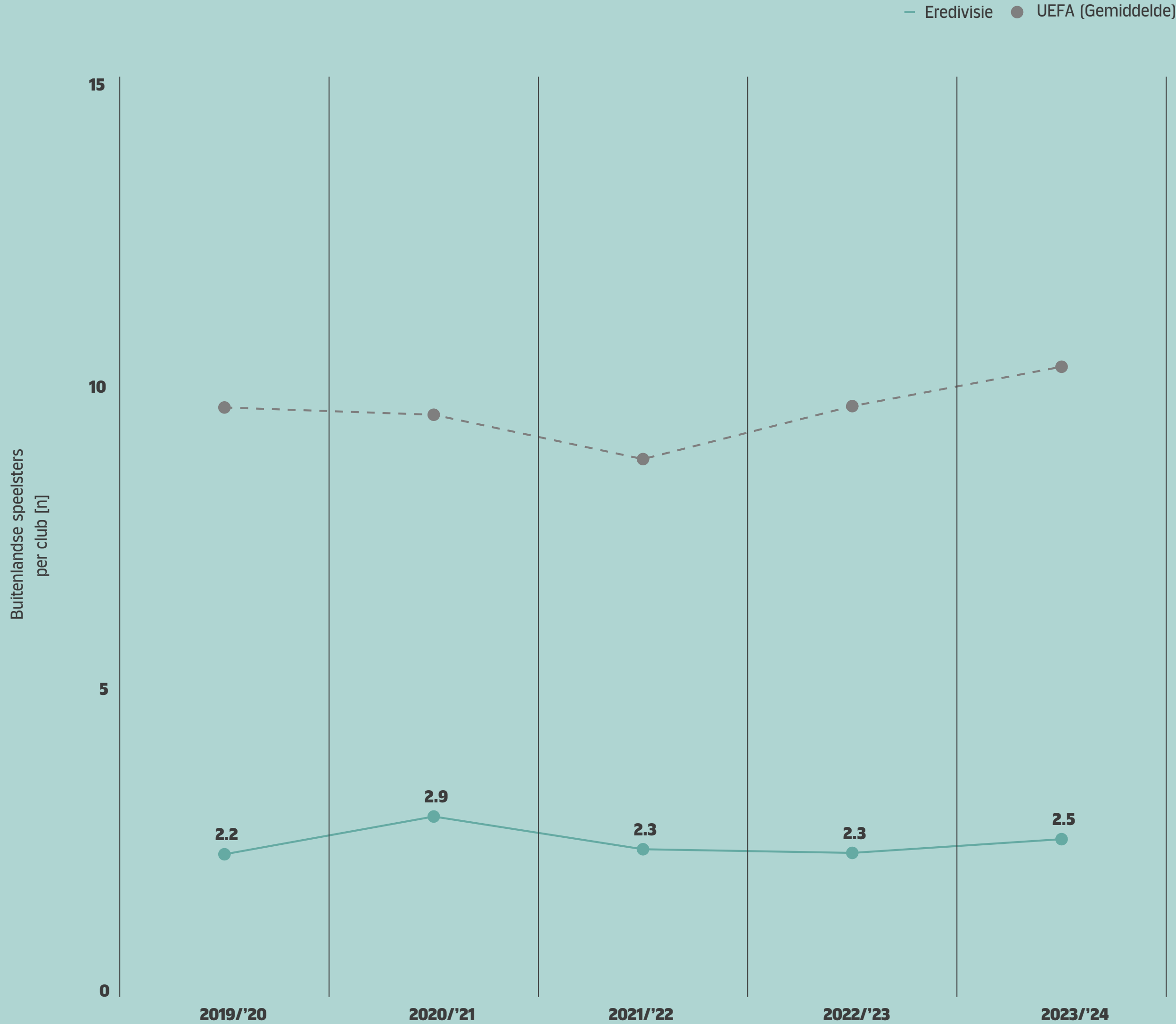

BUITENLANDSE SPEELSTERS

De Vrouwen Eredivisie is duidelijk een competitie voor Nederlandse talenten. Zoals weergegeven in figuur 18 ligt het aantal buitenlandse speelsters per club in de Eredivisie ver onder het Europese gemiddelde. Ook blijft dit aantal, ondanks een verdubbeling van het aantal internationale transfers in het vrouwenvoetbal sinds 2018, redelijk stabiel over de afgelopen jaren.

Van alle speelsters actief op de Olympische spelen van 2020, WEURO 2022 en het WK 2023, speelde maar een klein percentage daarvan in de Eredivisie (zie Figuur 19). In andere Europese topcompetities zoals Frankrijk, Engeland en Italië voetballen er juist steeds meer van deze internationals. Het lijkt er dus op dat de Eredivisie vooral een competitie is waarin dezelfde, Nederlandse, speelsters blijven voetballen en er bijna geen instroom is van (ervaren) buitenlandse speelsters.

Figuur 18 - Buitenlandse speelsters in competities
Het aantal buitenlandse speelsters bij Eredivisieteams blijft stabiel.

Bron: Data afkomstig van FBref.com.

Figuur 19 - Percentage A-Internationals dat speelt in Europese competities

In de meeste Europese topcompetities ligt het percentage A-internationals hoger dan in de Eredivisie.

Bron: Europese data afkomstig van FBref.com.

KEY TAKE-AWAYS

01

De gemiddelde leeftijd in de Eredivisie is de afgelopen vijf jaar met bijna één jaar gestegen.

02

Meer dan 80% van alle speelminuten in de Ere- en Eerste divisie wordt gemaakt door spelers van 25 jaar of jonger.

03

Ondanks dat het percentage wedstrijdminuten voor zelfopgeleide spelers afneemt, neemt de stabiliteit in Eredivisieselecties toe.

04

Spelsters spelen langer in de opleiding van clubs in het betaald voetbal en debuteren op latere leeftijd.

05

De Eredivisie blijft een competitie voor Nederlandse talenten; er zijn relatief weinig buitenlandse spelers actief.

HOOFDSTUK 02

CLUBS

Het Nederlandse voetbal kent een unieke infrastructuur. Er zijn duizenden verenigingen waar jonge spelers kennismaken met het spel en waar de basis wordt gelegd voor een leven lang voetbal. Deze verenigingen vormen het brede fundament van onze voetbalpiramide, met aan de top 31 professionele opleidingen, waarvan er inmiddels ook acht opleidingsteams hebben voor talentvolle meiden. In deze opleidingen kunnen de spelers met veel potentie zich verder ontwikkelen tot het betaald voetbal. Hoewel deze stap niet voor iedereen mogelijk is, hebben clubs hier natuurlijk wel een bepalende rol in. De visie van een club, uitgedragen in het voetbaltechnische beleid en de rol van de opleiding, is doorslaggevend.

Dit hoofdstuk beschrijft voornamelijk het rendement van BVO-opleidingen. Het bevat de analyses over de in- en uiteindelijke uitstroom van jeugdspelers naar het betaald voetbal vanuit professionele BVO-opleidingen. Ook zoomen wij in op het veranderde voetbaltechnisch management bij clubs in het profvoetbal waar er door het hoge verloop en de entree van vrouwen steeds een nieuwe doelgroep werkzaam is.

SPELERS IN OPLEIDINGEN

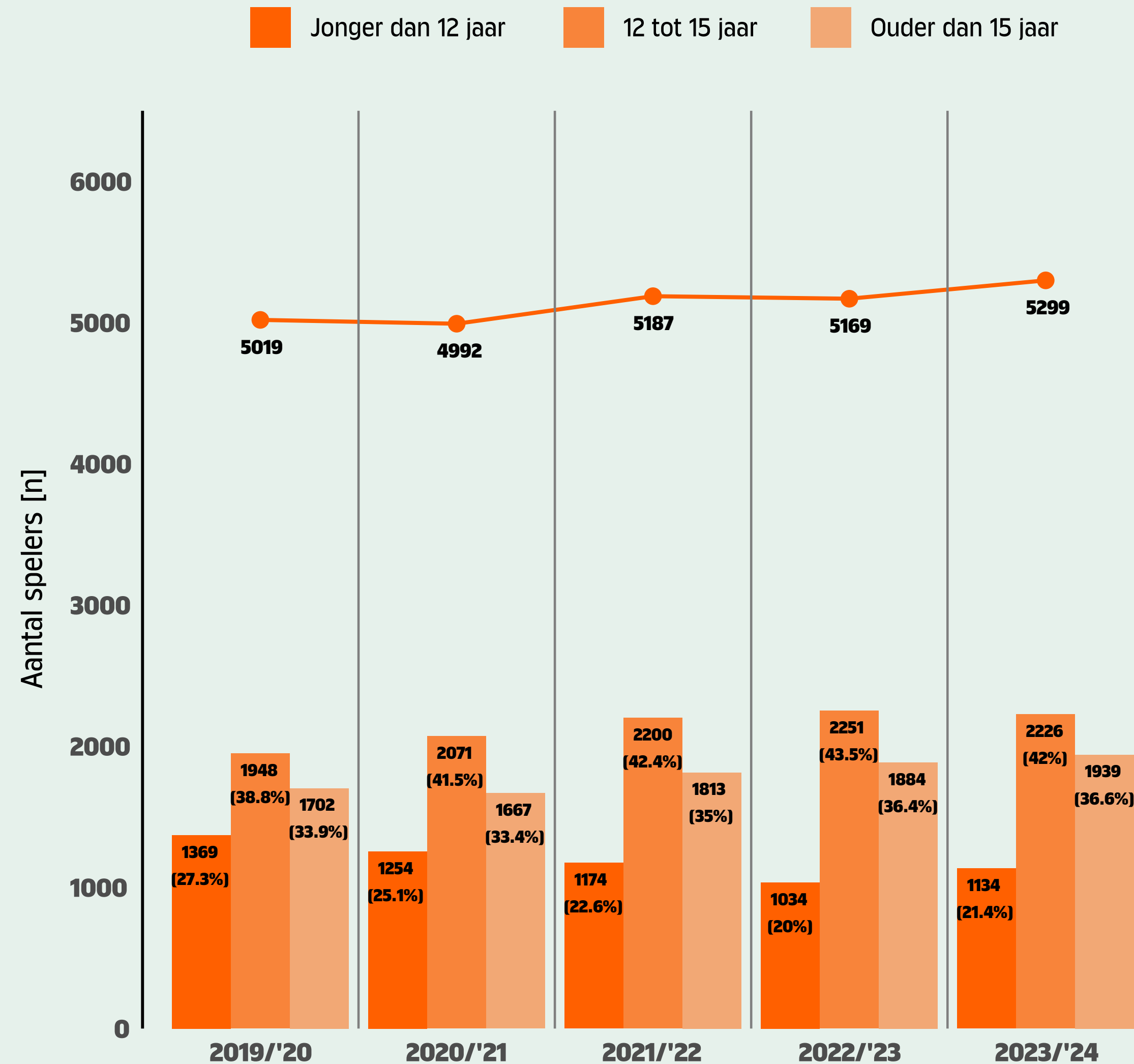
In het seizoen 2023/'24 waren er bijna 5300 spelers actief in 31 professionele BVO-opleidingen in Nederland; een toename van ongeveer 5% over de afgelopen vijf seizoenen. In figuur 20⁵ is te zien dat niet alleen het aantal jeugdspelers verandert, maar dus ook de leeftijdsverdeling. Deze bestaat de laatste seizoenen uit relatief meer oudere dan jongere spelers. In de afgelopen jaren is er een aantal opleidingen en teams bijgekomen. Onder andere Telstar en Helmond Sport zijn inmiddels gestart met een (deels) eigen opleiding die voornamelijk bestaat uit bovenbouwteams. Dit verklaart de toename van spelers ouder dan 12 jaar. Ook is in de laatste vijf seizoenen de competitiestructuur aangepast: met de introductie van een Onder 18- (in plaats van Onder 19) en Onder 21-competitie is de opleiding van jeugdspelers verlengd (zie ook hoofdstuk 1 – competities). Daarnaast zijn sommige opleidingen juist gestopt met onderbouwteams.

Dit laatste wordt ondersteund door cijfers over de gemiddelde instroomleeftijd. In Nederland Opleidingsland (2021) werd al geconstateerd dat nieuwe spelers gemiddeld op een steeds latere leeftijd instroomden in een BVO-opleiding. Deze trend lijkt zich door te hebben gezet in de afgelopen seizoenen en is licht toegenomen. In figuur 21 is te zien dat tussen 2015/'16 en 2019/'20 de instroomleeftijd onder de 11.5 jaar lag, maar sinds 2021/'22 is gestegen tot ongeveer twaalfjarige leeftijd.

⁵ Het aantal jeugdspelers wijkt af van de aantallen gepresenteerd in Nederland Opleidingsland (2021). Dit komt omdat nu naar alle jeugdspelers is gekeken wiens leeftijd op peildatum 1 januari van het respectievelijke seizoen 21 jaar of jonger is.

Figuur 20 - Jeugdspelers in BVO-opleidingen

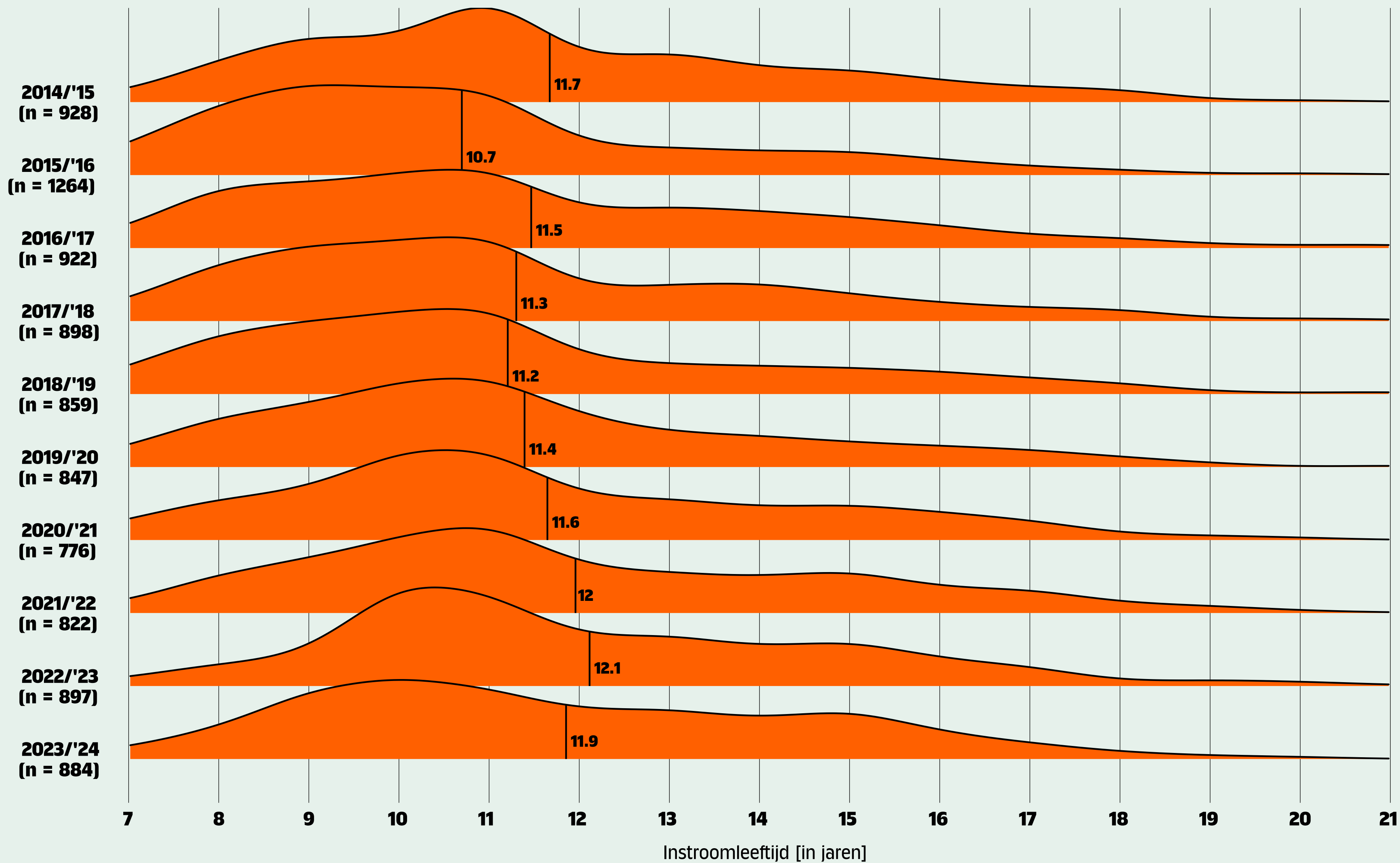
Er zijn de afgelopen seizoenen meer jeugdspelers opgenomen in opleidingen. Dit komt met name door een toename van oudere jeugdspelers.

Noot: Cijfers bij de lijn geven het totaal aantal jeugdspelers weer.

Figuur 21 - Gemiddelde instroomleeftijd in BVO-opleidingen

De gemiddelde instroomleeftijd is de afgelopen tien seizoenen licht toegenomen.

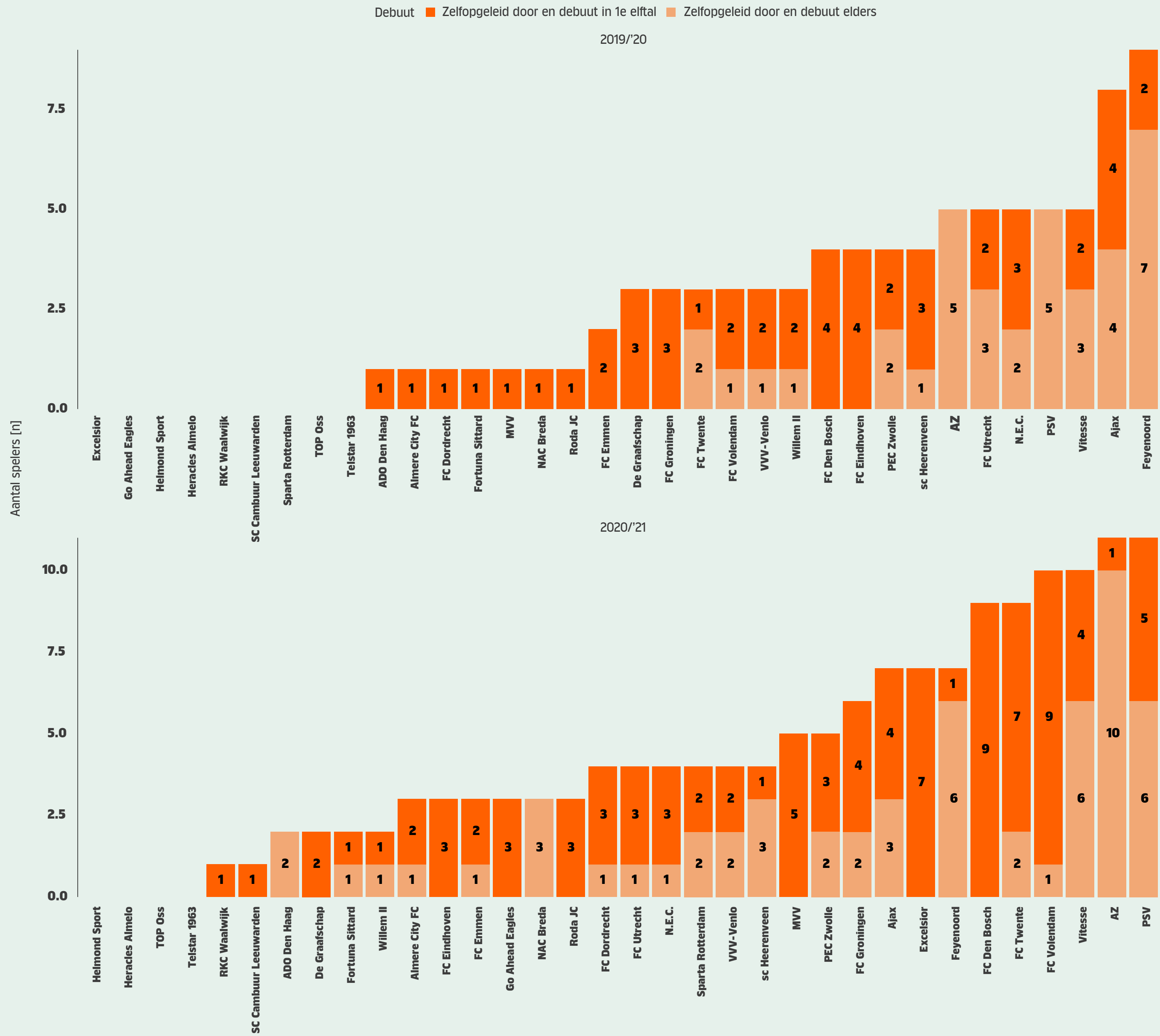
Noot: Cijfers onder seizoenen (n) geeft het aantal ingestroomde spelers in dat seizoen weer. Cijfers naast de verticale lijnen refereren naar de gemiddelde instroomleeftijd van dat seizoen.

ZELFOPGELEIDE SPELERS INGEZET PER CLUB

Uiteindelijk vindt er na de instroom, en opeenvolgende doorstroom, uitstroom plaats naar het eerste elftal in het betaald voetbal; het ‘sportief rendement’. In de afgelopen vijf jaar hebben 868 spelers hun profdebuut gemaakt en zijn dus succesvol uitgestroomd naar het betaald voetbal. Bij deze profdebutanten, waren er 547 met één (of meerdere) opleidingsclub(s). Dit betekent dat we voor deze spelers hebben kunnen analyseren of ze als zelfopgeleide speler ook daadwerkelijk in het eerste elftal van hun opleidingsclub, of elders in het betaald voetbal, zijn gedebuteerd. De verdeling van alle debutanten voor elke club is weergegeven in figuur 22. In totaal maakten 354 (64.7% van alle debutanten) spelers hun debuut als zelfopgeleide speler in het eerste elftal van die club (deze zelfopgeleide debutanten zijn ook weergegeven in figuur 5 in hoofdstuk 1).

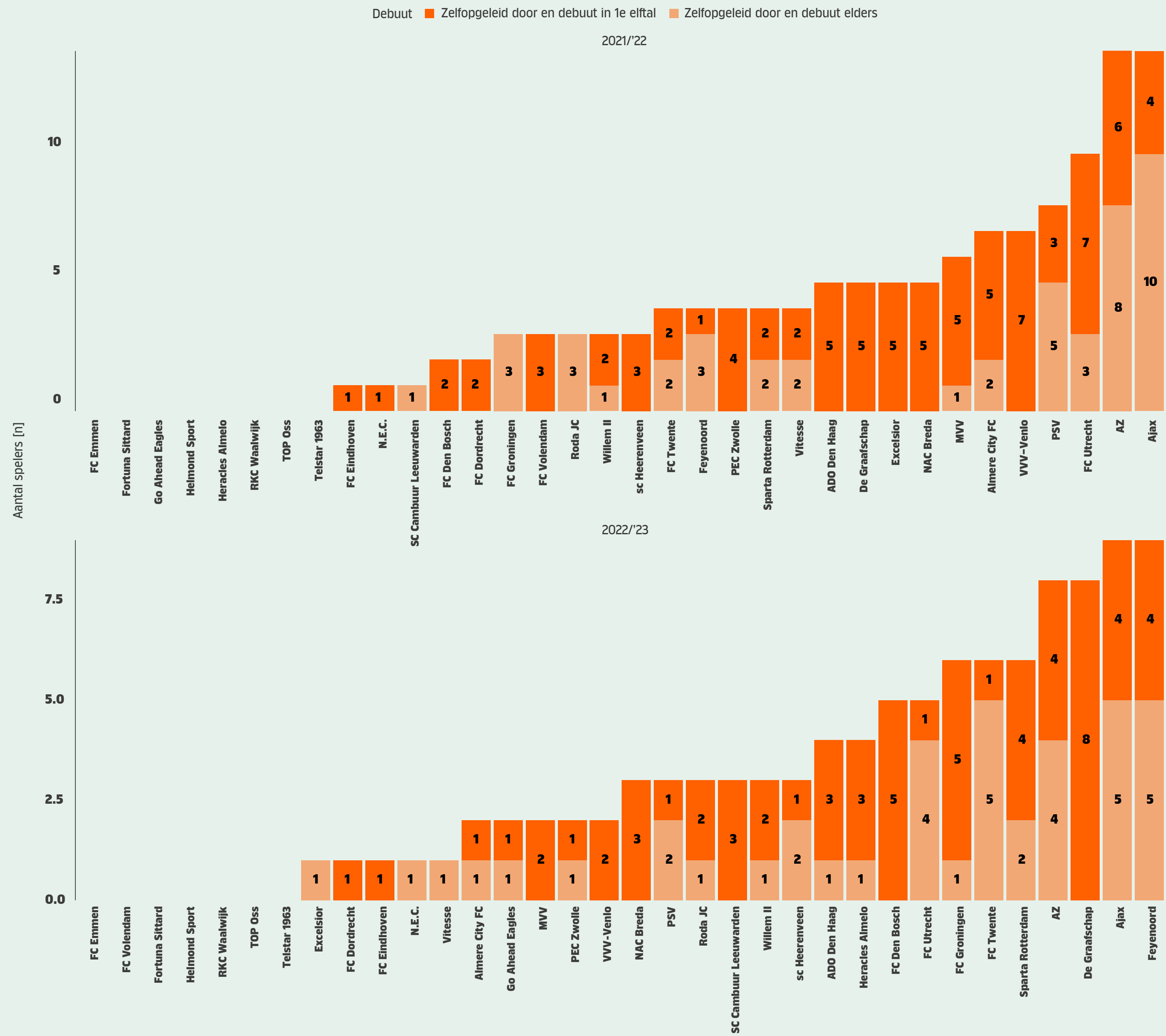
Figuur 22 - Zelfopgeleide spelers profdebuten per BVO 1/3

Noot: Alleen spelers die in de Ere- of Eerste divisie hun profdebuut hebben gemaakt, zijn meegenomen.

Figuur 22 - Zelfopgeleide spelers profdebuten per BVO 2/3

Noot: Alleen spelers die in de Ere- of Eerste divisie hun profdebuut hebben gemaakt, zijn meegenomen.

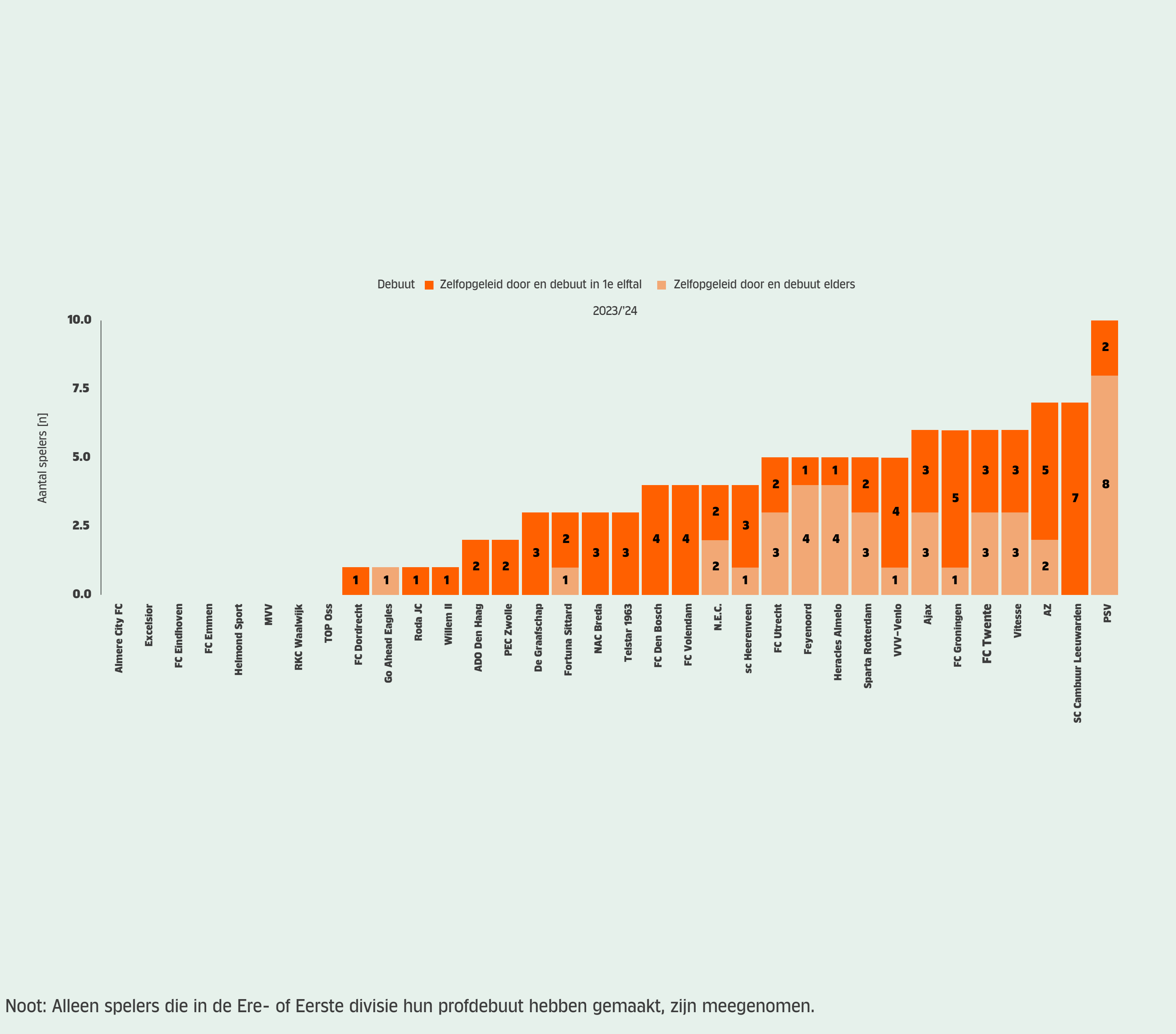
Debuteren is een belangrijke stap, maar het is voornamelijk ook de eerste stap. Om daadwerkelijk te spreken van sportief rendement is het belangrijk om te kijken naar het aandeel van zelfopgeleide spelers in eerste elftallen. Een eerste analyse, weergegeven in de figuren 23 en 24, richt zich daarom op het percentage gespeelde minuten door zelfopgeleide spelers. We hebben voor elke BVO gekeken naar het aandeel speelminuten van de zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar, ten opzichte van de minuten van alle spelers in het eerste elftal. We constateerden al in de inleiding van dit rapport dat zelfopgeleide spelers kansen bieden en presteren hand in hand kunnen gaan. De figuren 23 en 24 laten ook zien dat succesvolle prestaties van teams in bepaalde seizoenen samenvallen met een hoog percentage speelminuten voor zelfopgeleide spelers. Zoals FC Groningen, dat in het seizoen 2023/'24 promotie veiligstelde met voornamelijk spelers uit de eigen opleiding. Ook zijn er BVO's die als gevolg van een duidelijk beleid en een visie op opleiden systematisch veel in actie komen met zelfopgeleide spelers

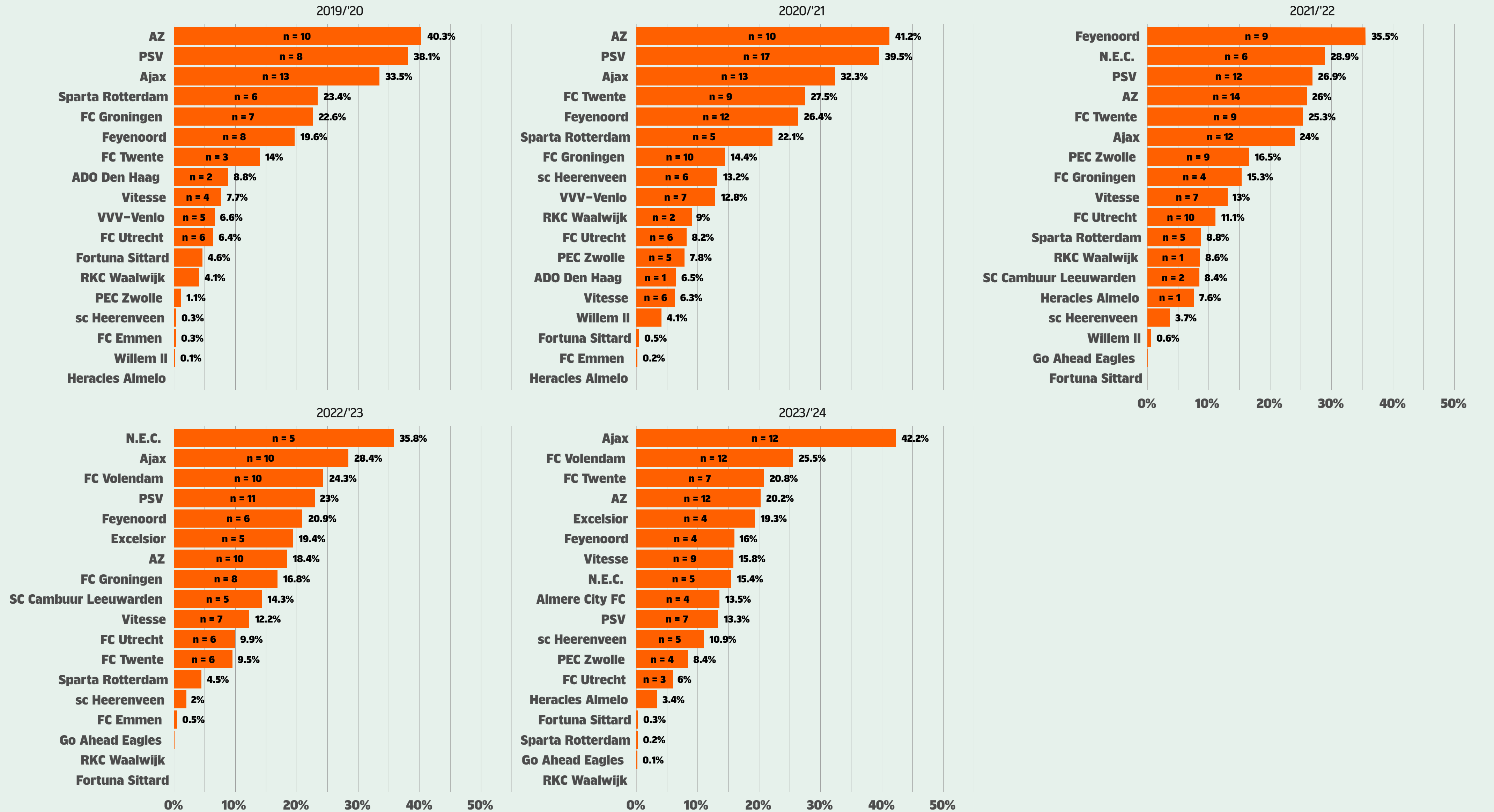
De minuten voor zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar zijn niet alleen voor het eigen eerste elftal geanalyseerd, maar ook als deel van alle speelminuten voor spelers van 23 jaar of jonger in de competitie. Deze analyse naar het zogenaamde ‘opleidingsaandeel’ van alle BVO’s voor het betaald voetbal laat zien welke clubs zelfopgeleide spelers de meeste speelminuten in het betaald voetbal laten maken ten opzichte van alle spelers tot en met 23 jaar. In de figuren 25 en 26 zijn de top-10 clubs weergegeven met het hoogste opleidingsaandeel per seizoen.

Ten opzichte van de Eredivisie is er in de Eerste divisie een hoog percentage speelminuten gemaakt door spelers die elders zijn opgeleid. Dat wil zeggen, spelers afkomstig uit opleidingen van niet-Eerste divisie clubs, zoals die van Feyenoord, Ajax, AZ en PSV, maken uiteindelijk minuten in de eerste elftallen van andere clubs. Dit opleidingsaandeel is de afgelopen seizoenen wel gedaald. In het seizoen 2020/’21 was het gemiddelde aandeel speelminuten van spelers opgeleid bij niet-Eerste divisie clubs 2.7%, maar in 2023/’24 daalde dit aandeel naar 1.6%. Daarentegen nam het gemiddelde aandeel van zelfopgeleide spelers door Eerste divisieclubs zelf toe van 1.9% in 2020/’21 naar 2.1% in 2023/’24. Er zijn in de afgelopen seizoenen dus meer zelfopgeleide spelers in de Eerste divisie die ook daadwerkelijk in het eerste elftal van hun opleidingsclub uitkomen.

Figuur 22 - Zelfopgeleide spelers profdebuten per BVO 3/3

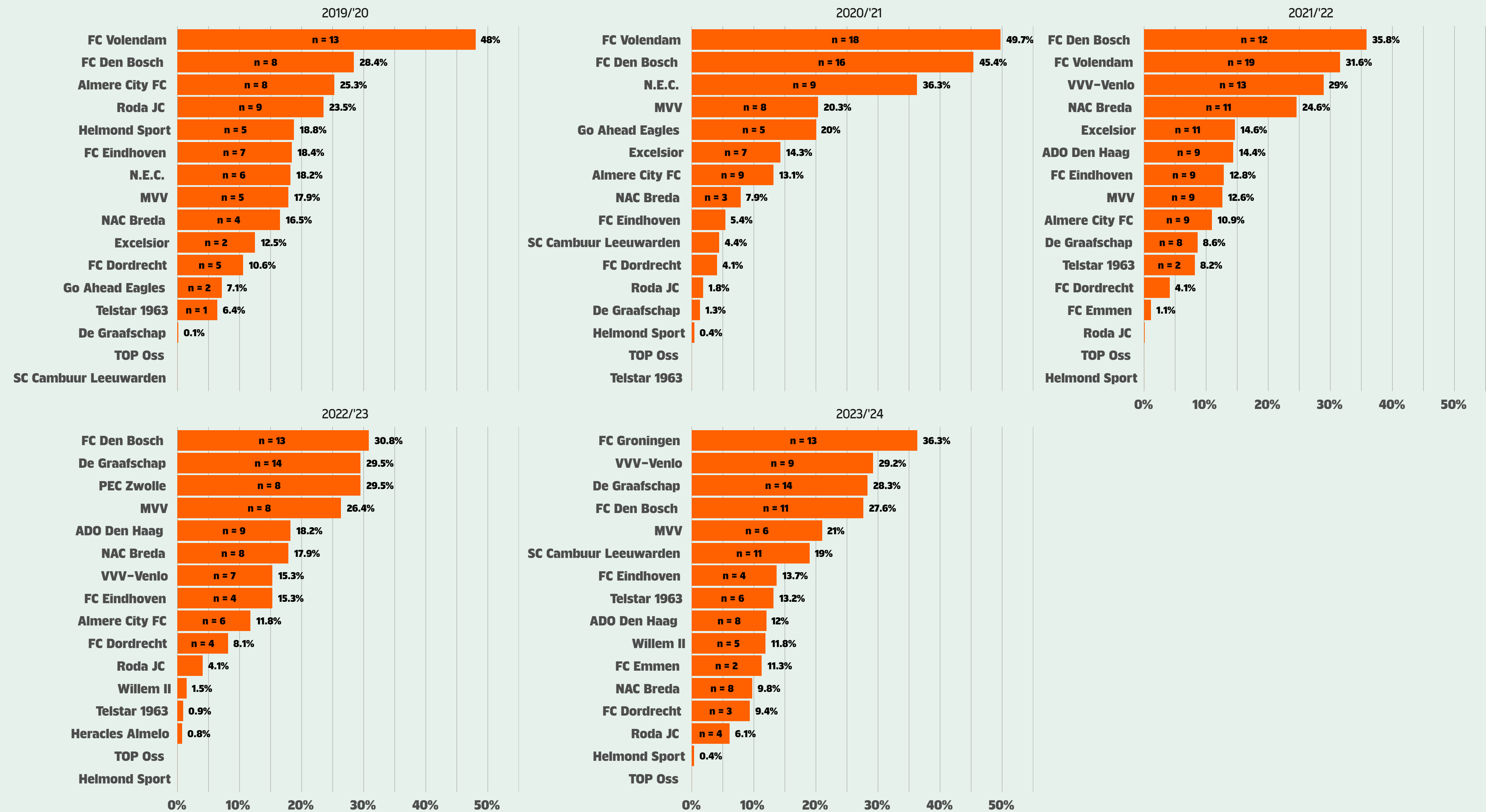
Figuur 23 - Sportief rendement per BVO (Eredivisie)

Noot: Percentages kleiner dan 0.01% zijn niet weergegeven. Daarnaast is het aantal spelers op de staafdiagrammen (n) niet weergegeven voor percentages kleiner dan 4.5%.

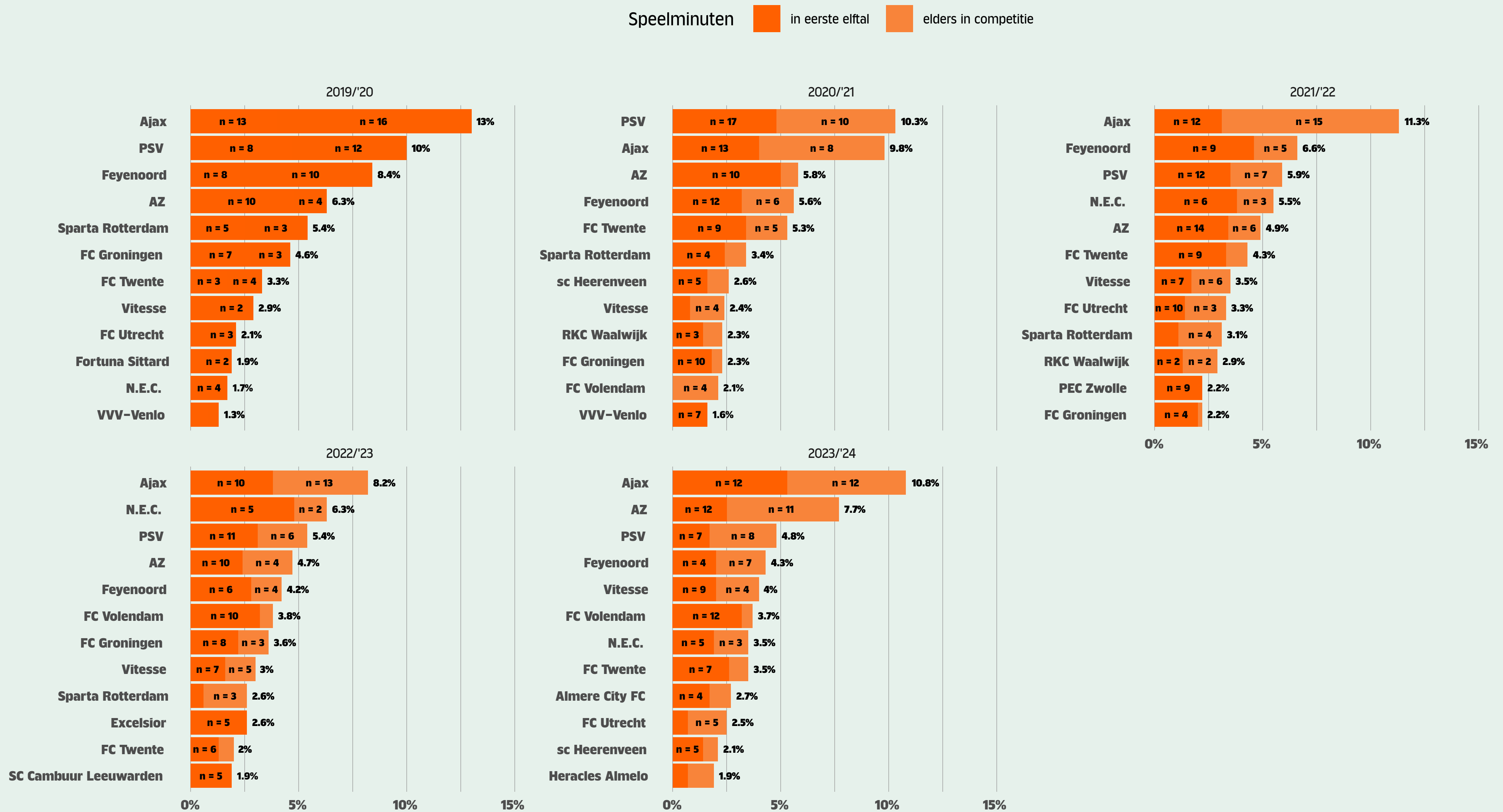
Figuur 24 - Sportief rendement per BVO (Eerste divisie)

Noot: Jong-teams zijn niet meegenomen in de analyse van het aantal speelminuten. Percentages kleiner dan 0.01% zijn niet weergegeven. Daarnaast is het aantal spelers op de staafdiagrammen (n) niet weergegeven voor percentages kleiner dan 4.5%.

Figuur 25 - Opleidingsaandeel per BVO (Eredivisie)

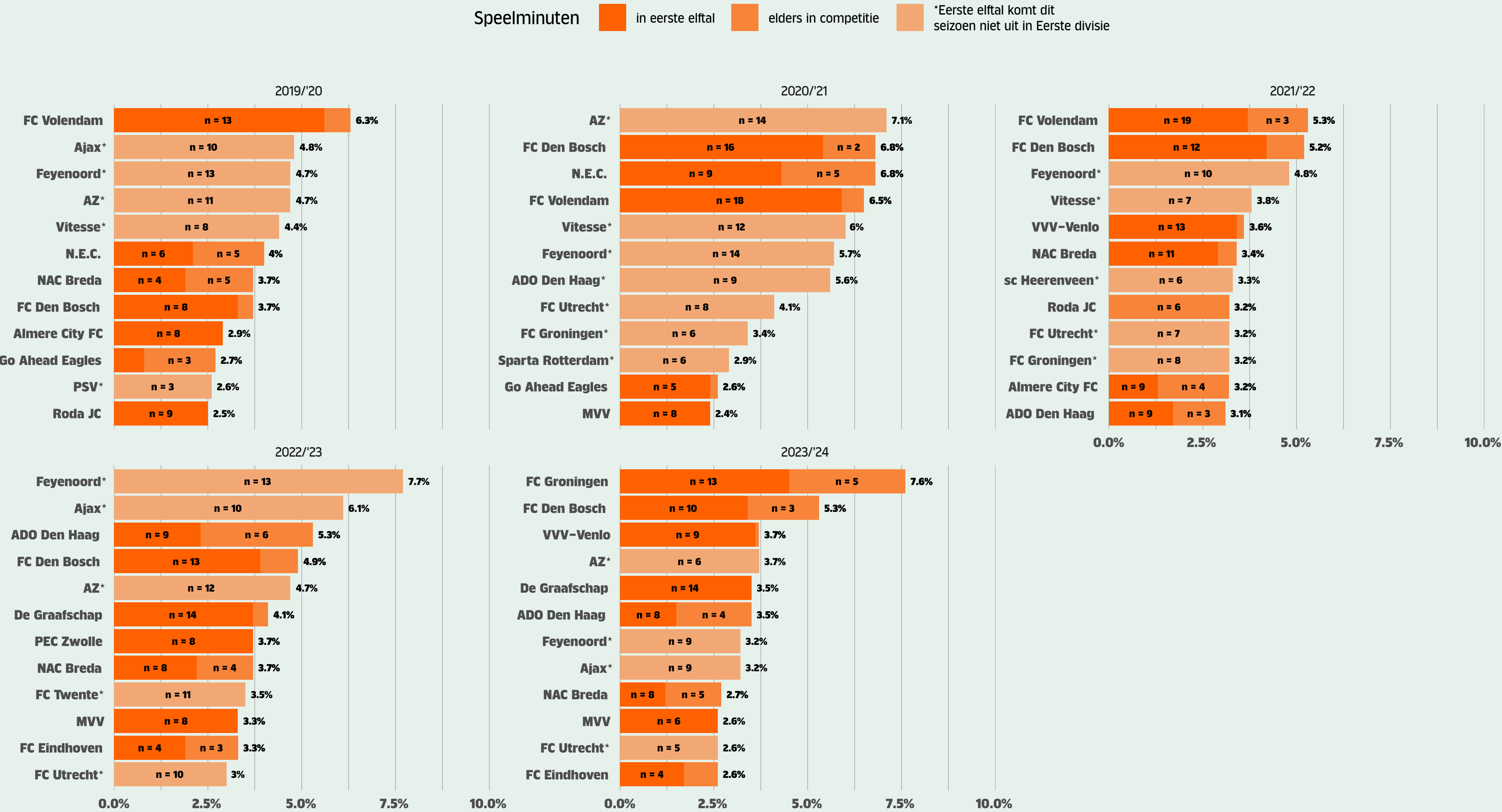
Noot: Alleen de twaalf clubs met het grootste aandeel zijn weergegeven. Aantal spelers voor percentages kleiner dan 1.25% is niet weergegeven op de staafdiagrammen

Figuur 26 - Opleidingsaandeel per BVO (Eerste divisie)

Het aandeel speelminuten van zelfopgeleide spelers door Eerste divisie-clubs neemt toe.

Noot: Jong-teams zijn niet meegenomen in de analyse van het aantal speelminuten. Alleen de twaalf clubs met het grootste aandeel zijn weergegeven. Aantal spelers voor percentages kleiner dan 1.25% is niet weergegeven op de staafdiagrammen.

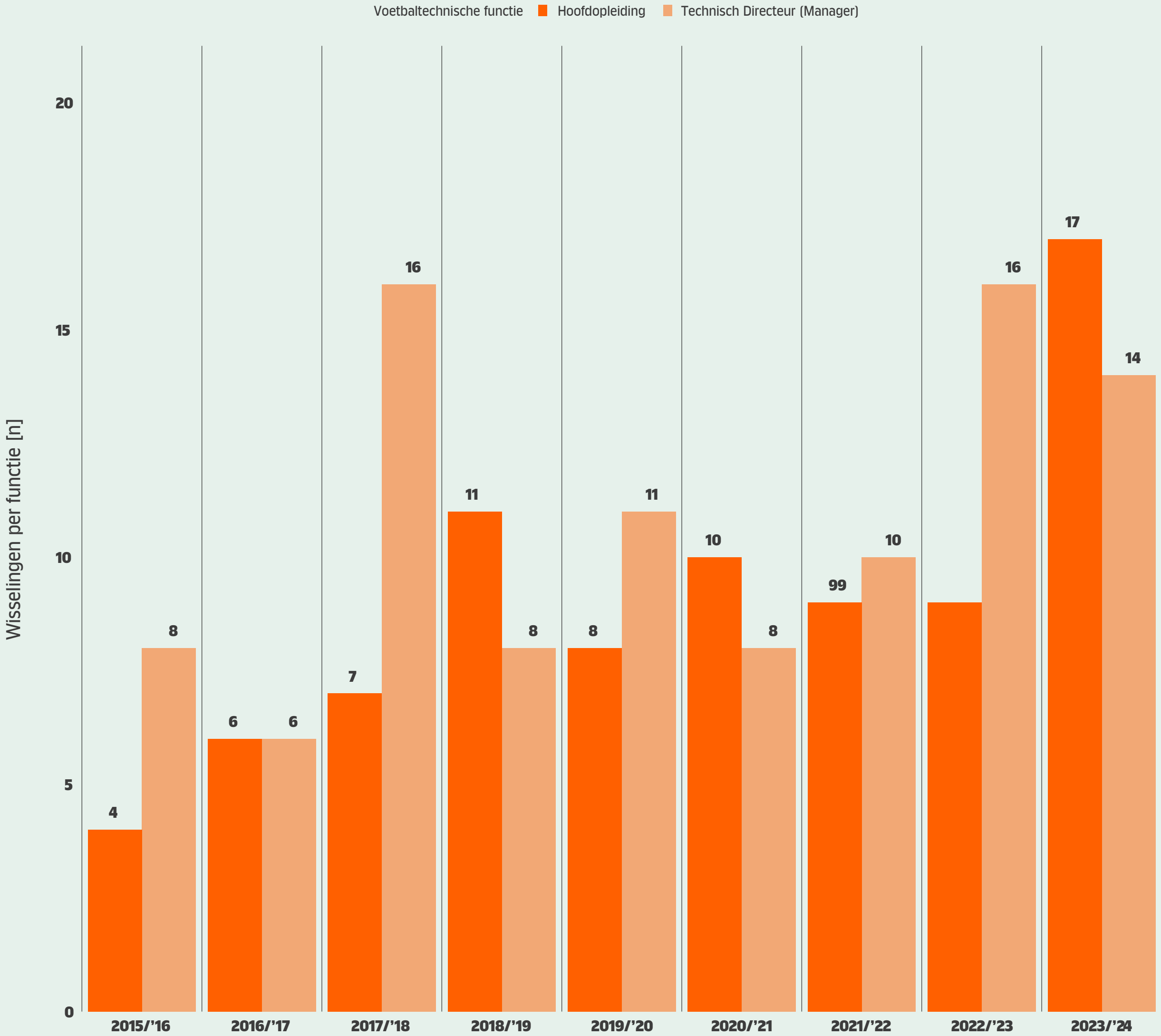
Op het veld kunnen de prestaties logischerwijs van week tot week fluctueren en ligt de focus op de korte termijn. Maar voor clubs is het net zo belangrijk om een langetermijnvisie te ontwikkelen die zowel het eerste elftal als de opleiding van continuïteit voorziet. Cruciaal hierin zijn de voetbaltechnische functies naast het veld, zoals die van een Hoofd Opleiding of Technisch Directeur (Manager). De functies zorgen voor stabiliteit, structuur en het strategisch beleid. Veel wijzigingen in deze functies zijn daarom niet wenselijk.

Toch is het aantal wisselingen in voetbaltechnische functies de afgelopen jaren sterk toegenomen, zoals in figuur 27 is weergegeven. Het figuur laat het aantal nieuwe functionarissen, of het aangekondigde vertrek van een functionaris, per seizoen zien. Waar er negen seizoenen geleden nog respectievelijk vier Hoofden Opleiding en acht Technisch Directeuren nieuw in functie traden, is dat in de seizoenen 2022/'23 en 2023/'24 (tot aan de winterstop – red) al gestegen naar tien en zeventien nieuwe Hoofden Opleiding en zestien en veertien nieuwe Technisch Directeuren.

Het grote verloop onder deze groep zet de continuïteit van het voetbalbeleid binnen clubs onder druk. Als reactie hierop zijn KNVB, Coaches Betaald Voetbal (CBV) en ECV/CED in het seizoen 2023/'24 gestart met het ontwikkelprogramma voor Technisch Directeuren. Het programma heeft als doel huidige Technisch Directeuren, maar ook mensen die de ambitie hebben deze functie in de toekomst uit te willen voeren, te ondersteunen. Op vergelijkbare wijze is de KNVB tien jaar geleden begonnen met de Hoofd Opleiding Pro-opleiding (HO-Pro) die inmiddels door de licentie-eis een noodzakelijke kwalificatie is geworden. Het streven is dat, door middel van deze opleidingen en programma's, professionals beter voorbereid worden op hun rol waardoor de continuïteit op lange termijn gewaarborgd blijft.

Figuur 27 - Wisselingen in voetbaltechnische management

Het verloop in functies in het voetbaltechnische management bij betaaldvoetbalclubs neemt toe.

Noot: In het geval een vertrek is aangekondigd, is dit ook geanalyseerd als wisseling.

KEY TAKE-AWAYS

01

Het aantal spelers in de midden- en bovenbouw van jeugdopleidingen neemt toe, terwijl er steeds minder spelers in de onderbouw zijn.

02

Twee op drie van de zelfopgeleide spelers debuteert in het eerste elftal van de opleidingsclub.

03

Het opleidingsaandeel van zelfopgeleide spelers in de Eerste divisie is de afgelopen seizoenen toegenomen.

04

Het verloop in voetbaltechnische functies is de afgelopen jaren verder toegenomen.

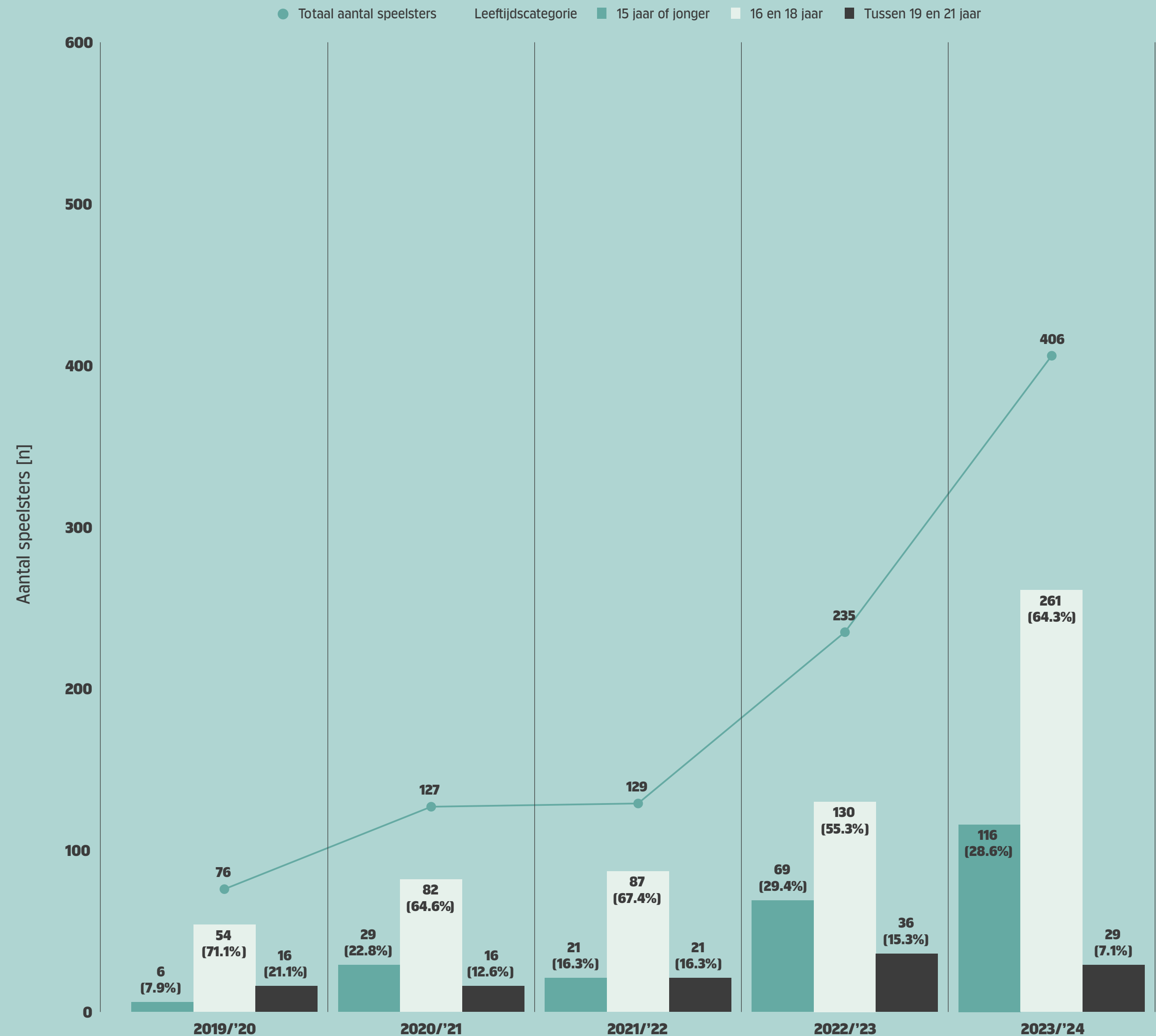
SPEELSTERS IN OPLEIDINGEN

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om voor talentvolle meiden een passende plek te creëren in de opleidingspiramide. Dit betrof geen simpele uitbreiding van het aantal teams, maar juist een professionaliseringsslag die ervoor moet zorgen dat talentvolle meiden geïntegreerd zijn en onvoorwaardelijk deel uitmaken van opleidingen in het betaald voetbal.

Inmiddels spelen zeven Eredivisieclubs met één of meerdere opleidingsteams in een JO-competitie. Daarnaast zijn de Graafschap, FC Groningen, Go Ahead Eagles, en SC Cambuur Leeuwarden nog niet actief in de Eredivisie, maar hebben al wel opleidingsteams voor meiden. Dit groeiend aantal teams betekent dat steeds meer meiden de kans krijgen om zich in een optimale topsportomgeving te ontwikkelen, zoals weergegeven in figuur 28. Omdat deze teams uitkomen in op maat gemaakte competities, kunnen ze wedstrijden spelen met de juiste weerstand en onder begeleiding van professionals.

Figuur 28 - Jeugdspelsters in BVO-opleidingen

Het aantal speelsters in BVO-opleidingen is de afgelopen seizoenen sterk gestegen.

Noot: Cijfers bij de lijn geven het totaal aantal jeugdspelsters weer.

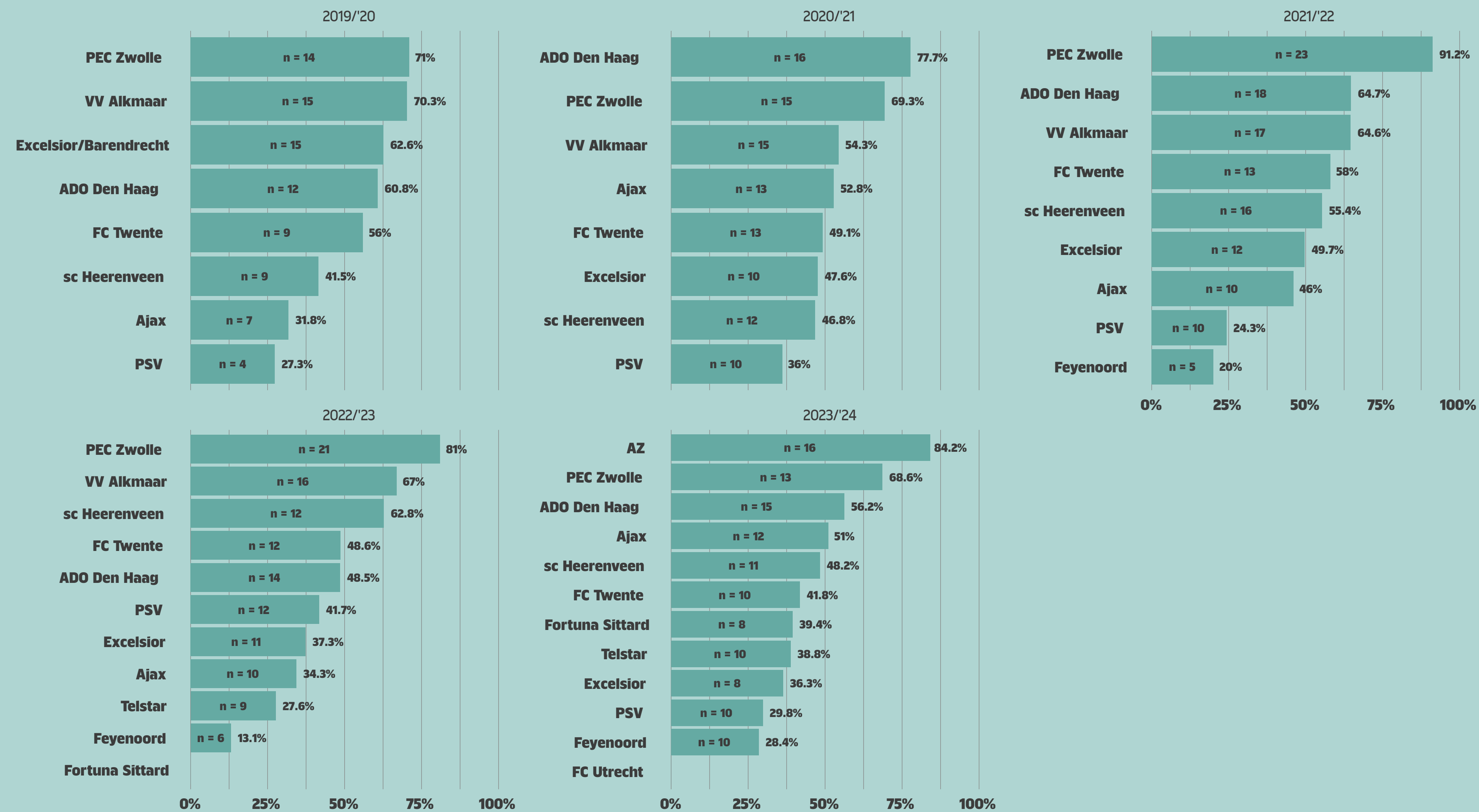

ZELFOPGELEIDE SPEELSTERS INGEZET PER CLUB

Ondanks de toename van het aantal teams en het daarmee gepaard gaande langduriger ontwikkelingstraject debuten er nog relatief veel speelsters in de Eredivisie zonder opleidingsjaren bij een BVO (zie hoofdstuk 1 - Figuur 13). In de afgelopen vijf jaar hebben in totaal 244 speelsters hun profdebuut gemaakt in de Eredivisie, waarvan voor iets meer dan de helft (58.2%; 142) ook een opleidingsclub is vast te stellen. Dit betekent dat deze speelsters minimaal twee jaar bij dezelfde club hebben gespeeld tussen 15 en 21 jaar. Toch is dit percentage relatief hoog, zeker vergeleken met zes jaar geleden. In de periode van 2014/'15 tot 2018/'19 waren 39 van de in totaal 198 debutanten – ongeveer 20% – zelfopgeleid.

Op basis van deze zelfopgeleide speelsters is voor alle Eredivisieclubs het sportief rendement (figuur 29) en opleidingsaandeel (figuur 30) geanalyseerd. In beide figuren staat per club het aantal zelfopgeleide speelsters, gerangschikt op basis van het percentage speelminuten voor speelsters tot en met 23 jaar. Zowel in het eigen eerste elftal (figuur 29) als elders in de Eredivisie (figuur 30) maakten zelfopgeleide speelsters van PEC Zwolle, vv Alkmaar (AZ) en ADO Den Haag de afgelopen vijf jaar veel minuten. Zij leveren daarmee structureel een grote bijdrage aan het opleiden van speelsters voor het betaald voetbal. Ook sc Heerenveen heeft een groot aandeel zelfopgeleide speelsters. Zij spelen echter voornamelijk elders in de Eredivisie. De club staat structureel hoog wat betreft het opleidingsaandeel, maar slechts één keer in de top-3 wat betreft sportief rendement.

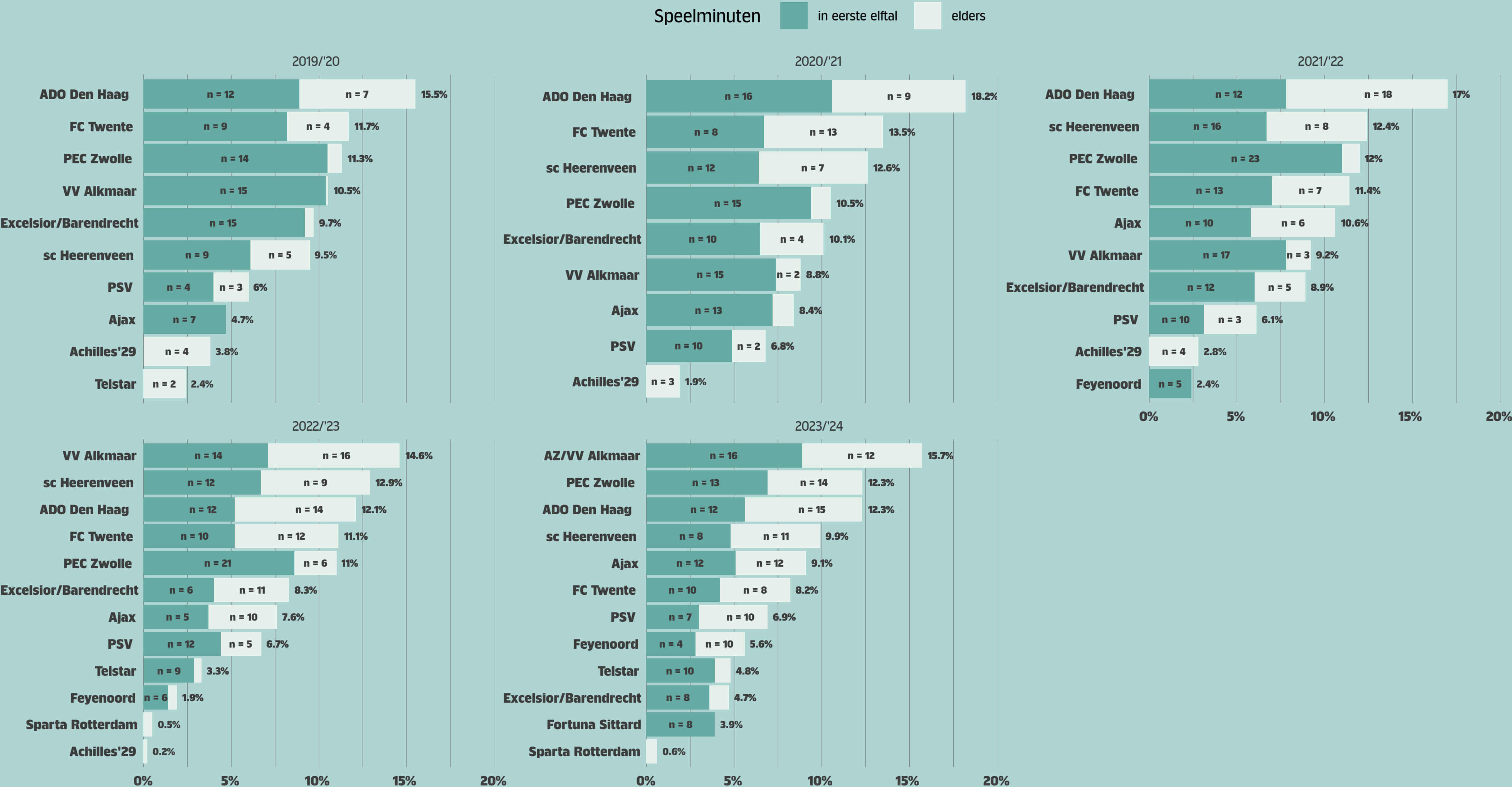
Figuur 29 - Sportief rendement per BVO

Noot: Percentages kleiner dan 0.01% zijn niet weergegeven.

Figuur 30 - Opleidingsaandeel per BVO

Noot: Aantal spelers voor percentages kleiner dan 1.5% is niet weergegeven op de staafdiagrammen.

Opvallend is dat clubs die de afgelopen vijf seizoenen succesvol waren in de Eredivisie – zoals Ajax, FC Twente en PSV – relatief weinig speelsters hebben opgeleid die veel speelminuten maakten. Dit verklaart de resultaten uit de inleiding, waarin de inzet van zelfopgeleide speelsters in de Vrouwen Eredivisie niet gerelateerd was aan het behaald aantal punten. Het laat daarnaast wél zien dat het succes van die teams tot stand komt met speelsters die opgeleid zijn in Nederland. De eerdergenoemde clubs met een hoog opleidingsaandeel (PEC Zwolle, ADO Den Haag, VV Alkmaar (AZ), en sc Heerenveen) hebben namelijk 45 speelsters opgeleid, waarvan meer dan een derde (zestien speelsters) in het seizoen 2023/'24 speelde bij Ajax, PSV, of FC Twente.

KEY TAKE-AWAYS

01

Het aantal spelers in een opleiding van een BVO is verdubbeld ten opzichte van vijf seizoenen geleden.

02

Iets minder dan twee op drie van de zelfopgeleide spelers debuteert in het eerste elftal van de opleidingsclub.

03

Er vindt veel doorstroom plaats van zelfopgeleide spelers uit de middenmoot naar de top van de Eredivisie.

HOOFDSTUK 03

SPELERS

De ontwikkeling van iedere voetballer begint bij een amateurclub in de buurt; óók die van de latere betaaldvoetballer. In dit rapport constateerden wij al eerder dat amateurclubs het brede fundament vormen van onze unieke voetbalpiramide. Het bewijst dat de “top” en “breedte” elkaar hard nodig hebben en dat er voor beide een belangrijke rol is weggelegd in Nederland opleidingsland. Onder andere door het beschikbaar stellen van subsidies ontstaan er goede initiatieven die de samenwerking stimuleren tussen BVO's en amateurverenigingen in de regio. Iets wat belangrijk is voor de ontwikkeling van het gehele Nederlandse jeugdvoetbal.

Het traject van talent tot betaaldvoetballer komt voor een groot deel tot stand door deze samenwerking en staat beschreven in dit hoofdstuk. Het bevat analyses over de regionale instroom in BVO-opleidingen, gerelateerd aan het totaal aantal voetballers in die regio. Ook bevat het analyses van het geboortemaandeffect en de toename in transfers van jeugdspelers.

MANNEN

TALENTHERKENNING EN -ONTWIKKELING

Talentherkenning is bedoeld om jeugdspelers te selecteren die zich in de toekomst nog verder ontwikkelen. In de praktijk betekent dit dat jeugdspelers worden gescout bij een amateurvereniging in de regio, om daarna in te stromen in de opleiding van een club in het betaald voetbal.

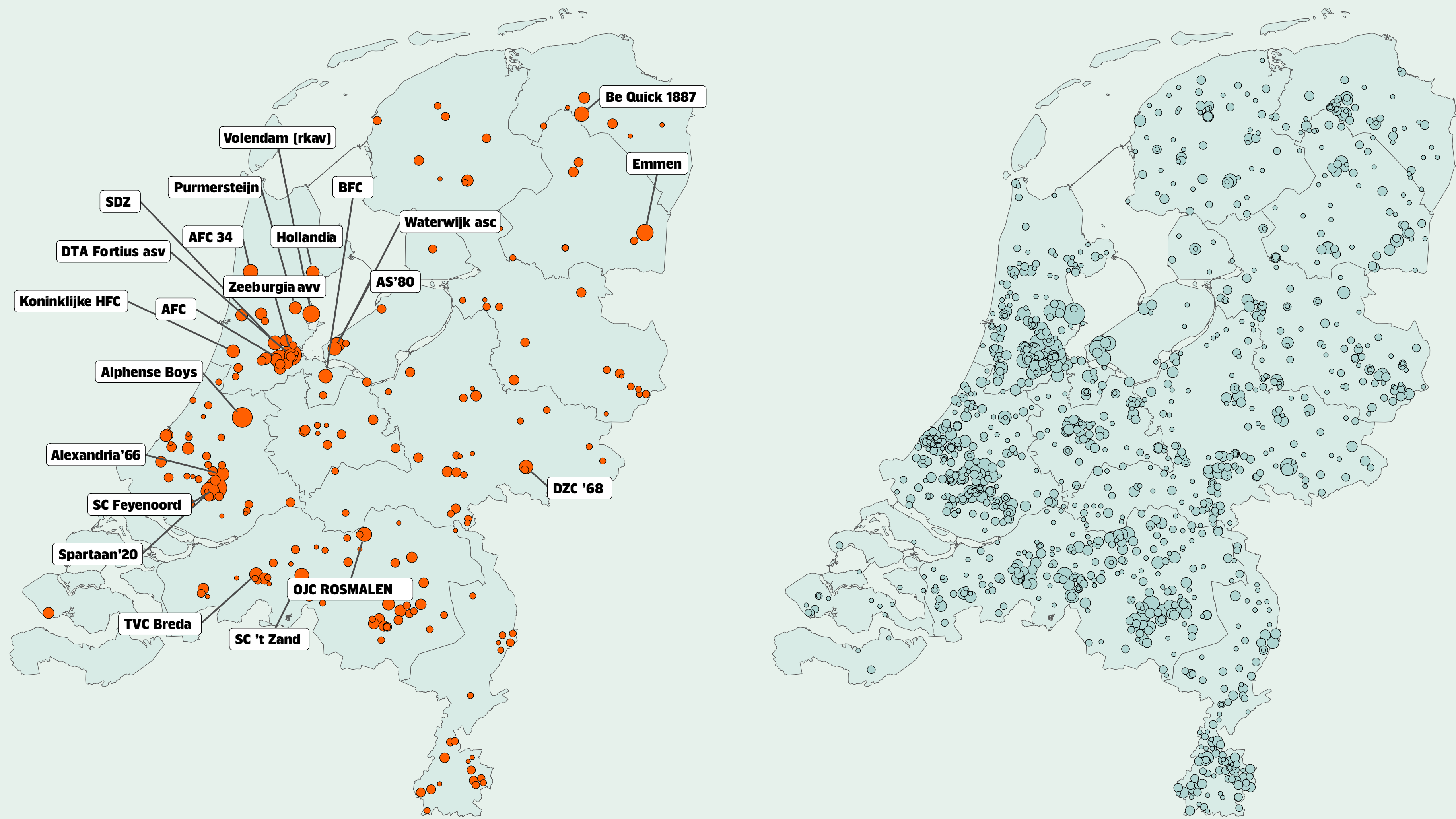
De afgelopen vijf seizoenen zijn er ongeveer 4200 jeugdspelers op deze manier ingestroomd bij een BVO. Deze jeugdspelers speelden daarvoor bij iets meer dan 800 verschillende amateurverenigingen. Maar niet bij elk van deze amateurverenigingen worden evenveel spelers gescout. Het blijkt dat van de circa 4200 jeugdspelers er iets meer dan 3000 speelden bij 200 verenigingen. Dit betekent dat slechts een kwart van deze amateurverenigingen verantwoordelijk is voor de instroom van bijna driekwart van alle jeugdspelers in een BVO-opleiding.

Deze 200 amateurverenigingen staan weergegeven in figuur 31 (links). De verenigingen met de hoogste instroom richting BVO-opleidingen zijn in het figuur uitgelicht. De meesten bevinden zich in de randstad, geconcentreerd rondom Amsterdam en Rotterdam. Sommigen hebben nauwe samenwerkingsverbanden met profclubs.

Naast de laatste amateurvereniging van ingestroomde spelers zijn op de kaart rechts in figuur 31 ook de eerste verenigingen van deze jeugdspelers weergegeven. Het laat duidelijk zien dat de opleidingspiramide in Nederland een gelaagde structuur kent. Dat wil zeggen, vanuit meer dan 1200 lokale amateurverenigingen waar jeugdspelers beginnen met voetballen vindt een eerste selectie plaats naar een grotere, regionale amateurvereniging. Deze clubs spelen met veel jeugdteams op hetzelfde niveau als de BVO-teams, waardoor er logischerwijs vaak vanuit daar de stap naar een BVO-opleiding wordt gezet.

Figuur 31 - Eerste en laatste amateurverenigingen van jeugdspelers die instromen in een BVO-opleiding
Amateurverenigingen met meeste doorstroom (links) en eerste amateurverenigingen van BVO spelers (rechts).

INSTROOM JEUGDPELERS

Natuurlijk spelen er veel verschillende factoren een rol in de kans om gescout te worden. Zoals blijkt uit de inleiding en de hierboven beschreven analyse, zorgen bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden en regioplannen ervoor dat uit bepaalde regio's meer jeugdspelers instromen. Een andere belangrijke factor is het geboortemaandeffect, waarbij voornamelijk jeugdspelers geboren in de eerste drie maanden van het selectiejaar vaker worden gescout (zie hoofdstuk 3 – pagina 60). Als laatste speelt natuurlijk ook mee hoeveel voetballers er in een bepaalde regio zijn.

Een analyse van de herkomst van jeugdspelers ten opzichte van het aantal voetballers per provincie is weergegeven in figuur 32. Daaruit blijkt dat jeugdspelers uit de provincies Drenthe en Flevoland, met 125 op de 10.000 voetballers die de afgelopen vijf seizoenen zijn ingestroomd, de grootste kans hebben om gescout te worden. Ook de provincies Noord-Brabant, Limburg en Noord-Holland scoren hoog met respectievelijk 102, 112 en 110 gescoute spelers per 10.000 jeugdvoetballers uit die provincie.

Deze analyse is niet alleen uitgevoerd met de jeugdspelers die jaarlijks zijn ingestroomd, maar ook met de spelers die uiteindelijk hun profdebuut maken. Uit figuur 33 blijkt dat er in de afgelopen vijf seizoenen 158 debutanten uit de provincie Noord-Holland kwamen, tegenover vier uit Zeeland en dertien uit Friesland. Uit de provincie Zuid-Holland waren 110 debutanten afkomstig. Provincie Utrecht scoort relatief laag met 36 debutanten, ook wanneer dit wordt afgezet tegenover het aantal actieve jeugdspelers (10 per 10.000 jeugdspelers). Dit relatieve aantal debutanten staat in figuur 33 rechts en laat zien dat naast de provincie Noord-Holland, de provincies Flevoland en Groningen een relatief hoog aantal debutanten hebben

Figuur 32 - Aantal ingestroomde jeugdspelers per 10.000 gescoute voetballers

Drenthe en Flevoland hebben het relatief grootste aantal ingestroomde jeugdspelers per 10.000 voetballers.

Figuur 33 - Herkomst spelers met profdebuut in de Ere- en Eerste divisie

De meeste spelers die hun profdebuut maken komen uit Noord-Holland. Er komen relatief weinig spelers uit Friesland.

Noot: Absoluut aantal profdebutanten per provincie (links) en relatief aantal profdebutanten per 10.000 jeugdvoetballers (m) per provincie (rechts).

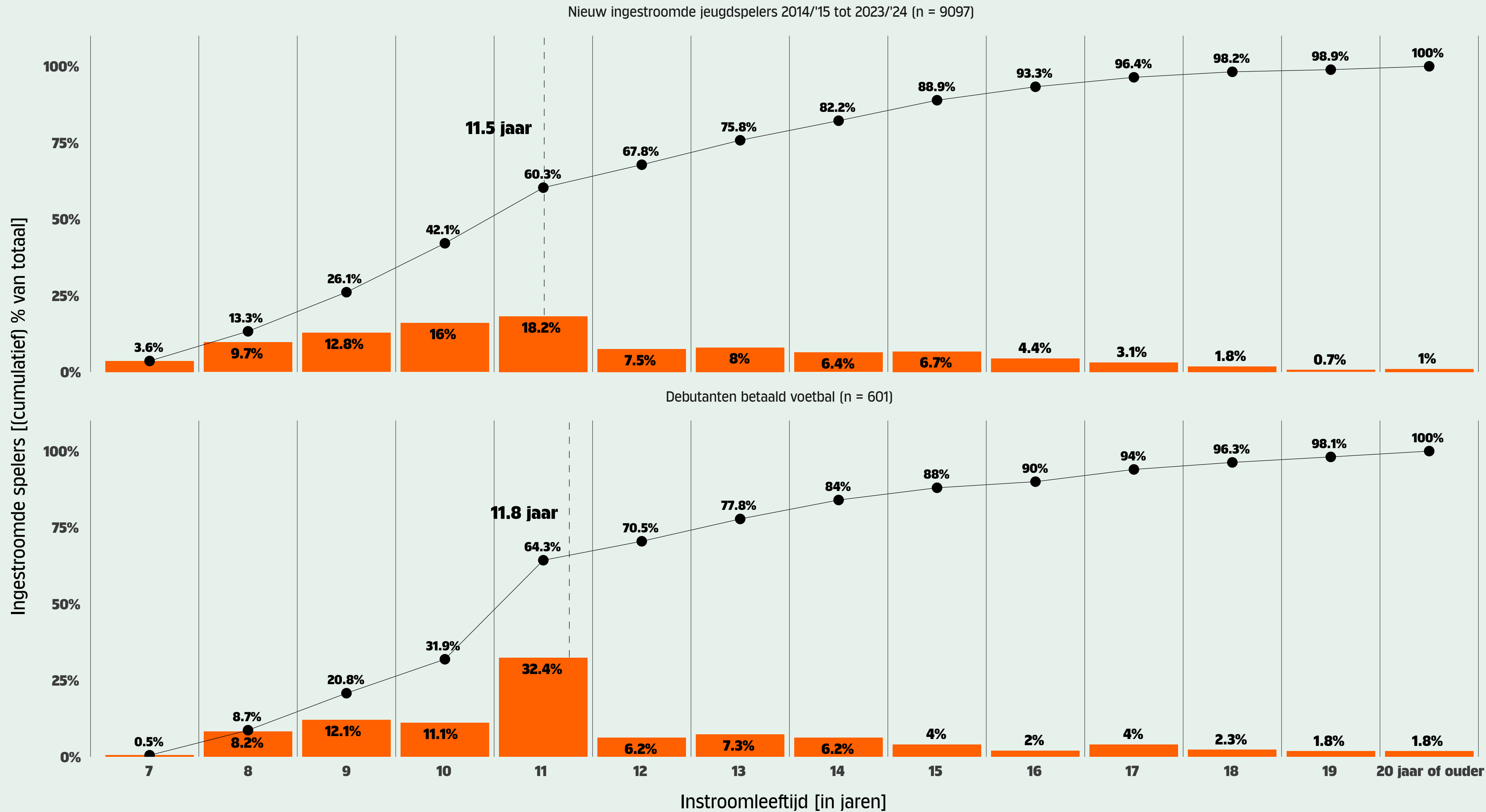
Naast de vraag uit welke regio's jeugdspelers voornamelijk instromen, is de vraag natuurlijk ook wanneer ze dit doen. In hoofdstuk 2 (figuur 21 op pagina Y) staat al beschreven dat de gemiddelde instroomleeftijd over de afgelopen tien seizoenen licht is toegenomen. Een specifiekere analyse hiervan staat weergegeven in figuur 34, waarbij is gekeken naar de verdeling van spelers per instroomleeftijd en ook naar het moment van instromen van spelers die uiteindelijk hun profdebuut maakten.

Uit de figuur blijkt dat ongeveer 60% van alle jeugdspelers tussen de seizoenen 2014/'15 en 2023/'24 en 65% van de uiteindelijke profdebutanten voor hun twaalfde is ingestroomd in een BVO-opleiding. Logischerwijs stroomt dus respectievelijk 40% en 35% pas na hun twaalfde in. De relatieve verdeling van het instroommoment laat daarnaast zien dat de meeste profdebutanten als elfjarige instroomden. En, hoewel dit percentage groter is dan dat van alle jeugdspelers, stroomt juist een kleiner gedeelte van de uiteindelijke debutanten in tussen de 7 en 10 jaar; ongeveer 32% ten opzichte van ongeveer 42% van alle jeugdspelers. De gemiddelde instroomleeftijd van de debutanten is dan ook iets hoger dan die van de gehele groep spelers (11.8 jaar ten opzichte van 11.5 jaar). Dit is in lijn met het visiedocument "Talentherkenning" van de KNVB, waarin wordt gesteld dat niet selecteren op jonge leeftijd centraal moet staan, maar het bieden van genoeg kansen om op latere leeftijd in- uit- of door te stromen.

Figuur 34 - Verdeling instroomleeftijd bij BVO's

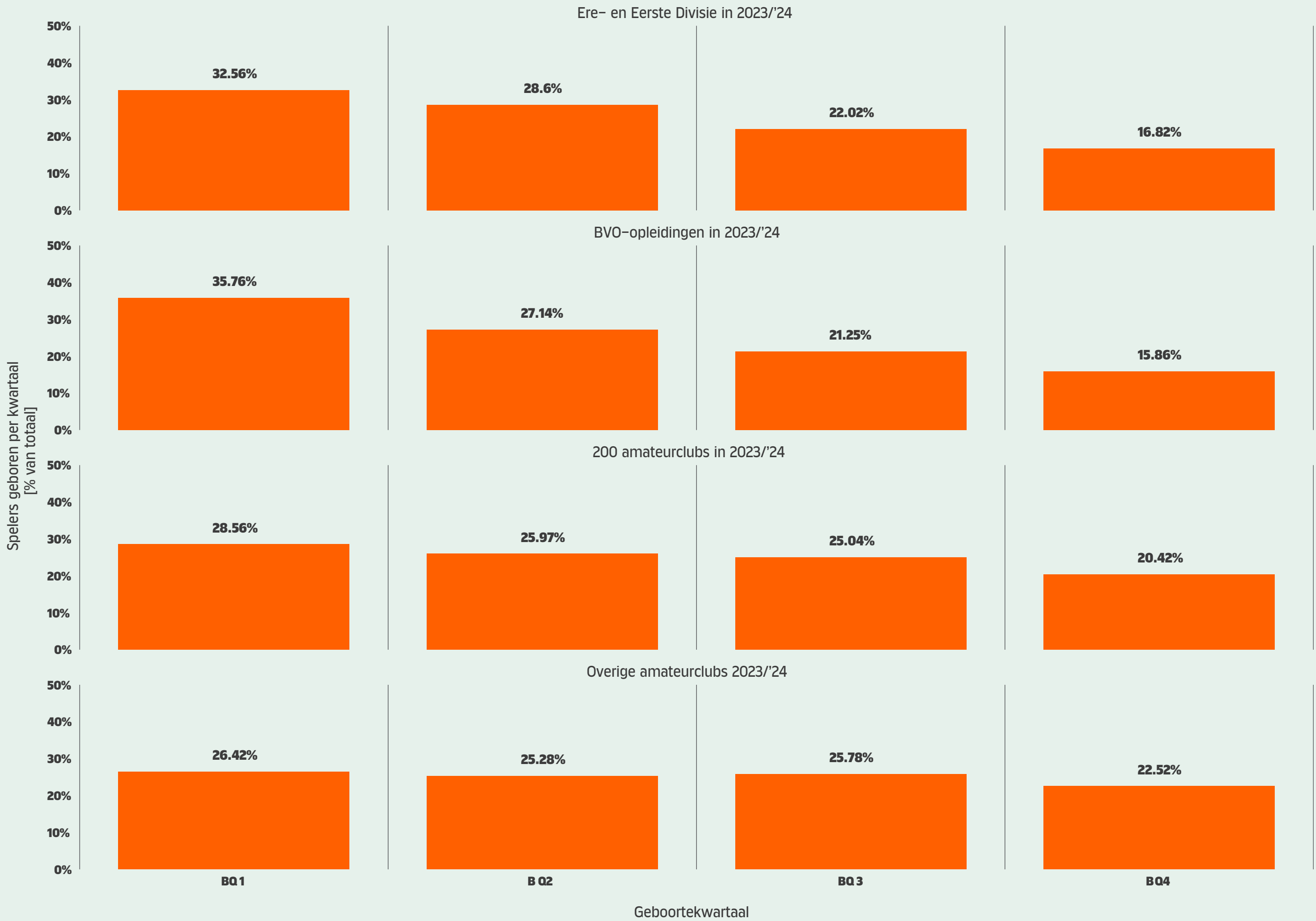
De meeste jeugdspelers stromen voor hun twaalfde in bij een BVO, maar een aanzienlijk aantal ook daarna.

Het ontwikkelpad van betaaldvoetballers is in sommige gevallen ook vormgegeven door het Jeugdplan Nederland (JPN), dat door de KNVB zowel voor jongens als meiden wordt aangeboden. Het is een podium voor talentvolle voetballers van amateurverenigingen. Twee jaar geleden besloot de KNVB om de focus voor de jongens volledig te leggen op de zogeheten future-spelers: talentvolle spelers die door een groeiachterstand of het geboortemaandeffect minder opvallen dan oudere, sterkere, of snellere spelers. Helaas laat figuur 35 zien dat er nog altijd een sterk geboortemaandeffect aanwezig is in het jeugdvoetbal. In de gehele voetbalpiramide zien we een zelfversterkend effect: in de teams waaruit spelers geselecteerd worden, ontstaan weer nieuwe teams met voornamelijk relatief oudere kinderen, waardoor een vicieuze cirkel van selectie op selectie ontstaat dat ook zichtbaar is in de nationale teams. JPN futures probeert dit te doorbreken door actief spelers uit te nodigen uit lager spelende teams en spelers die zich fysiek later ontwikkelen en deze langer een kans te bieden om mee te doen in het JPN.

Figuur 35 - Geboortemaandeffect in mannenvoetbal

Op hogere competitieniveaus is een sterker geboortemaandeffect aanwezig.

JEUGDPELERS VAN EN NAAR HET BUITENLAND

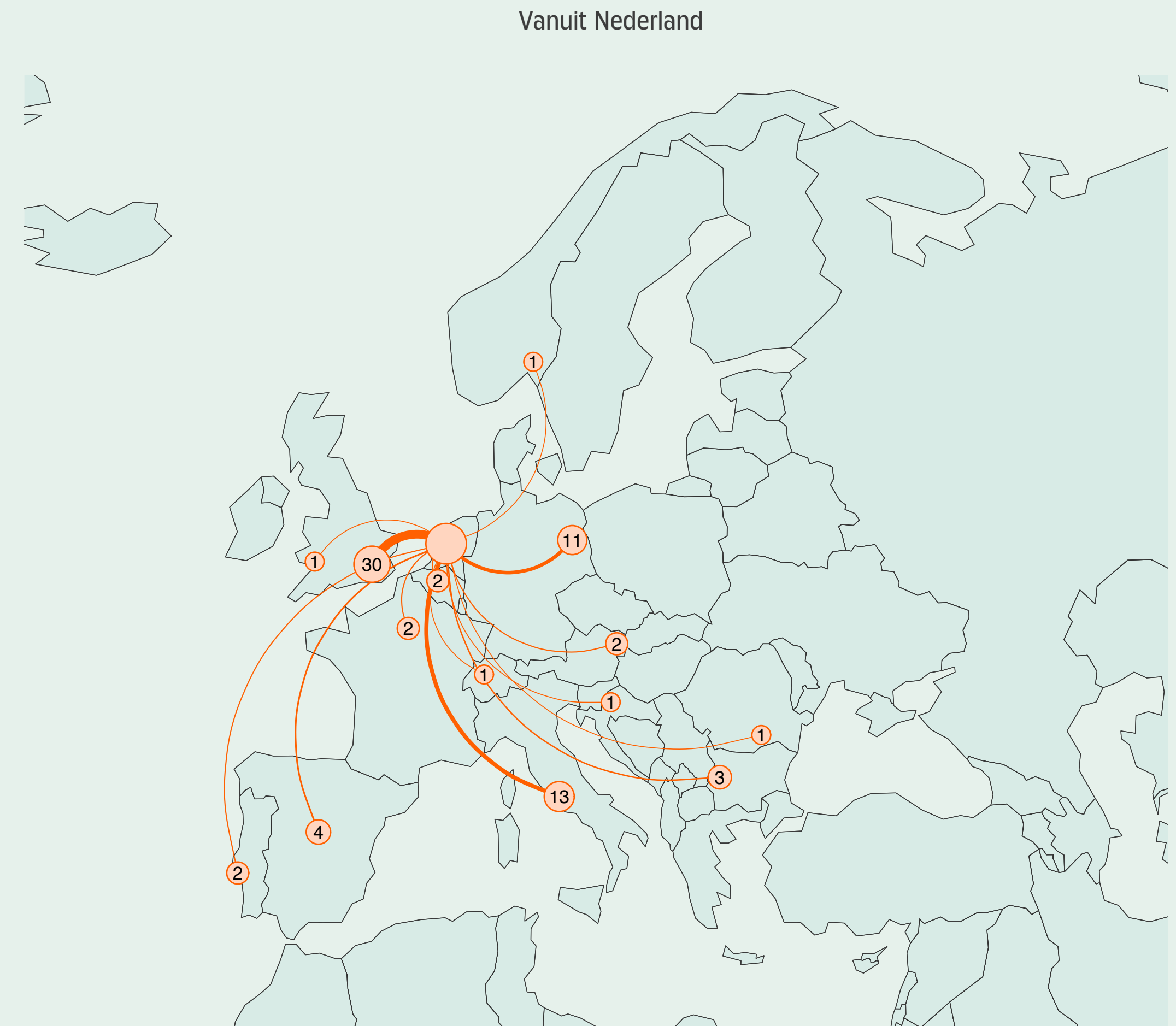
Vanuit een opleidingsland als Nederland vinden er logischerwijs ook regelmatig transfers plaats van talentvolle spelers naar het buitenland nog voordat ze pieken in het Nederlandse betaald voetbal. In 2023 heeft de FIFA in samenwerking met het CIES en ECA onderzoek gedaan naar de internationale overschrijvingen van jeugdspelers tussen 2011 en 2022. Uit dit onderzoek blijkt dat er in Nederland relatief weinig uitgaande transfers van minderjarige jeugdspelers zijn. Onder andere Zweden, Polen, België en Portugal hadden in die periode meer uitgaande overschrijvingen. Dit is opvallend, zeker wanneer het wordt vergeleken met het aantal inkomende transfers van minderjarige jeugdspelers. Nederland is met 156 overschrijvingen het vierde Europese land voor inkomende transfers van minderjarige spelers. We bevinden ons daarmee net buiten de top-3 (Engeland, Duitsland, Italië). Het gat naar boven is nog wel behoorlijk; Duitsland heeft twee keer zoveel buitenlandse minderjarigen getransfereerd in dezelfde periode.

In figuur 36 zijn voor een deel van Europa de Nederlandse in- (rechts) en uitgaande (links) transferbewegingen van deze jeugdspelers weergegeven. Het valt op dat veel Scandinavische, Belgische, Duitse en Hongaarse spelers de oversteek maken naar jeugdopleidingen in Nederland. Groot-Brittannië is de populairste bestemming van jeugdspelers uit Nederland, hoewel deze trend afneemt sinds de Brexit.

Het succes van deze transfers is overigens klein. Het onderzoek toont aan dat van de meer dan 1200 overgeschreven spelers uiteindelijk 13% (160) een wedstrijd voor de nieuwe club heeft gespeeld voor hun 23ste levensjaar. Wat ook opvalt is dat maar 4% van de spelers die zijn overschreven als minderjarige twintig of meer wedstrijden voor hun club speelt (ECA, 2023).

Figuur 36 - Transfers minderjarige spelers vanuit en naar Nederland

Nederland is de op drie na populairste bestemming voor buitenlandse minderjarige voetballers. De meeste minderjarige spelers komen uit Scandinavische landen.

Bron: ECA (2023).

KEY TAKE-AWAYS

01

Jeugdspelers in Drenthe en Friesland hebben relatief gezien de grootste kans om gescout te worden door een BVO-opleiding.

02

De meeste debutanten in het betaald voetbal zijn afkomstig uit de provincie Noord-Holland.

03

Zo'n 200 amateurverenigingen leverden in de afgelopen vijf seizoenen zo'n 70% van alle jeugdspelers die instroomden bij een BVO.

04

Nog altijd is er een sterk geboortemaandeffect in het jeugdvoetbal, wat doorwerkt tot in de hoogste competities in het betaald voetbal.

05

Nederland blijft in trek als opleidingsland: er zijn veel meer inkomende dan uitgaande transfers van minderjarige voetballers.

06

Maar 4% van alle spelers die vertrekken naar het buitenland voor hun achttiende levensjaar komt tot minimaal twintig wedstrijden voor hun nieuwe club.

VROUWEN

ONTWIKKELPADEN

De opleidingspiramide voor talentvolle meiden is nog steeds volop in ontwikkeling. Zoals beschreven in hoofdstuk 2 hebben alle twaalf Eredivisieclubs een belofteteam. Inmiddels werken er ook zeven met opleidingsteams voor talentvolle meiden in een JO-competitie. Naast deze opleidingsteams investeren BVO's ook steeds meer in de ontwikkeling van talenten vanaf Onder 12. Daarbij kiezen zij nog vaak voor een constructie met trainingsgroepen, waarbij speelsters één à twee keer per week trainen bij de BVO-opleiding en daarnaast uitkomen in het gemengd voetbal bij een amateurvereniging. Dit biedt speelsters het beste van twee werelden: gespecialiseerde training bij een BVO en een hoge voetbal- en fysieke weerstand in het gemengd voetbal. Door deze aanpak profiteren de speelsters van professionele begeleiding én de intensiteit van gemengde competities.

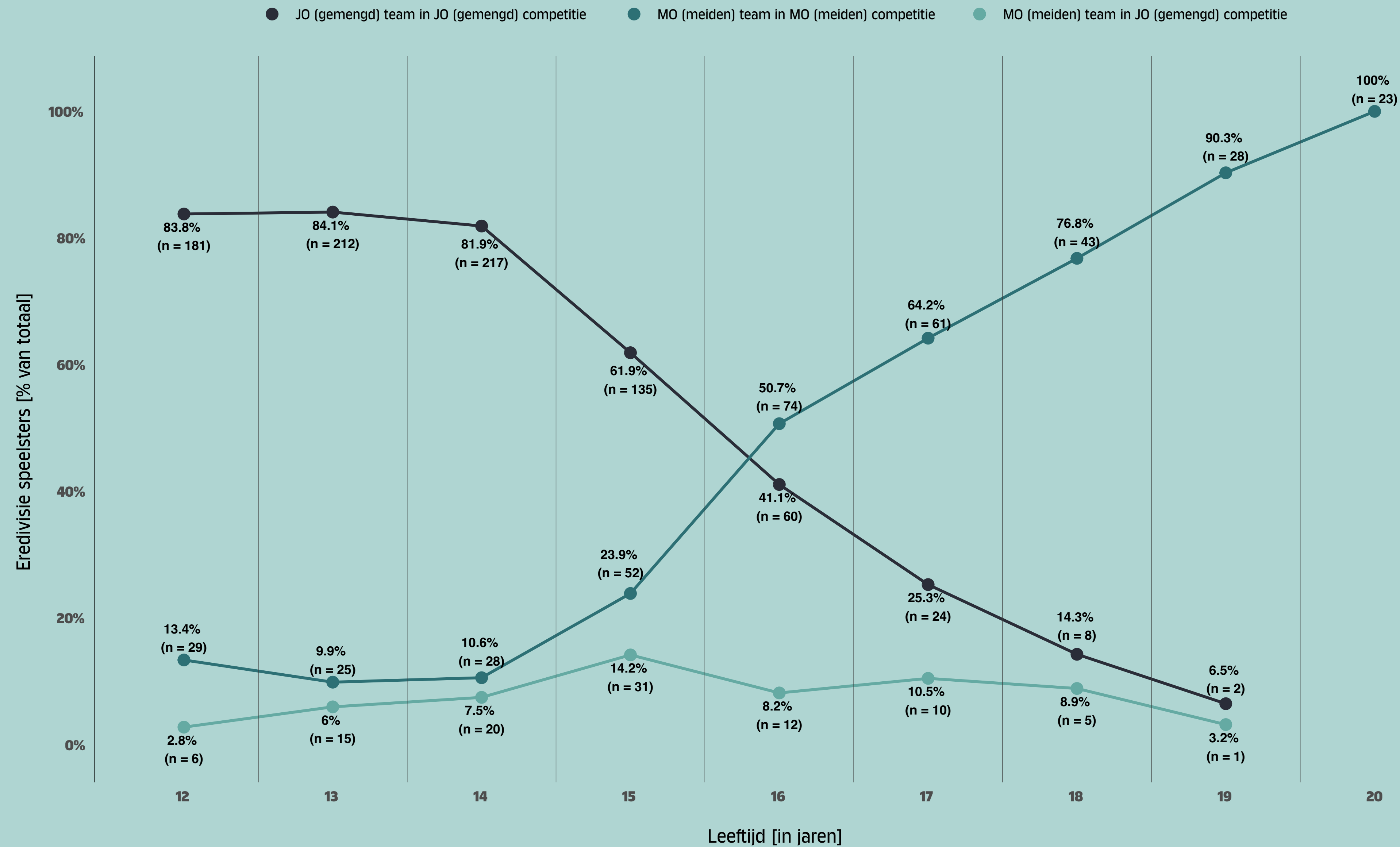
Het Jeugdplan Nederland (JPN) voor meiden is te vergelijken met deze BVO-trainingsgroepen. Talentvolle meiden tussen 10 en 15 jaar worden uitgenodigd bij één van de JPN-selecties in de regio voor extra activiteiten, zoals trainingen of wedstrijden. De onderkant van deze JPN-piramide is breed (540 speelsters in Onder 11 in 2023/'24). Hier wordt gestart met de bewustwording van het eigen talent en hoe om te gaan met spelen op een hoger niveau. Op deze manier zorgt JPN-meiden ervoor dat een grote groep speelsters zich ontwikkelt, met als doel de beste speelsters een plek te geven in de nationale jeugdselecties. Dit start vanaf Onder 15 (58 speelsters in 2023/'24) met als einddoel het spelen van de interlands. Iets wat voor een groot deel ook lukt. Hoewel exacte cijfers ontbreken, hebben veel nationaal speelsters deelgenomen aan de activiteiten van JPN-meiden.

Naast de ervaring die veel topspeelsters hebben opgedaan in JPN, heeft een groot deel van de Eredivisie tot op relatief late leeftijd gemengd voetbal gespeeld bij een amateurvereniging. In figuur 37 is weergegeven in welke competitiesamenstelling de speelsters in de Eredivisie tijdens hun jeugd hebben gevoetbald. De meest voorkomende 'ontwikkelpaden' kennen een duidelijk keerpunt: tot Onder 15 speelt meer dan 75% met een gemengd- (JO) of meidenteam (MO) in een gemengde competitie (JO), waarna er vanaf Onder 17 juist een groter percentage speelsters voetbalde in meidenteams (MO) in specifieke meidencompetities (MO).

Figuur 37 - Team en competitie historie speelsters Eredivisie

Tot 15 jaar speelde de meeste speelsters in gemengde teams en competities, waarna vanaf 16 jaar de meesten uitkwamen in meidencompetities.

INSTROOM SPEELSTERS

Uiteraard beginnen talentvolle spelers bij een regionale amateurvereniging, vanwaar ze, eventueel via JPN, instromen in een BVO-opleiding. Hoe deze regionale herkomst is verdeeld, is geanalyseerd op basis van de eerste amateurvereniging en weergegeven in figuur 38. Hier staat rechts de herkomst van alle Eredivisiedebutanten van de laatste vijf seizoenen en links het relatieve aantal ten opzichte van het aantal vrouwelijke jeugdspelers in de provincie. Het blijkt dat relatief gezien de meeste spelers afkomstig zijn uit de provincie Groningen, gevolgd door Noord- en Zuid-Holland. In vergelijking met de mannen komen er ook relatief veel spelers uit de provincies Friesland, Overijssel, en Utrecht komen. Uit Limburg komen daarentegen relatief de minste debutanten.

Het meiden- en vrouwenvoetbal kent een sterke regionale oorsprong en binding. Een regio zoals Overijssel kent met FC Twente een lange geschiedenis van competitief meidenvoetbal. Dit was vanaf de start van de Eredivisie de enige club die naast het eerste elftal direct een opleiding startte met jeugdteams. Naast een Onder 17- en Onder 15- team is er een aantal jaar later ook gestart met een Onder 13- team. Daarmee heeft opleiding dus voor veel spelers uit de regio bijgedragen aan hun talentontwikkeling.

Figuur 38 - Herkomst spelers met profdebuut in de Eredivisie

Relatief komen de meeste spelers die hun profdebuut maken uit Groningen en Noord-Holland. Er komen relatief weinig spelers uit Limburg.

Noot: Absoluut aantal profdebutanten per provincie (links) en relatief aantal profdebutanten per 10.000 jeugdvoetballers (v) per provincie (rechts).

GEBOORTEMAANDEFFECT

De ontwikkeling van een specifieke opleidingspiramide voor talentvolle meiden brengt logischerwijs ook het selecteren van speelsters met zich mee. Binnen deze talentherkenning en -selectie weten we echter ook dat er vaak een zogenaamd geboortemaandeffect kan optreden. Dit effect – waarbij speelsters geboren in de beginmaanden van het jaar oververtegenwoordigd zijn in selectieteams – is al vele malen onderzocht en aangetoond. Eén van de oorzaken voor het ontstaan van deze oververtegenwoordiging is het lastig kunnen scheiden van potentie en het relatieve leeftijdsvoordeel dat een oudere speelster heeft.

Zodra er dus steeds eerder een inschatting moet worden gemaakt van potentie, door middel van vroege selectie en de opbouw van een opleidingspiramide, zijn alle ingrediënten aanwezig voor het ontstaan van het geboortemaandeffect. Dat is ook terug te zien in onderzoek. Het geboortemaandeffect is voornamelijk onder voetballende jongens aangetoond, terwijl onderzoek onder voetballende meiden meer inconsistente resultaten laat zien. Echter, juist in onderzoek bij voetballende meiden in de Verenigde Staten, waar er veel concurrentie is voor talentvolle speelsters, is er sprake van een sterk geboortemaandeffect (Korgaoker et al., 2018). Ook neemt het geboortemaandeffect toe op hogere niveaus, omdat de plekken schaarser zijn en dus er harder moet worden geselecteerd, zo bleek uit Noors onderzoek.

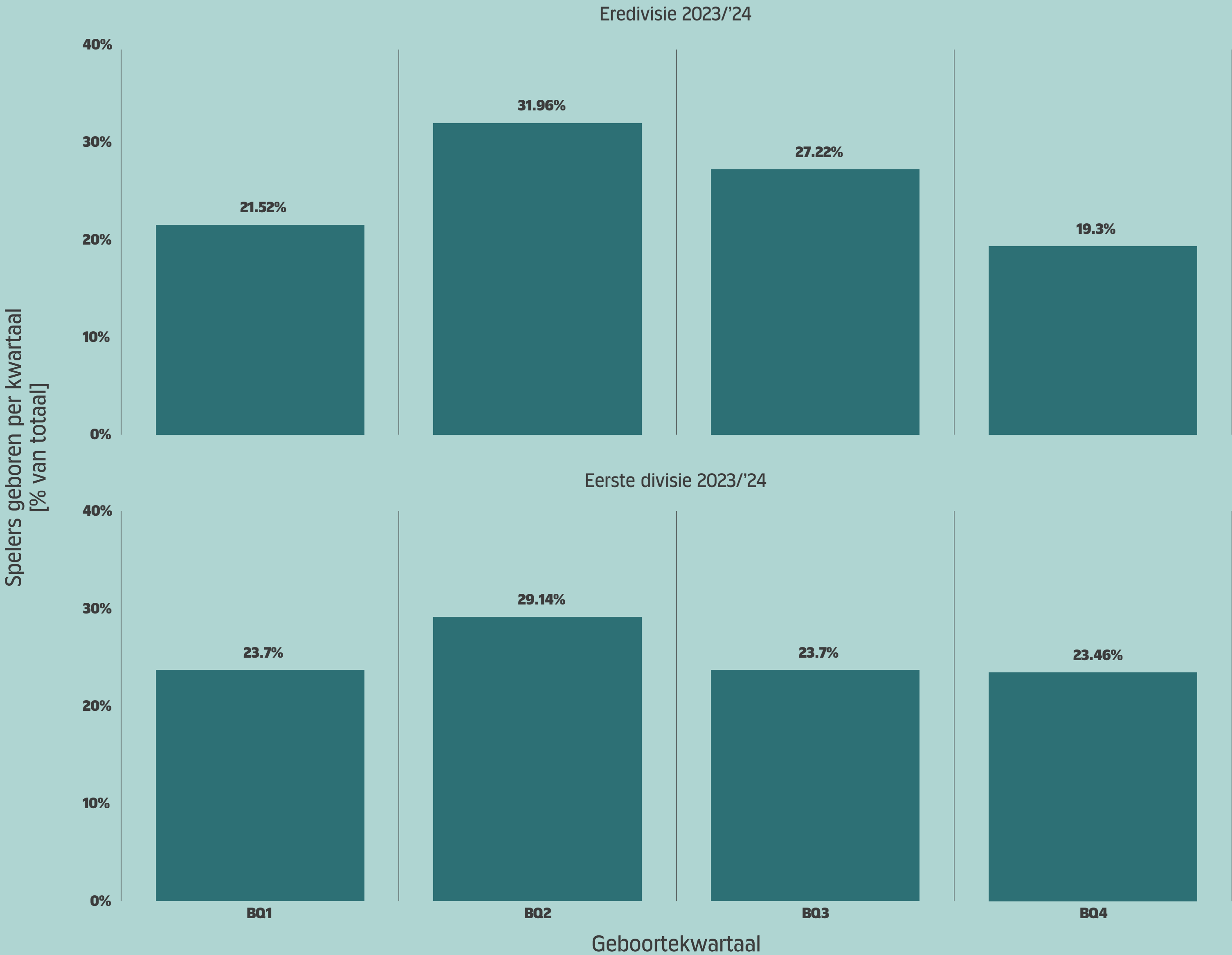
Ook in onze eigen hoogste competities is een geboortemaandeffect aanwezig. Hoewel niet in de traditionele 40-30-20-10 verdeling, laat figuur 39 een duidelijke oververtegenwoordiging van relatief oudere speelsters zien. Dit effect is met name aanwezig in de Eredivisie, en (nog) in mindere mate in de Eerste divisie. De verwachting is dat naarmate het aantal voetballende meiden, de professionalisering én de opbouw van een opleidingspiramide toeneemt, ook de omvang van het geboortemaandeffect binnen het vrouwenvoetbal groter wordt. Het is dus zaak dat de aandacht voor en kennis over het ontstaan van het geboortemaandeffect blijft toenemen en dat mogelijke oplossingen hun plek gaan vinden in het jeugdvoetbal.

.

Figuur 39 - Geboortemaandeffect in de Eredivisie en Eerste divisie

In de Eredivisie is een sterk geboortemaandeffect zichtbaar, maar dit effect is kleiner in de Eerste divisie.

KEY TAKE-AWAYS

01

In tegenstelling tot de mannen komen relatief veel EredivisiEDEbutanten uit de provincies Overijssel, Friesland en Utrecht en weinig uit Limburg.

02

In de Vrouwen Eredivisie is een sterk geboortemaandeffect aanwezig.

03

Tot 14 jaar speelt meer dan 75% van de speelsters met een gemengd-(JO) of meidenteam (MO) team in een gemengde competitie (JO). Vanaf 16 jaar voetbalt juist een groter percentage speelsters in meidenteams (MO) in specifieke meidencompetities (MO).

CONCLUSIE EN REFLECTIE

Het rapport ‘Nederland Opleidingsland’ laat zien waar we als Nederlands voetbal voor staan. Gevat in cijfers toont het rapport hoe onze competities in het betaald voetbal, zowel voor mannen als vrouwen, een plek zijn waar jeugdspelers al op jonge leeftijd de kans krijgen om door te breken. We zijn daarin als voetballand uniek en dat is iets om trots op te zijn. Alleen door te blijven bij wie we zijn; creatief en met een sterke traditie in het op opleiden van talent, kunnen we competitief blijven.

Hoewel het rapport een uitvoering is van de KNVB, zijn de uitkomsten bedoeld om álle belanghebbenden op álle niveaus – inclusief betaaldvoetbalorganisaties, de ECV en CED, KNVB en het amateurvoetbal – te informeren. Zonder wijzende vinger staat in het rapport een aantal concrete conclusies die ons in staat stellen de ontwikkelingen binnen het opleiden van topvoetballers beter te begrijpen. Sommige conclusies vormen een belangrijke stimulans voor discussie. Andere vragen om verdiepende analyses naar wat de oorzaak kan zijn van bepaalde trends. En uiteraard is een belangrijke vervolgstap het keren van negatieve ontwikkelingen die we vaststellen.

Zoals in de inleiding al benoemd, moeten we samenwerken om onze gezamenlijke doelstellingen als Nederlands voetbal te bereiken. Net als in 2018, waarin we door middel van het opstellen van de veranderagenda, de kwaliteit van het Nederlands betaald voetbal hebben verhoogd, is het belangrijk dat we de kansen voor verbetering blijven bespreken met elkaar.

We nemen de verantwoordelijkheid om het rapport actueel en relevant te houden. Dit soort analyses leggen de basis voor de strategische koers die we willen varen met ons voetbal. Het helpt ons om geïnformeerde keuzes te maken richting de toekomst. Iedereen, zowel in het betaald voetbal als het amateurvoetbal, weet dat het Nederlands voetbal een prachtige historie kent waarin het opleiden van topvoetballers centraal staat. En dat daar wereldwijd nog steeds met bewondering naar wordt gekeken. Iets om trots en zuinig op te zijn!

**KNVB, Eredivisie CV, Coöperatie Eerste Divisie,
Platform Technische Zaken Vrouwen Eredivisie**

Zeist, januari 2025

De meeste analyses die uitgewerkt zijn in dit rapport zijn gebaseerd op data verzameld door de KNVB. Gegevens van buitenlandse voetbalcompetities zijn afkomstig van statistiekwebsites zoals FBref.com en Transfermarkt.com. Ook hebben wij in sommige gevallen gebruik gemaakt van analyses van het International Centre for Sports Studies (CIES) Football Observatory, een onderzoeksgroep die zich richt op statistische onderzoeken binnen het voetbal.

ZELFOPGELEIDE SPELERS

Een zelfopgeleide speler bij jongens/mannen is gedefinieerd als iemand die tussen de 15 en 21 jaar tenminste drie seizoenen bij dezelfde (opleiding van een) BVO heeft gespeeld (UEFA, 2014). We hanteren een andere definitie van zelfopgeleid voor meiden/vrouwen. Een speelster is zelfopgeleid wanneer zij – tussen haar vijftiende en 21ste jaar – ten minste twee seizoenen bij dezelfde (opleiding van een) BVO heeft gespeeld. Door de vele wijzigingen in het vrouwenvoetbal zijn veel loopbaangegevens incompleet of niet te vergelijken met recentere seizoenen. Dit kan van invloed zijn op de uitkomsten van de analyses.

OPLEIDINGSJAREN

Opleidingsjaren zijn gedefinieerd als het aantal seizoenen dat een jeugdspeler bij dezelfde (opleiding van een) BVO heeft gespeeld tussen de 15 en 21 jaar.

AANTAL BETAALDVOETBALLERS

Voor de analyse van alle betaaldvoetballers is gekeken naar alle reguliere competitiewedstrijden. Dit betekent dat play-off-, beker- en/of Eredivisie Cup-wedstrijden (v) niet zijn meegenomen in de analyse. Het aantal wedstrijden van het seizoen 2019/'20 lag lager, omdat dit seizoen niet is afgemaakt.

AANTAL SPELERS IN OPLEIDINGEN

Om het aantal jeugdspelers in opleidingen te berekenen, zijn alleen spelers van 21 jaar of jonger geïnccludeerd. Dit betekent dat soms ook spelers uit Jong-teams of beloftenteams zijn meegenomen. Indien de speler al een wedstrijd had gespeeld voor een eerste elftal in dat seizoen is de speler uit de analyse gefilterd.

PROFDEBUTANTEN

Voor alle betaaldvoetballers (m) is achterhaald wanneer ze hun profdebuut hebben gemaakt. Profdebuut is hier gedefinieerd als ingezet worden in een wedstrijd namens een eerste elftal. Je kunt dus geen profdebuut maken in een Jong-team. In Nederland is debuten in het betaald voetbal mogelijk in de Ere- en Eerste divisie. Voor buitenlandse competities is profvoetbal gedefinieerd als het eerste en tweede niveau van de Engelse, Duitse, Franse, Spaanse en Italiaanse competities. Voor alle overige buitenlandse competities is alleen het eerste niveau gedefinieerd als profvoetbal.

Voor alle betaaldvoetballers (v) is het profdebuut gedefinieerd als ingezet worden in een wedstrijd namens een eerste elftal. Er kan dus geen profdebuut worden gemaakt in een belofteteam. Het profdebuut is alleen achterhaald voor speelsters die ook in het Nederlandse amateurvoetbal hebben gespeeld. Een mogelijk profdebuut van buitenlandse speelsters die niet eerder in Nederland hebben gevoetbald, is dus niet meegenomen.

LEEFTIJDEN

Voor het berekenen van leeftijden is altijd peildatum 1 januari gebruikt. Dat wil zeggen, dat we de chronologische leeftijd berekenen op 1 januari van het respectievelijke seizoen. Voor leeftijdscategorieën gebruiken we altijd de afgeronde leeftijd. Ter illustratie: iemand van 23.6 jaar valt in de categorie 23 jaar of jonger in onze analyses. Voor (internationale) vrouwelijke speelsters was overal geboortedata beschikbaar.

DEBUUTLEEFTIJDEN

De debuutleeftijd is berekend als de chronologische leeftijd op de dag van de wedstrijd waarin het debuut plaatsvond.

INSTROOMLEEFTIJD

Voor het bepalen van de instroomleeftijd is de leeftijd op peildatum 1 januari leidend van het respectievelijke eerste seizoen waarin de jeugdspeler onderdeel was van de opleiding. De instroomleeftijd van buitenlandse spelers (non-expatriate, zie 'Buitenlandse spelers') is niet meegenomen in de analyse.

BUITENLANDSE SPELERS

Een buitenlandse speler is een speler die tot zijn twaalfde niet bij een Nederlandse voetbalvereniging heeft gespeeld. Deze definitie richt de analyse op spelers die om voetbalgerelateerde redenen zijn gemigreerd, ongeacht nationaliteit of de paspoorten die zij bezitten. Het weergegeven Europese gemiddelde is gebaseerd op een gemiddelde van 83 competities uit alle vijftig Europese UEFA-bonden. In het buitenlandse aantal spelers per team in de Eerste divisie zijn ook Jong-teams meegenomen.

In de analyse van buitenlandse speelsters in de Eredivisie is wel gekozen om te kijken naar de eerste nationaliteit van de speelster. Het Europees gemiddelde bestaat uit tien andere Europese competities.

HUURTRANSFERS

Het aantal huurtransfers is uitgedrukt als alle spelers die gedurende een seizoen in de Eredivisie of Eerste divisie gehuurd werden. Om te bepalen of het een binnenlandse huurtransfer was, is gekeken of de verhurende club één van de 34 betaaldvoetbalclubs in Nederland is.

SPEELMINUTEN ZELFOPGELEIDE SPELERS

Het percentage speelminuten voor zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar is geanalyseerd door per BVO het aantal minuten van zelfopgeleide spelers te delen door het aantal gespeelde minuten van alle spelers bij de desbetreffende club.

OPLEIDINGSAANDEEL ZELFOPGELEIDE SPELERS

Het opleidingsaandeel is uitgedrukt als percentage speelminuten voor zelfopgeleide spelers tot en met 23 jaar per BVO ten opzichte van het aantal speelminuten van alle spelers van 23 jaar of jonger in de competitie.

INSTROOM PER AMATEURVERENIGING

Alleen jeugdspelers die direct vanuit het amateurvoetbal ingestroomd zijn in een BVO-opleiding zijn geïnccludeerd. Daarmee zijn (jeugd)spelers die eventueel in het buitenland hebben gespeeld uitgesloten uit de analyse.

INSTROOM PER PROVINCIE

Het aantal jeugdspelers per provincie is een gemiddeld aantal over de afgelopen vijf seizoenen. Het aantal reflecteert niet het aantal jeugdspelers in de provincie toen (meer dan 10 jaar geleden) de debutanten zelf jeugdspelers waren.

REFERENTIES

UEFA (2023). The European Club Talent and Competition Landscape.
Beschikbaar via: <https://ectcl.uefa.com/2023>

UEFA (2014). Protection of young players.
Beschikbaar via: <https://www.uefa.com/news-media/news/0211-0f8a3419b9c1-b2ec19bac304-1000--protection-of-young-players/>

CIES Football Observatory (2018) CIES Football Observatory Monthly Report n°33: A comparative analysis of club-trained players in Europe.
Beschikbaar via: <https://football-observatory.com/IMG/pdf/mr33en.pdf>

CIES Football Observatory (2022) CIES Football Observatory Monthly Report n°79: Demographic profiling of players, clubs and leagues across Europe.
Beschikbaar via: <https://football-observatory.com/Demographic-profiling-of-players-clubs-and>

CIES Football Observatory (2024). Demographic Atlas. 'Club-Trained Players'.
Beschikbaar via: <https://football-observatory.com/Tool-Demography>

CIES Football Observatory (2024). Elite Men's Football Match Calendar And Player Workload. Historical Trends And Current Landscape.
Beschikbaar via: https://www.cies.ch/uploads/media/202440807 EMC_PW.pdf

CIES Football Observatory (2023). CIES Football Observatory Monthly Report n°85: Global study of football expatriates (2017-2023).
Beschikbaar via: <https://football-observatory.com/MonthlyReport85>

KNVB (2023) Voorjaarsvergadering 2023.
Beschikbaar via: <https://www.knvb.nl/downloads/sites/bestand/knvb/27918/230627-bondsvergadering---definitieve-agenda>

Poli R (2010). Understanding globalization through football: The new international division of labour, migratory channels and transnational trade circuits. International Review for the Sociology of Sport 45: 491–506. <https://doi-org/10.1177/1012690210370640>

Batte, A. (2020, 12 mei). Loans manager role explained: Dean Hammond on why it is so important. Sky Sports. <https://www.skysports.com/football/news/11095/11991509/loans-manager-role-explained-dean-hammond-on-why-it-is-so-important>

CIES Football Observatory (2024). CIES Football Observatory Monthly Report n°96: Worldwide demographic analysis of women's football.
Beschikbaar via: <https://football-observatory.com/MonthlyReport96>

Korgaokar, A. D., Farley, R. S., Fuller, D. K., & Caputo, J. L. (2018). Relative Age Effect Among Elite Youth Female Soccer Players across the United States. Sport Mont, 16(3), 37–41. <https://doi.org/10.26773/smj.181007>

European Club Association [ECA] (2023). Early International Migration of Youth Players in Europe and their career paths (2011-2022)
Beschikbaar via: <https://online.flippingbook.com/link/711623/>

COLOFON

DIT RAPPORT IS EEN UITGAVE VAN:

KNVB voetbalonderzoek.
Woudenbergseweg 56-58
3707 HX Zeist

TEKSTEN EN ANALYSES:

Jan Verbeek (KNVB) en Tom Bergkamp (KNVB)

AAN DIT RAPPORT HEBBEN MEEGEWERKT:

Wouter Kuperus (NMC Bright), Harm Zeinstra (NMC Bright) en Stefan Hoogsteder (KNVB). Speciale dank gaat uit naar Aloys Wijnker (PSV) die vanuit zijn rol als Manager Top Jeugdvoetbal bij de KNVB de basis heeft gelegd voor de ontwikkeling van dit rapport.

VORMGEVING EN LAY-OUT:

ON A DAILY BASIS (ODB)

CONTACT:

onderzoek.voetbal@knvb.nl

